

Izbaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po prani-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—
mesečna naročnina Din 20.—, s
tujino Din 30.—, Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo,
— Oglasi po tarifi in dogovoru,

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.62L

Št. 168

Ljubljana, sreda, dne 17. decembra 1930

Leto I.

Naš voditelj in zjedinitelj — živio!

Radivoj Rehar:

Pozdravljen kralj

Pozdravljen kralj, Ti naš vladar,
združitelj domovine,
naš krmilar in naš vodnik
do slave in višine!

Ti, ki razgnal si vse strasti,
pomiril bratov spore,
da spet smo eno kot nekda,
da v nove zremo zore!

O vodi nas in druží nas
z vezjo nerazdružljivo,
da zraste v nas jeklen ponos,
prepojen z vero živo!

Naj vihre tudi prihrume,
naj bijejo se boji,

Ti naš si kralj, Ti naš vladar,
mi s Tabo smo in Tvoji!

Živel naš voditelj!

Ena misel in ena volja združujeta
danes ves jugoslovanski narod, misel
brezpogojne udanosti in neomajne
zvestobe do našega voditelja in ujedi-
nitelja ter volja do neprestanega na-
predka, da bi od njega ustvarjena in vo-
dena Jugoslavija žarela v čim lepšem
sijaju moči in slave. Zato je rojstni
dan kralja praznik čiste ga jugo-
slovanskega patriotizma, ko
skuša ves jugoslovanski narod, združen
okoli svojega velikega voditelja, storiti
in žrtvovati čim več za svojo domovino.

Je pa današnji dan tudi praznik žive
državlanske zavesti. Kajti
naš kralj je tisti, ki združuje vse nas v
eni celoti in on je viden in najbolj ak-
tiven predstavnik naše celote. Ko so
nas naperi naših mučnikov in velikih
sinov združili v eno celoto, bi bile vse te
žrtve in vsa ta prizadevanja zaman, če
ne bi nam usoda poklonila njega kot
našega nespornega voditelja in zjedi-
nitelja. Takrat in pozneje nismo imeli
nikogar, ki bi mogel tudi le primeroma
združiti vse Jugoslovane v eni misli in
eni volji in če ne bi ob obnovitvi imeli
Karadjordjeviće, bi se vsa naša tako
težko pridobljena svoboda razlila v no-
tranji neslogi. Monarhija je rešila Ju-
goslavijo, monarhija Karadjordjevičev
je bila tista točka, katere niso mogli
doseči niti najbolj divji prepiri mladih
in od strasti prekipevajočih Jugoslova-
nov in kralj Aleksander je bil oni tem-
elj, ki je bil močnejši od vseh razjedi-
najočih elementov. Rešitev Jugoslavije
je bil njen vladar in ko to jugoslovan-
ski narod hvaležno priznava, se obenem
tudi zaveda svoje dolžnosti do njega, a
tudi do države, ki ji on načeluje. In
zato je njegov rojstni dan praznik dr-
žavlanske zavesti.

Ne bi pa mogla biti pri nas monar-
hična misel tako močna, če ne bi bili
Karadjordjevići in zlasti naš kralj ved-
no tako vzgleden primer patriotizma in
dela za narod. V vojni in miru je spo-
znal naš narod, da sme zaupati svoje-
mu vladarju, kajti na bojnih poljanah,
ko v mirnem delu za narod, je bil naš
kralj voditelj, kakor si ga je mogel na-
rod le želeči. Oni borec, ki ni nikdar
klonil z duhom, oni državnik, ki ni nik-
dar izgubil jasnega pogleda, oni dela-
vec, ki ni nikdar prenehal z živim vz-
gledom izpodbujati in oni patriot, ki je
bil vedno vzor v napredek in slavo do-
movine verujočega moža!

Bil pa je naš vladar vedno tudi dr-
žavnik, ki se je zavedal svoje odgovor-
nosti do naroda in do države. Naisi-
najnežje je to dokazal s svojim historič-
nim dejanjem z dne 6. januarja, ko je
prevzel na sebe vso odgovornost in stor-
il to, kar je pričakoval od njega ves

*Aleksandra Bože hrani,
Moli Ti se sav naš rod.*

narod in za kar mu je za vse čase zago-
tvljena hvaležnost naroda. Ono ne-
srečno naše strankarstvo, ono rakrano,
ki je že toliko gorja povzročila vsem
slovanskim narodom, to naše strankar-
stvo je zrušil naš vladar.

Ko pa je zrušil to strankarstvo, pa je
začel graditi, močno in silno graditi, da
se je začela nova doba Jugoslavije. V
zakonodajstvu, v upravi, v gospodars-
stvu, v kulturi, povsod se je pričelo
novo življenje, povsod se je pričela do-
ba napredka. Vse te velike uspehe pa
je dosegel naš kralj, ker je postavil vse
naše nacionalno življenje na pravo
podlago, ko je gradil vse svoje delo le
na jugoslovanski misli.

Na oni misli, ki je desetletja vodila
in združevala naše najboljše ljudi, ki
je bila tolažba v najtežjih dnevih in
vedno močno bodrilo v veseljih dneh. Na
oni veliki misli, ki je vodila Slovence,
Hrvate in Srbe v skupnem objemu in
odprla enim ko drugim nov in širši ho-
rizont. Na naši veliki in skupni jugo-
slovanski misli, ki jo je skozi stoletja
čuval naš narod v svojem srcu in ki je
na mah oživila v vsej sili, ko so jo pri-
čeli oznanjevati naši veliki sinovi Gaj,
Strossmajer, Vraz in drugi. Je to mi-
sel naše skupnosti, našega skupnega
življenja in enotnega hotenja. Vir živ-
ljenja za jugoslovanski narod je nje-

gova jugoslovanska misel.

Na tej je gradil naš kralj in zato mu
je sledil ves narod in zato se je pričela
vesela slika Jugoslavije, ko je po 6. ja-
nuarju in po 3. oktobru postala jugo-
slovanska misel podlaga vse državne
politike.

Slavno in uspešno pot je že prehodil
jugoslovanski narod pod vodstvom svo-
jega kralja Aleksandra, toda ni še do-
vršil vse svoje poti in baš na današnji
dan se jugoslovanski narod zaveda vseh
ovir in vseh naporov, ki jih bo moral
na svoji poti še premagati. A ne boji
se jugoslov. narod teh naporov in ovir,
ker ve, da bo pod vodstvom svojega kra-
lja vse te težave premagal. Zato na da-
našnji dan obljublja jugoslovanski na-
rod svojo neomajno zvestobo svojemu
kralju in voditelju, zato pa tudi v hva-
ležni pobožnosti prosi Vsevišnega, da
mu podela zdravje in moč in da ga ob-
varuje pred vsemi neugodami.

Neomajno in globoko dinastično ču-
stvo, ki zgrinja narod v eno z njego-
vim vzvišenim vladarjem in njegovim
domom in tvori sestaven del jugoslo-
vanske etičnosti, ubira na današnji
svetli narodni praznik molitev vseh Ju-
goslovancev v mogočen in navdušen
zbor:

Aleksandra Bože hrani,
Moli Ti se sav naš rod.

Janez Samotar:

Ti, ki kralj si naš...

Ti, ki simbol si našega veličja,
in treh rodov radost in bolečino
sred trpkih dni duhovnega brezličja
povezal v eno samo si Družino;

Ti, ki pogumno Času si z obličja
potegnili lažno krinko, da mladino
brez puhlih rečenic bi lepotičja
v ljubezni čistil združil z Domovino, —

ob zarji dneva, ki se v dalji svita
iz tega najbolj strašnega nam veka,
o, stori, da podoba naša zlita
iz jekla bo, ki čas ga ne razseka,
in da iz borb nas volja zmagovita
pripelje do vesoljnega — Človeka!

Dr. Štampihar Ivon, Jesenice.

Jugoslovanski Justinian

Gospod urednik!

Ob letošnjem rojstnem dnevu našega kra-
lja smemo že trditi, da se v vsem presnav-
ljanju v naši državi opažajo dozoreli sadovi
politike 6. januarja predvsem v rapidno
naraslem prestižu in ugledu kraljevine v
tujini, v povrnitvi zaupanja naroda v dr-
žavo in državno oblast in v ozdravljanju
pravnega reda.

Zato mi boste gotovo dovolili, ako Vam
napišem nekaj vrstic kot pravnik-pripad-
nik poklica, ki je dolžan po sami ureditvi
stanu in njega pomenu sodelovati z vso
inteligentno in moralno silo z državno ob-
lastjo baš pri ozdravljanju pravnega reda v
kraljevini.

Saj je advokatura samo materijalizirani
in gnotno usmerjeni ter urejeni stan onih,
ki so si vzeli za življensko nalogo, da s
sveti spremljajo sodržavljane in so jim z
njimi v pomoč pri težavah vsakdanjosti. Za-
mislite si strani tarife in zamenjajte kli-
jenta z narodom, pa boste radi priznali, da
je javno delo za občje koristi istovetno s
stvarno vsebino našega normalnega dela.
To je v ostalem historično pribito po okol-
nosti, da se rekrutira prevladujoča večina
javnih političnih delavcev iz našega stan-
nu. Toda bilo bi neiskreno, ako bi pri tej
priliki prikrival zavest, da je ravno sorod-
nost med advokaturjo in politiko zamotila
marsikoga, ki je zamenjal vzrok z učinkom
ter istovetil pri svojem javnem udejstvova-
nju svojo zasebno advokaturjo z zastopa-
njem javnih koristi, če ni celo drugega
smatral kar za gnotni vzrok prve. Senčne
strani dobite v najlepšem solncu.

Do šestega januarja smo drveli z izred-
nim cinizmom popolni pogubi nasproti, to-
da ne, ker bi manjkala tej državi raison
d'être, nego ker je državna raison d'être
postala predmet prometa na politični bor-
zi. Za preprost narod je bila ta država žr-
tev uzurpacije po samozvancih, ki so si da-
li formalno legitimacijo predržno izstavlja-
ti od naroda samega, držeč za grlo s
svojo neodgovornostjo pred vsakim foru-
nom. V očeh strankarsko neinficiranega izo-
braženstva je bila ta država spekulacijski
teren zasebnih ambicij skupine nekaterih,
ki so si po golem slu. ju ob prevratu pri-
svojili trenutno zaupanje naroda, katerega
sadu si niso dali več iztrgati iz rok. Čisto
javno življenje, od lokalnih celic po vaseh,
mestih, oblastih, pokrajinah in končno po
državi sami je temeljilo na brezprogramat-
skih bratovščinah v posameznih krajih, v
poslovni vezanosti in odvisnosti mal. č
človeka od lokalnih magnatov, ki so svoja
osebna nasprotja oblačili v politična gesla,
radi katerih naj bi se narod v sebi razdva-
jal, da ne pride do sape in — spoznanja.
Te vrste demokracija je za — nami. Te vr-
ste demokracija je ogrozila uradnika ra-
di objektivnosti, državljana radi poštenosti,
državo radi reda. Kajti država je bila enač-
ba osebne, poslovne, kupčijske koristi tre-
notnih mogočnikov, ki so brezobzirno stre-
gli po eksistenci vsakogar, ki bi se bil dr-
znil ziniti svojo nezadovoljčino.

Da v tej miselnosti nihče od tistih, ki jim
je takratno stanje nosilo sadove, moč, ime,
blesk in denar, ni hitel z ustvarjanjem ni-
česar novega, mladi in v krvi porojeni do-

Mladini na današnji dan

movini vstreznega, nečesa enostavnega, nečesa obče dobrega, ki bi odpravilo naplavinne iz prejšnjih razmer, ustvarjenih in obstoječih pred prevratom, je precej razumljivo. Čemu: dobro naroda in države vendar nista bila kriterija, nista kotirala. Zmeda, ki je tolkla po narodu radi golega dejstva, da smo sestavili državo iz sedmerih upravnih področij, izišlih iz različnih zakonodajnih pristojnosti, ta zmeda ni škodovala posameznim osebam, nego kvečjem vsemu narodu. Iz te amorfne skupine pa se da ob priliki zvitosti vsakdo od časa do časa izločiti ter se zagraditi z lastnim svojstvom. Tako smo deset let krvaveli radi popolne izenačevalne stagnacije, ob bizarnih nasprotjih različnih veljav in prakse, kar pa je imel in smel čutiti le narod. In je tudi občutil do moralne depresije, do obupa nad to državo.

Ko je tedaj padla še cinična beseda: »Lajbek je raskopčan«, je postala mera polna, ter se je prevrnila na listega, ki je zaslužil prvo razklanje: na skupščino. Zakaj zaupanje naroda se je zožilo na edinega v državi, in le-ta je izrekel v kritičnem času besede, ki zvenijo po svojem današnjem pomenu kot plemenita revanša za raskopčani lajbek: **Treba je iskati nova pota in nove metode.**

Narod je dandanes že prebujen. Prvotno čustveno zadoščenje nad preobratom, nad integralno odstranitvijo temelja prejšnjega nereda, se preobrazuje v miselno zadoščenje nad ureditvijo glavnega upanja naroda: nacionalnega ideala. Zaupanje, katero je narod položil ob 6. januarju v svojega kralja, razgrinja svoja krila vedno bolj nad samo državo, ki je postala to, kar bi morala biti po svojem poreklu neprestano od ujedinjenja naprej: narodov zmisel, narodova vera, narodovo stremljenje.

In temu preobratu koraka naprej upostavljeni pravni red, pomlajeni pravni red, katerega zgradba se v tečajnih točkah približuje končni dovršitvi. Od 6. januarja naprej beležimo toliko zakonov reformnega pomena, da jih je težko navesti, ker je danes težavno določiti, ali ne tiči v marsikakem zakonu postranskega značaja tudi naloga reforme v temeljih jugoslovanskega prava. In prav teh zakonov smo pred 6. januarjem pričakovali od skupščin - zamanj.

Novi, jugoslovanski pravni red se polagoma tudi že uveljavlja praktično. Novim pravilom se tu in tam protivi rada navada po prejšnjih pravilih, ali tudi to bomo preboleli, ker moramo preboleti. Mnoga nova pravila se izkažejo šele v praksi za nedostatna ter jih bo treba popraviti, spremeniti. Ali vse to nam ne sme kaziti zadoščenja in veselja, da se gradi pred našimi očmi nekaj, kar bodo šele naši potomci mogli oceniti po vsej veličini, to je pred očmi nastaja zakonito urejena jugoslovanska etika, politika, socialna skrb, narodno gospodarstvo, prosveta itd., itd. vse to je za nas novo, ker se preje baš v tem oziru ni napravilo niti trohe. Edini poskusni balon tega dela, vidovdanska ustava, je postal leglo razdora, delovne nezmožnosti, desolatnosti, naroda ter povod narodnega in državnega propada. Zato je izbrisana, da se je dalo najti nova pota in metode, da je postalo delo mogoče, da smo danes sredi snovanja, zaupanja, zidanja, napredovanja.

V svojem kralju imamo tudi jugoslovanskega Justiniana.

Kralju Aleksandru

Pesem v prozi, deklamirana na osnovni šoli v Jaršah 17. decembra 1930.

Kot dober oče skrbiš za skupno hišo našo in mi prepevamo s Teboj molitev k Bogu pravice, ki nam pravico v obilni meri je dodelil Jugoslaviji, kjer nam iz dneva v dan svobode solnce sije.

Za oratarja, za delavca, za vse imaš misel in dobroto globoko v srcu vkoreninjeno in roka kraljevska Tvoja deli pravice kruh enako vsej milijonski deci družine ene bratov treh, ki jih rodila mati ena.

Stirideset drugo leto, kralj naš, se je izpolnilo, odkar so rojenice Ti zapele v junaški Črni gori, ob zibelki Tvoji in so Ti pričele viti zlati venec slave, ko Te Bog za kralja da nam in za vodnika.

A sojenice so k smrti obsodile zavestnega sovraga pokazale so nam pot s Teboj k sili, k slavi pod orlom belim našim, pod praporom skupnim!

Glej zastave že, vihrajo, za orlom belim mi sokoli krepko korakamo v železnih vrstah. — Zli sovražnik s poti! Lepa naša domovina ni za tebe! Naprej zastava Slave!

Naprej! Bodi z nami Bože pravice! Bodi z nami Bog pravice!

Ernest Sušteršič.

Ne pozabite, da se je naš kralj boril z orožjem v roki za našo svobodo in da je pretrpel vse muke in vse gorje balkanske in svetovne vojne!

Prisega kralju

Kralj Aleksander, vladar naše mile Jugoslavije! Mi, najmlajši Tvoji državljani, mi, deca še negodna in slabotna, Ti prisegamo danes, ko slaviš svoj rojstni dan:

Da bomo vedno zvesti Tebi in Tvoji presvetli in prevzvišeni vladarski hiši!

Da Te bomo vedno ljubili kakor najboljšega očeta našega velikega naroda!

Da ne bomo nikdar in nikoli pozabili, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi bratje ene krvi in da je naša sreča in bodočnost samo v zedinjeni in složni kraljevini Jugoslaviji, ki si jo Ti ustvaril in imenoval!

Da ne bomo nikdar in nikomur dopustili, da bi sejal med nami prepir in razprtijo!

Da se bomo pridno učili, da postanemo kdaj koristni udje naroda in jugoslovanske države!

Da bomo, ko dorastemo, marljivo, pridno in vestno delali, da povzdignemo narodno blagostanje!

Da se bomo, ko postanejo naše roke močne in če bo potrebno, neustrašeno in kakor levi borili proti vsakemu sovražniku, ki bi nam hotel razdreti ljubljeno kraljevino Jugoslavijo!

Tako nam Bog pomagaj!

Naša najvišja dolžnost je: S kraljem Aleksandrom vedno in povesod!

Geslo našega vladarja je:

»Vse za narod in domovino!« **To geslo bodi tudi naše!**

Marij Skalan:

Kralj Aleksander in sirota Leposava

(Zgodbica izza vojnih dni)

Bilo je v tistih grozotnih dneh, ki niso bili čisto nič našim današnjim podobni, v dneh krvave svetovne vojne. Takrat še ni bilo naše današnje države, svobodne in velike kraljevine Jugoslavije. Slovenci in Hrvati smo vzdihovali pod nemškimi in madjarskim jarmom in morali smo umirati na bojiščih za tuje vladarje in njihove tuje države, bratje Srbi, združeni v mali kraljevini Srbiji, pa so se morali z nadčloveškimi močmi boriti proti stokrat večjim in silnejšim sovražnikom.

Z junaštvom, ki ga zgodovina prej ni poznala, so zadrževali milijone Nemcev, Avstrijcev in Madžarov na bregovih široke Donave, kalne Save in bistrice Drine in ne bi se bili umaknili, da jih niso izza hrbta napadli lastni slovanski bratje Bolgari. Ko so ti napovedali Srbiji vojno, se je njena vojska morala bolj in bolj umikati proti Albaniji, da je sovražniki ne bi popolnoma odrezali od vsega sveta in s tem uničili. Umikati pa se je morala sredi najhujše zime in preko strašnih golih in po večini neobljudenih albanskih gora, koder ni bilo pravih cest, včasih še poti in stezja ne.

Toda umikala se ni samo vojska, ž njo je šlo tudi skoraj vse prebivalstvo: starčki,

Marij Skalan:

Naš kralj in deca

Ni bilo še skoraj vladarja, ki bi tako ljubil deca, kakor jo ljubi naš dober jugoslovanski kralj Aleksander I. To svojo ljubezen je pa tudi že nešteto krat dokazal in javno izpričal. Na drugem mestu boste našli pretresljivo zgodbo izza dni strašne svetovne vojne, ki vam bo povedala, kako je rešil življenje drobnih sirotici Leposavi. Takih zgodbic pa je še veliko, in morda vam jih bomo o priliki povedali. Nešteto krat se je že zgodilo, da je obdaroval otroka in mnogo jih je, ki se morajo samo njemu zahvaliti, da so mogli posecati šole in postati dobri in koristni sinovi in hčere našega naroda. Kolikim je že bil krstni boter! In vsakemu je ob krstu daroval čedno svotico, da se bo mogel dostojno vzgajati. Naš dober kralj Aleksander pa ne skrbi samo za nekatero, temveč za vse, Neumorno se trudi, da bi imeli povsod dovolj šol, da bi se vsakdo, tudi najbolj reven, lahko naučil čitati in pisati in bi si tako služil vsakdanji kruh. Mnogo z njegovo pomočjo ustanovljenih šol že ima njegovo ime. Prav tako pa skrbi tudi za one, ki posečajo srednje in višje šole. Znane so njegove nagrade za najboljše naloge, znane pa tudi podpore za posečanje domačih in tujih visokih šol.

R. M.:

Kralj Aleksander in trije sprti bratje

(Po vzorcu srbske narodne pesmi)

Boj se bije, borba nekrvava vse od Drave do zelene Zete, vse od Save pa do Črne reke, od Rečine doli do Timoka. Sprli so se trije bratje rodni: Srb, Slovenec in Hrvat ponosni; nočejo drug drugega priznati, hočejo drug drugega izdati, skupno mater svojo zatajiti. Zabili na sužnje so okove, ki nedavno še so jih nosili, ko so tuje kruti jih delili. Srb očita bratu že Hrvat, da izdal je rodni dom in kralja, da se veže s tujimi rovarji. Odgovarja mu Hrvat ponosni: »Ti le sam si, Srb, vseh grehov oče, ti zlorabljaš skupno domovino, tlačiš mene in Slovenca brata, da živeti nama ni mogoče. Daj, poderi svojo hišo staro, novo zidaj, nanjo daj zastavo, ki bo v barvah svetu govorila, da smo eno, če smo eno bili! Ti si večji in starejši tudi, pa ti z zgledom lepim nam pokaži, da pripravljen tudi žrtvovati si za skupnost, ne samo jemati!« Kreg ne neha, dalje boj se bije vse od Drave doli do zelene Zete, vse od Save pa do Črne reke, od Rečine doli do Timoka. Ni beseda sama več orožje, samokresi pokajo že tudi, kri se lije, bratska kri slovanska in poglablja se razdor nebratski. Vstaja jadra že najmlajša deca, milo prosi Srba in Hrvata pa Slovenca, zadnjega še brata: »Dajte vendar, nehajte se biti, dom se maja, streha že se ruši, glad na vrata tudi že pritiska in sovrag, sovrag nam neprijazni

že za plotom ostri meč svoj brusi pa pripravljaja se, da na nas plane, da zaslužnji zopet nas na novo, hišo nam in domovino vzame.« Ne pomagajo vse prošnje mile, jok otrok ne vzdih žena nesrečnih; dalje bije borba se nebratska vse od Drave do zelene Zete, vse od Save pa do Črne reke,

od Rečine doli do Timoka. Ruši dom se, ruši domovina, vsem v posmeh je sprta kraljevina. Gleda kralj, junaški Aleksander, v svojem gradu, v belem Beogradu, gleda, tih je, tih in nič ne reče, samo čaka, kdaj se boj poleže, kdaj Slovenec bo objel Hrvata, kdaj Hrvat se pogodil bo s Srbom. Gleda kralj, junaški Aleksander, a ko vidi, da se boj ne neha, žezlo svoje zlato v roke vzame, glas svoj dvigne, sprtim bratom reče: »Stojte bratje, dosti je prepira, dosti bojov in nesloge bratske, dosti škode in krvi prelite! Brž orodje v roke spet vzemite, dom zgradite, skupno domovino, ki prostora bo dovolj imela, da živeli v bratski boste slogi vsi Slovenci, Srbi in Hrvati!« Glej in čudež dogodi se velik: brž pozabljen ves prepir je stari, spet vesela oglasi se pesem, pesem dela složnih bratov rodnih vse od Drave do zelene Zete, vse od Save pa do Črne reke, od Rečine doli do Timoka. Spet so eno kakor prej so bili, spet pšenica v zlatem klasju sklanja pod vetrovi se na širnih poljih, spet vozovi z blagom obloženi škripljejo po potih vseh in cestah spet po morju silni parobrodi vozijo na vse strani prostrane. Eno Srb, Hrvat so in Slovenec, vsi slavijo svojega vladarja vsi častijo — kralja Aleksandra.

starke, žene, dekleta, dečki, deklice in otroci. Ker ni bilo železnice in ne cest, so morali vsi gaziti peš po visokem snegu, ki je še vedno naletaval. Dokler so imeli še dovolj hrane, so srečno zmagovali vse napore, ko pa jim jo je pričelo primanjkovati in ko je naposled večini popolnoma pošla, so se tisoči sestradani, trudni in obnemogli zgrudili na tla. In kdor je legel v beli sneg, navadno ni nikoli več vstal. Zmrznil je in ledena odeja ga je prekrila, izbrisala sleherno sled za njim.

Med tistimi nesrečneži, ki so takrat bežali preko strašnih albanskih gora, je bila tudi družina šumadinskega seljaka Jan-kovića. Šla je z očetom vojnikom in je vsak lakote in naporov naposled omagala in obležala v snegu. Zmrznili so oče in mati, deček in starejša deklica, samo najmlajša, šele šestletna Leposava, katero so najbolj toplo oblekli in še z zadnjo hrano nasitili, je ostala živa. Pa tudi njene ure so že bile štete. Prestrašena vsa izgubljena in trda od mraza je čepela poleg mrtvega očeta, matere, brata in sestre, milo jokala in tožila, a nihče se je ni usmilil. Vsakdo, ki je šel mimo, se je brigal samo zase, mislil je le, kako bi ubežal strašni in neizprosnim smrti.

Mile tožbe in prošnje nesrečne zapuščene sirote Leposave so bolj in bolj zamirale v ječanju vetra in burje. Na njeno drobno telesce so padale goste snežinke in jo pokrivalo. Pokrile so jo že do pasu. Deklica

Regent Aleksander v srbski vojski

Iz proglasa regenta Aleksandra srbski vojski dne 20. aprila 1916.

»Naši silni zavezniki in prijatelji, občudujoči neustrašeno in viteško ponašanje Srbije, ceneči brezštevilne žrtve srbskega naroda in priznavajoči njeno zrelost in sposobnost za državno življenje in kulturni razvoj, so sedaj pripravljene in voljni, da nas v tej veliki borbi krepko podpro, da napravijo Srbijo veliko, da bo zajela vse Srbe in Jugoslovane v eno kraljevino, za veliko in močno Jugoslavijo, ki bo opravičila vse dosedanje žrtve, ki bo odgovarjala vsem zahtevam nove dobe, ki bo nastala po tej veliki in krvavi evropski vojni.«

Jugoslovanska krona.

Radivoj Rehar:

Poklonitev najmlajših

Nimamo zlata,
nimamo srebra
in za boj rokē
naše niso še.

Kaj naj Ti zato,
z dušo svojo vso,
dal bi rod droban
za Tvoj rojstni dan?

Sprejmi, o vladar,
naša srca v dar,
našo vso ljubav,
ž njo — iskren pozdrav!

Mladina, pomni za vsele!
Brez svobodne in zedinjene Jugoslavije ni svobode in moči Slovencev, Hrvatov in Srbov!

Uganka

Kdo je, ki čuva noč in dan
usodo našo, mir in srečo
in ki z ljubeznijo plamtečo
vsem lednim rad odpira dlan?

Mladim prijateljem »Jugoslovancem!« Ker so se Vam naše uganke tako priljubile, da nam pošiljate vedno več rešitev, smo se odločili, da damo uganko tudi v to posebno, kraljevemu rojstnemu dnevno posvečeno prilogo »Naši deci«. Namesto knjige pa bo dobil oni rešitelj te uganke, ki bo izžreban, lepo sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Rešitve pošljite do nedelje uredništvu mladinske priloge »Jugoslovancem« v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24. Ime izžrebanega rešilca bo objavljeno v božični prilogi.

je omagala. Kri ji je v žilah ledenela, očke so se ji zapirale, glava ji je klonila na prsa mrtve matere. Počasi in grozotno je lezel na z mrličji pokrito zemljo črni mrak.

A tedaj, v tistem trenutku, ko se je dušica male sirotice Leposave že poslavljala od življenja, pripravljena splavati v nebeske višave za očetom, materjo, bratom in sestrico, je zadela ob njeno drobno telesce trda noga. In deklica se je nenadoma prebudila iz smrtne dremavice in se nevede in nehote z vso svojo poslednjo silo oklenila ene noge. Tujec v častniški uniformi je vztrepetal, obstal, sklonil se k mali Leposavi in jo dvignil k sebi na prsa.

Leposava ni videla ničesar in ničesar ni vedela. Ko se je zopet prebudila, je čutila po vsem telesu prijetno toploto in ko je odprla oči, je videla pred seboj ogenj, krog njega pa zbor častnikov. — Preplašena je zajokala, a v tistem trenutku je stopil k njej stasit mladenič, pobožal jo in ji dejal:

»Ne boj se, deklica! Pri svojih ljudeh si. Izgubila si dobre starše, a ne boš ostala sama, poskrbel bom zate in za tvojo bodočnost.«

In kakor je tujec, ki je Leposavi rešil življenje, obljubil, tako je tudi storil. Deklica je potovala z njegovim spremstvom do Jadranskega morja, od tam pa z ladjo dalje v Italijo in v Francijo, kjer so jo poslali v šolo in vzgojili v pridno pošteno in izobraženo mladenko. Častnik, ki ji je rešil življenje, pa ni pozabil. Tisti častnik pa je bil tedanj srbski kraljevič, naš današnji modri vladar Jugoslavije, Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I.

Vsled splošne svetovne krize na delavskem trgu je nastala po vseh deželah naše emigracije velika brezposelnost, ki je deloma zadela tudi slovenske izseljence. Sedaj brezposelnosti naših izseljencev tukaj doma sicer še ni javno občutiti, vendar pa o stoji in svariti je treba vsakogar v sedanjem času pred izseljevanjem, ker v tujini se brez zaslužka vendar veliko težje živi kakor doma.

I. V Zed. državah Severne Amerike so Slovenci v svojih naselbinah še kolikor toliko zadovoljni. Sem ter tje so Slovenci tudi že brez dela, vendar pa to za njih ni katastrofalno, ker si znajo s tem pomagati, da primejo za vsako delo. Povratniki iz Zed. drž. Amerike pripovedujejo, da so se etablirali brezposelni po večjih mestih Amerike po cigansko kar ob cestah; tam so postavljene tudi javne kuhinje, da se ti brez delni obvarujejo pred smrtjo od lakote.

Letos je bilo iz Zed. drž. Amerike nad 800 Slovencev na poset svoje stare domovine.

VIKTOR PIRNAT:

Domovina se ti klanja

ALP MOGOČNIH BELI VENEC SMEL IN MRK,
LEP, PONOSEN, SILEN, VELIČASTJA SLIKA,
ENCIJAN OBROBLJA MU PODNOŽJE. MODER,
KAKOR BISER V DNU AZURNEGA JADRANA
SE BLESTI IZ BUJNIH TRAV PLANINSKIH BRD.
ADRIJE OKVIR IZ SIVIH SKAL IN ROŽ.
NIZ OTOKOV KRŠNIH SPOPNJUNJE SLIKO
DRAGO, NEPOZABNO, HREPENENJA VIR.
ENOLIČEN NI RAVNIN ŠIROKIH SLED,
REŽE LJUBKO REK JIH NAŠIH KRIVI NOŽ,
POD ČERMI SE BRUSI, SILI MED GORICE.
RADOSTEN JE SVET TOD, PREROJEN IN NOV:
VSE SE DRUŽI V DELU, SLUŽI DOMOVINI
IN SE DIVI KRALJU, VDANO GA SLAVEČ.

Novo mesto, 13. decembra 1930.

vine. Vsi so se skoro že vrnili na... v svojo novo domovino. Radi skrbijo, da ne bi imeli dela v Zed. drž. A. je malokdo ostal v stari in.

Slovenci v Zed. drž. so večinoma gospodarstveni. Imajo tam svoje trgovine, posredstva ali pa vsaj svoje lastne hiše. Seveda je pa tudi mnogo takih, katerim v Ameriki ni bila sreča mila.

V socialnem oziru so Slovenci v Zed. državah Amerike občudovanja vredno organizirani. Skrbijo za to sami. Ustanovili so si sami vzgleda vredne podporne organizacije na primer: Slovensko narodno podporno jednoto v Chicagi, ki ima okoli 700 včlanjenih društev s 30.000 člani in 4 milj. dolarjev premoženja, potem Kranjska slovenska katoliška jednota, Jugoslovanska katoliška jednota in Slovenska svobodniška podpora zveza.

Slovenci imajo v Zed. državah tudi svoje lastne banke in hranilnice ter zelo razširjen slovenski tisk. Omenjati je posebno obširne slovenske dnevnike »Amerikanski Slovenec«, »Ameriška Domovina«, »Glas Naroda«, »Prosveta« in »Enakopravnost«.

Pri slovenskih izseljencih v Zed. države Amerike vršijo službo dušne brizičnosti preko 100 slovenskih duhovnikov. Samo za slovensko šolstvo je bolj slabo skrbjeno. Tretja, če ne že druga generacija naših odtodnih izseljencev bo že popolnoma ameriško asimilirana.

Izseljevanje Jugoslovancem v Zedinjene države Amerike je omejeno na letno kvoto 845 oseb. Za fiskalno leto 1930/31 bo odpadlo okoli 25 kvotnih števil na Dravsko banovino. Pa tudi tem kvotnim izseljencem stavi Amerika vse mogoče zapreke in sicer z motivacijo velike brezposelnosti v Ameriki. Razen kvotnih izseljencev se izseli vedno mnogo takih oseb v Zed. države Amerike, ki so se tam rodili ter si pridobili z rojstvom ameriško državljanstvo. Nadalje osebe, ki so se rodile v Kanadi, Meksiki ali v drugih deželah južne Amerike ter žene in otroci bivših naših državljanov, ki so si z naturalizacijo pridobili ameriško državljanstvo. Taki izseljenci se imenujejo izvenkvotni izseljenci.

Kanada.

II. V Kanado so se pričeli izseljevati Slovenci že pred vojno. Ob izbruhu svetovne vojne se je pa izseljevanje v takrat še novo deželo za naše izseljence ustavilo in šele leta 1923 zopet nadaljevalo. Letos je prišlo okoli 30 slovenskih izseljencev iz Kanade na poset v staro domovino, ki so se že večinoma vsi tja vrnili. Povedali so, da je zaslužek v rudnikih province Ontarijo nespremenjeno dober. Na velikih farmah se tudi dovoljno zasluži, le na manjših farmah je zaslužek zelo neugoden. Nekateri naši izseljenci delajo skoro zastonj. Stavbne delavce so izpodrinili dospeli Angličani.

Sedaj je kanadska vlada priseljevanje skoro popolnoma ustavila. Tja smejo samo žene in otroci naših že tam zaposlenih rojakov, če imajo ti tam dober in trajno zagotovljen zaslužek, potem oni naši državljanji, ki so delali že več let v Kanadi ter so

bili za dobo do 6 ali kvečjemu 12 mesecev doma na posetu.

V splošnem so naši izseljenci v Kanadi dobro zaslužili, imeli so pa težavno in nevarno delo, mnogi so se smrtno ponesrečili pri delu v gozdih, rudnikih ali pri strojih.

Slovenci so se v zadnjih dveh letih v Kanadi organizirali v podpornih društvih, ter se včlanili pri Kranjski Slovenski Katoliški Jednoti, ki ima svoj sedež v Jolietu, Zed. drž. Amerike in v Slovenski narodni podporne Jednoti, ki ima svoj sedež tudi izven Kanade in sicer v Chicagi. V Montrealu imamo tudi jugoslovensko prosvetno društvo, katerega predsednik je Jurij Sigmund, zvaničnik našega tamošnjega konzulata.

Južna Amerika.

III. Argentina je sicer velika dežela naših emigrantov, vendar se Slovincem tam ne godi v splošnem dobro. Pohvalijo se samo kvalificirani delavci, ki so prišli na primer kot mizarji, ključavničarji, meha-

ničesar. Ako se socialno skrbstvo ne bo uredilo tako kakor v Nemčiji, bodo naši izseljenci v Franciji, ko nastopi čas onemoglosti, veliko breme za domovino. Izjema je seveda pri delavcih, ki imajo smisel za varčevanje in pošiljajo svoje prihranke svojim rodbinam domov.

Izseljevanje v Belgijo, Holandijo in Luksemburg je iz Dravske banovine letos skoro popolnoma prenehalo. Vzrok temu je prenapolnjenost ondotnega delavskega trga.

VIII. Skrb za naše izseljence vrši ministrstvo socialne politike in narodnega zdravlja, ki ima v to svrhu za vso kraljevino svoj Izseljeniški komisariat v Zagrebu. Ta ima v Beogradu in v Ljubljani svoja izseljeniška nadzornika in na raznih izhodiščih iz naše države svoje obmejne izseljeniške nadzornike.

Kraljevska banska uprava posveča svojo skrb izseljencem in njihovim rodbinam potom svojega posebnega izseljeniškega referenta, ki posluje v to svrhu v bližini glav. kolodvora v Ljubljani, in sicer v palači Delavske zbornice. Pri tem izseljeniškem referentu banske uprave Dravske banovine se koncentrirajo vsa izseljeniška vprašanja in tam dobi vsako, bodisi zainteresenti v domovini ali v tujini in njihovoj, potrebna pojasnila in navodila. Tu se vodi tudi kataster izseljencev.

IX. Notranja kolonizacija je naša rešitev. Govorilo in pisalo se je že mnogo o notranji naši kolonizaciji in imenovali so se tudi že kraji, ki bi bili primerni za naseljevanje.

Ako preračunamo, da bi na primer vsota 10.000 Din, ki se potrebuje za vožnjo v Ameriko, zadostovala za ustanovitev lepe domačije v okolici Bitolja ali Skoplja, se moramo čuditi, zakaj hrepenijo naši fantje in naša dekleta rajši po oddaljeni in nepoznani Ameriki kakor po sigurni lepi domačiji v domovini. Torej kmečki fantje in dekleta, ki ne morete ostati na očetovem domu, odpravite se namesto v Ameriko rajši v lepe in rodovitne kraje Vardarske banovine, kjer boste v kratkem prišli do blagostanja.

Zapomnite si,

da je naš kralj sin našega naroda, kri naše krvi, potomec kmetov, kakor smo mi vsi!

Ogled ogromnega plaza

Kamnik, 15. decembra.

Pred kratkim se je sestala v Črni dolini, na mestu, kjer se je utrgal plaz, komisija, da ugotovi na licu mesta dejansko stanje in ukrene vse potrebno, da se na cesti Stahovica-Gornji-grad zopet vzpostavi redni promet z vozili. Komisiji je predsedoval zastopnik kr. banske uprave g. dr. Kovačič, navzoči pa so bili še g. zastopnik cestne uprave g. Juvan, rud. nadv. ing. Močnik, sreski poglavar dr. Ogrin, načelnik okr. cestnega zastopa Gams in zastopnik rudnika »Kaolin« d. d. dr. Tomšič ter univerzitetni prof. dr. Hinterlechner kot izvedenec.

Komisija si je ogledala del hriba, ki je, kakor smo že poročali, prišel 10. oktobra drseti v dolino in se razvil nadalje v naslednjih dneh v manjših dimenzijah, dokler se nista v dneh 9. in 11. novembra utrgala dva plaza, ki sta 6 metrov na debelo zasula cesto v dolžini 60 metrov in zajezila za nekaj časa črni potok. Tovarna »Kaolin« je sedaj dala izkopati za potok novo strugo, tako da voda brez ovire in škode odtoka. Nad cesto se sedaj dviga kamenit stožec iz glin in gruša različnih hribin. Od vrha stožca je razvita na pobočju grapa, po kateri se odtoka relativno zelo močan potok. Potok izvira visoko na pobočju in ima več izvirkov. Dasi prodiranje materiala v dolino od 11. novembra dalje miruje, je vendar gotovo, da je sedanje stanje le mimoidejno in da je pričakovati še nadaljnih plazov. Zato govori tudi okolnost, da je ves material plazov popolnoma premočen, tako da preti posamezniku, ki bi hotel prekorajiti stožec ob nezadostni previdnosti, nevarnost, da se vdere tako globoko, da se brez tuje pomoči ne bo mogel rešiti.

Ob vznožju kamenitega stožca je izpeljana ob vodil zasila pot, ki pa seveda nikakor ne zadostuje za redni promet, poleg tega pa se tudi posestnik upira uporabi poti, ker vodi po njegovev ozemlju. Javnost pa, ki je na tem zainteresirana, zahteva, da se redni promet čim prej vzpostavi. Za to sta za enkrat na razpolago dva izhoda: ali naj se odstrani res na cesti nako-pičeni material, čigar kubatura znaša nad 2000 kub. metrov gruša in glin. ali pa naj se preloži cesta v dolžini kakih 150 metrov, kar pa je zopet združeno z velikimi stroški (nasip, gradnja dveh mostov itd.). Zaenkrat bo cestni odbor zgradil zasilni prehod, ki bo omogočil zopet redni promet, dokler ne bo zgrajena nova oziroma osvojenena stara cesta.

Dejstvo, da se je pričel premikati hrib v dolino, se tolmači različno. Najbolj verjetno je, da se je udrla zemlja na mestu, kjer so pred 3 in pol leta prenehali s kopanjem kaolina. Ali in v koliko je krivda na strani rudnika, bo razvidno šele iz strokovnega mnenja, ki ga bosta podala univ. profesorja dr. Hinterlechner in ing. Gostiša. Seveda bi bila poprava ceste v tem slučaju za rudnik, ki se mora že sedaj vedno boriti z velikimi težavami, preveliko breme, ki bi ga uničilo. To bi bil pa zopet velik udarac za vse prebivalce dveh vasi, ki se preživljajo izključno z zaposlitvijo v rudniku.

niki itd. v večje tovarne. Tudi zidarji so precej zadovoljni. Skrajno slabo se godi pa nekvalificiranim delavcem kakor tudi poljedelcem, ki v mobilnih skupinah potujejo vsako leto po dvakrat, to je za setev in za žetev od severa proti jugu, ker niso nikjer stalni.

Slovenci iz Primorskega, ki so zbežali radi nestrpnosti fašistov v Argentino, se tam tako slabo počutijo, da so uvedli akcijo za preselitev kot kolonisti v južno Srbijo.

Izseljevanje v Argentino se je iz Dravske banovine v zadnjem času skoro popolnoma ustavilo, samo iz Prekmurja se posreči izseljeniškim agentom sem ter tja še spraviti kakšen transport skupaj.

Neugodne delavske in sploh gospodarske razmere so večinoma posledice se tam vedno ponavljajočih revolucij.

Razven nekaterih slovenskih prosvetnih društev v Buenos Airesu in bližnjih provincah nimamo tam nobenih slovenskih organizacij. Slovenski tisk je v Argentini šele v povojih. Tam izhajata samo lista »Gospodarstvo« in pa »Slovenski tednik«. Slednji zelo temeljito poroča o razmerah naših tamošnjih rojakov.

Slovenskega izseljeniškega duhovnika tam še nimamo.

IV. V Braziliji so slovenski izseljenci precej raztreseni, vendar pa najdemo tudi skupine naših ljudi; tako na primer imamo v San Paulo slovensko naselbino, ki šteje približno 400 oseb.

Razmere za slovenske izseljence so približno iste kakor v Argentini.

Izseljevanje v Brazilijo je v preteklem letu iz Dravske banovine skoro popolnoma prenehalo.

V. Uruguay je dežela emigracije za naše rojake iz Prekmurja. Samo v Montevideo, to je glavno mesto Uruguaya, se je v zadnjih dveh letih iselilo nad 300 slovenskih deklet iz srezov Dol. Lendava in Murska Sobota.

VI. V Avstraliji je okoli 200 slovenskih delavcev, večinoma doma iz logaškega srezu in iz Prekmurja. V Sydneyu imamo celo damskega krojaškega mojstra iz Ljubljane.

Dolgotrajna in draga vožnja ter neugodna poročila slovenskih izseljencev so uplivali, da se je izseljevanje v Avstralijo za Slovence popolnoma ustavilo.

Po evropskih državah.

VII. V evropskih državah so velike skupine slovenskih izseljencev v Nemčiji, večinoma v rudnikih Westfalije in Porenja, v Franciji, Holandiji in v Belgiji.

Izseljevanje v Nemčijo se je pričelo približno pred 30 leti in je sedaj popolnoma prenehalo. Letos se je pričela tudi tam pri naših rojakih pojavljati brezposelnost, iz službe je bilo v zadnjih mesecih odpuščenih 600 naših rojakov.

Slovenski izseljenci imajo v Nemčiji 96 slovenskih podpornih in prosvetnih društev.

V Francijo se je pričelo izseljevanje iz Dravske banovine leta 1922 in traja še vedno naprej. Razmere za naše delavce so tam take, da se živi, prihraniti ne morejo

Nove važne izjave dr. Marinkovića novinarjem

Obisk v Atenah je bil v prvi vrsti formalne narave in se je izvršil na povabilo grške vlade - Odnosaji med Jugoslavijo in Grčijo so prijateljski in zaupni - Popolna soglasnost glede Balkana in splošnega položaja

Beograd, 16. decembra. AA. Minister zunanjih zadev dr. Vojislav Marinković je sprejel danes ob 11. dopoldne v svojem kabinetu zastopnike domačih in tujih listov in jim dal tole izjavo o svojem obisku v Atenah:

Zaprosil sem vas, gospodje, da pridete vsi, da ne bi potem imel posla s posamezniki, kar bi bilo za mene in za vas neprijetno. Zaprosil sem vas, da pridete, da vam sporočim o svojem potu v Atene.

Kakor veste iz izjav, ki so bile dozdaj izrečene tako tukaj, kakor v Atenah, je bila moja pot tjakaj v prvi vrsti formalnega značaja. Venizelos je bil dvakrat v Beogradu, Kartanos pa je kot minister zunanjih zadev tudi bil v Beogradu. Oba ta obiska smo bili mi dolžni. Razen tega nas je grška vlada uradno preko ministarstva zunanjih zadev povabila. Mi smo v načelu pristali, samo čakali smo trenutka, da pojdemo. Takrat je ponovno prišlo vabilo iz Grčije, po posetu gg. Venizelosa in Mihalakopulosa v Ankaru. Vi sami veste, da so se s tem potovanjem gg. Venizelosa in Mihalakopulosa v listih delale razne kombinacije, ki so bile nerealne. Mi smo vedeli, da so nerealne. Zato pa je bilo tem bolj normalno in naravno, glede na odnosaje Jugoslavije do Grčije, ki so prijateljski in zaupni, da gremo na razgovor po tako pomembnem paktu, kakršnen je bil ureditve grško-turških prilik.

Mi smo vedeli že prej, da se je v svrhu te ureditve neprestano delalo, in smo želeli, da pride do pozitivnih uspehov. Zato je bilo popolnoma naravno, da se po takih dogodkih porazgovorimo o položaju, tem bolj, ker ni bilo gotovo, da se sestanjem z Mihalakopulosom januarja v Zenevi o priliki sestanka, ki ga sklicuje g. Briand za izvršitev naloge Društva narodov, ki naj jo z navadnim izrazom imenujem Panevropa, da ne rabim točnega diplomatskega izraza.

Reči smem, da prinašam iz Grčije najboljše vtiske, tako od grške vlade, kakor tudi od javnega mnenja grškega. Razgovarjal sem se s predsednikom grške vlade in z ministrom zunanjih zadev in sem vnovič ugotovil identičnost naših pogledov na splošni politični položaj na vlogu obeh naših držav v politiki sploh, ki je morajo vse države voditi. Ugotovili smo to, čeprav se ta politika v nekaterih točkah glede na zemljepisno lego malo loči, ker smo država, ki ima interese i v Centralni Evropi i na Balkanu, a Grčija ima interese na Sredozemskem morju i na Balkanu; in čeprav moramo glede na vsa ta vprašanja imeti nekoliko med seboj različno vnanjo politiko — ugotavljamo torej, da se glede na ono,

ker nas interesira i ene i druge, a to je vprašanje Balkana in splošnega političnega položaja, da se v tem naša politika sklada, in to daje jamstvo, da se morajo naši odnosaji tudi v bodoče razvijati v smeri, v kateri se razvijajo že od sklepa naše pogodbe o prijateljstvu in arbitraži z Grčijo.

Spornih vprašanj, kakor sem izjavil, nismo imeli. Naravno je, da obstoje drobna vprašanja, ki vedno obstoje med sosednimi državami, toda ona nimajo te važnosti, da bi vobče imeli razloga razpravljati o njih. To razpravljanje prepustimo diplomatskim potom, kakor je bilo tudi dosedaj. Tem bolj, ker tista atmosfera prijateljstva, ki je med nami, stori, da se ta vprašanja pretresajo brez težkoč.

To je tisto, kar sem imel povedati o pomenu svojega potovanja v Atene, o naši balkanski politiki in o razmerju med Jugoslavijo in Grčijo.

Potrebno se mi zdi dodati, da sem, čeprav sem bil tam samo malo časa, mogel ugotoviti v tem kratkem času, da se Grčija v pogledu gospodarskega, kulturnega ter tehničnega življenja nahaja v stanju pretvarjanja. One velike množice beguncev, ki so v nekem trenutku grozili malone, da postanejo Grčiji katastrofa, kažejo, da bodo pretvorile državo v najboljšem pomenu besede na gospodarskem polju. Delovanje tega kvasa se čuti v vseh smereh na gospodarskem polju in ne samo v trgovini, zakaj ti ljudje so oni element, ki je sposoben za gospodarstvo in ne samo za poljedelstvo.

Nato je ostal g. dr. Marinković v razgovoru z zastopniki tiska in odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih novinarji postavili.

Razgovor dr. Marinkovića z novinarji

Beograd, 16. decembra. I. V nadaljnjem razgovoru z novinarji je zunanji minister dr. Vojislav Marinković dal na poedina vprašanja krajsje odgovore. Na vprašanje, kaj misli o pisanju sovjetskih listov, ki napovedujejo, da bodo sovjeti, če bodo zmagali v gospodarski vojni, ki sedaj divja na svetu, prisiljeni braniti se pred svojimi nasprotniki, je minister odgovoril:

»Kaj jih briga, naj gledajo na svojo lastno hišoc.

»Gospod minister«, so nadalje dejali novinarji, »sovjeti napovedujejo vojno.

»Kakšno vojno?« je odvrnil minister, »Oni napovedujejo vojno kvečkemu zaradi tega, ker jo v resnici želijo spriči položaja, v katerem so se znašli. To je edini izhod iz

njihovega položaja. Mislim, da ni nikogar, ki bi jim napravil to uslugo in jim odprta vrata.

Na vprašanje novinarjev, ali je kaj resnice na vesteh, ki se širijo po svetu povodom sklenitve prijateljskega pakta med Grčijo in Turčijo in o zadevnem posredovanju Italije, je minister dejal:

»Jaz o tem ničesar ne vem. A čeprav je bila kakšna intervencija, imajo vsekakor pravico, da se zahvalijo zanjo. Čeprav je sploh prišlo do kakšne intervencije, jaz ne vidim v tem nikake slabe plati, marveč nasprotno celo dobro.

»Gospod minister«, so tedaj dodali novinarji, »baš zaradi tega danes stalno govore, da se bo ustanovil blok in da ga sestavljajo Italijanci.

»O tem«, je odgovoril g. minister, »povodno govore listi. Jaz sam tega doslej nisem opazil. In dognal sem, da kaj takega ne vidita niti g. Venizelos in g. Mihalakopulos. Kaj bi Grčija s takim blokom? Bloki se ne delajo kar tako zaradi veselja ali igračkarnja, nego da se z njimi dosežejo določeni nameni. Kaj pa bi dosegla, prosim vas — Grčija s takim blokom?

V ostalem sta mi — sicer formalno — tudi g. Venizelos in Mihalakopulos izjavila, da nimata v mislih nikakega bloka in nikake fronte. To je tudi povsem razumljivo. Ne vem, ali morda kdo drugače misli o tem. To veste vi, novinarji. Tisk ne ljubi onega, kar se je zgodilo. To ni zanimivo. Pač pa ljubi ono, kar se bo zgodilo, in zunanji ministri se boje te proroške vloge listov. To je ono, kar ministri najmanj ljubijo.

»Ali je bilo vaše zadržanje v Skoplju, g. minister, v zvezi z vprašanjem gospodarskih odnosajev med nami in Grčijo, na primer v pogledu svobodne solunske zone ali česa drugega?« Minister je odgovoril:

»Da! V Grčiji sem spoznal, da se ljudje zelo zanimajo za razvoj naših odnosajev napram Grčiji, to se pravi, da se zanimajo za razvoj gospodarskih odnosajev. Ugotovil sem tudi, da tam iskreno želijo, da postanejo ti odnosaji čim bolj intenzivni. Da prihaja v tem pogledu v prvi vrsti v poštev Južna Srbija, kot najbližja sosed, to sem videl včeraj v Skoplju pri tamkajšnjih gospodarjih. Želel sem se informirati o njihovih možnostih in o njihovih željah v tej smeri. V Skoplju sem se zadržal tudi zaradi tega, ker sem hotel tam na licu mesta govoriti z banom in drugimi o položaju določenih vprašanj, ki so me zanimala. Vprašanje je bilo, ali se naj še vrnem že snoči ali še le davi, a meni je bilo končno vse eno.«

Revolucijarno vrenje na Španskem

Nasprotujoče si vesti o položaju - General Berenguer javlja, da se je povsod zopet vrnil mir - Londonske vesti o pripravah za odhod kraljevske rodbine

Pariz, 16. decembra. AA. Po poročilu iz Madrida iz vladnega vira vlada po vsej Španiji mir. Neznatni nemiri so bili samo v San Sebastianu, kjer se je pešiča komunistov polastila prefektura.

O uporu letalcev se doznava, da so se nezadovoljni oficirji polastili vozil in da so že bili zavzeli radiopostajo. Odtod so vsemu svetu razglasili, da je bila v Španiji proglašena republika. Letala so podelila nad Madrid in metala revolucionarne letake, vladi zveste čete pa so letala obstrlejevale.

Madrid, 16. decembra. AA. Dogodki na letališču »Štirih vetrov« niso povzročili nereda v javnem življenju. Ministrski svet še ni bil končan seje, ko je prispela vest, da je upor zaduščen. Čete, ki so prišle na ulico po proglasitvi obsednega stanja, so defilirale med velikim navdušenjem občinstva. Kmalu zatem so vladi vdane čete zasedle letališče. Minister pravde je bil obvešččen, da so na letališču opazili nedavno iz vojaških zaporov pobeglega prekoceanškega letalca Franca.

Madrid, 16. decembra. AA. Iz vladnega vira poročajo: Čim so se pojavili nemiri, je orožništvo zasedlo vse javne zgradbe.

Madrid, 16. decembra. AA. Mehaniki letališča so izjavili, da jih je vodstvo, čim so zjutraj prispeli na delo, obvestilo o tem, da bo upor. Vsakemu je bila izročena puška. Oni, ki so se pozivu uprli, so bili zaprti. Vladi zveste čete so nastopile proti unornim letalcem s topom. Vendar ni bilo človeških žrtev. »ABC« smatra, da se med prijateljski oficirji nahaja tudi Franco.

Madrid, 16. decembra. AA. Vesti o uporih si nasprotujejo ena drugi in je nemogoče njihovo resničnost kontrolirati. Upri-

so se častniki in letalci letališča v Quatroventi s komandantom Francem vred. Vlada je poslala nad letališče letala iz Madrida, toda ta so bila sprejeta s streli iz topov. Po poslednjih vesteh so komandant Franco in ostali častniki pobegnili z letali. Predsednik vlade Berenguer je danes demantiral vesti, da se je situacija poslabšala ter dejal, da se je povsod vrnil mir.

Gibraltar, 16. decembra. AA. Snoči je prišel semkaj bataljon tujske legije, ki so mu baje obljubili dvojno mezd. Regularne čete pa so prihod legijonarjev v Španijo sprejele neprijazno, češ da to kaže nezaupanje v njihovo lojalnost.

Pariz, 16. decembra. d. V nasprotju s cenzuriranimi poročili iz Madrida prihajajo s španskega poslaništva v Londonu vznemirljive informacije o položaju v Španiji. Položaj je baje še vedno zelo resen. Madridski vladi se je zdelo potrebno, da je najnujnejše poklicala iz Afrike kontingente čet in celo oddelke tujskih legij, da bi mogla obvladati revolte, ki so izbruhnile v različnih delih države. V Madridu vlada po neki vesti »Daily Telegraph« velika skrb za varnost kraljevske rodbine. Kakor se je čulo, so kralj Alfonz, kraljica in obe najstarejši hčerki že odnovali v Burgos. Smatrajo za verjetno, da bi kraljevska rodbina odpotovala v Anglijo, če bi se položaj še bolj poostril. »Daily Mail« misli, da so že storjene potrebne priprave za odpotovanje kraljevske rodbine.

Lisabon, 16. decembra. d. Sem pribešli voditelji španskih rebelov izjavljajo, da je kriv na ponesrečenju vstaje Galan, ker je v Jaci prenehal delati in se sam postavil na čelo vzbujanja. Razen tega je zbral manj zanesljive elemente, ki niso izpol-

nili svojih dolžnosti. Cilj revolucije ostane republika. Franco je odklonil izjavo o dogodkih in o nadaljnjih načrtih revolucionarjev.

Madrid, 16. decembra. d. Tri iz Madrida pobegla letala z majorjem Frankom in generalom Llanom so na letališču v Lisabonu gladko pristala. Aeroplani so portugalska oblastva konfiscirala.

Demanti tendenciozne vesti

Beograd, 16. decembra. AA. V vasi Nerodinu je bil o priliki uradovanja lažje ranjen orožnik Ivan Novakov od kmeta Save Ivanića. Ta dogodek je Transatlantik-radio opisal preko dunajskih listov »Tag« in »Extrablatt« tendenciozno, kot da je šlo za vstajo kmetov v več južnoslovenskih vaseh proti oblastvom radi iztirjevanja davkov. V Nerodinu in Kovačici je bilo ubitih več kmetov orožnikov in 4 davčni uradniki. To vest so prevzeli francoski listi in angleški »Expres Telegraph«.

S strani ministarstva za notranje zadeve in ministarstva financ smo poblaščeni to vest kategorično demantirati, ker v nobeni vasi nikjer na vsem teritoriju kraljevine Jugoslavije ni dozdaj prišlo do pobun niti ne do odpora o priliki plačevanja davkov, ker so davčna bremena jako zmerna in se plačevanje vrši brez prisilnih sredstev. Tako na primer letos ni niti pol odstotka celokupnih plačanih davkov, ki bi bili izterjani eksekutivnim potom.

Zato vlada tukaj veliko začudenje nad širjenjem takih alarmantnih in neresničnih vesti. (Centralni presbiri).

Evropa vrača redno dolgove Ameriki

Washington, 16. decembra. AA. Državna blagajna je prejela 24 milijonov 600.000 šterlingov. Ta vsota predstavlja odplačilo vojnih dolgov 11 držav. Največje zneske so prispevale Velika Britanija, Francija in Italija.

»Vi ste, gospod minister, vsekakor videli pisanje bolgarskega tiska povodom vašega potovanja.«

»Pa le nisem mnogo videl«, je odgovoril gospod minister.

Tedaj so dejali novinarji: »Bolgarski list »La Bulgarie« prav posebej piše o tem.«

»Da«, je odgovoril minister, »to so mi pravili, ne vem točno kdo. Mislim, da je o tem govoril g. Graovac v Skoplju.«

»Gospod minister, »La Bulgarie« pravi, da o vprašanju Panbalkanske unije ne bo mogoče spregovoriti besedice, dokler ne bo rešeno manjšinsko vprašanje.«

Na to vprašanje je minister odgovoril: »To je njihovo mnenje in jaz se o njem ne morem spuščati v razgovor z novinarji.«

»Gospod minister«, so rekli novinarji, »pisanje tega lista je karakteristično v toliko, ker je list oficijozen. Pravijo, da je dal gospod Burov o tem vprašanju posebno izjavo.«

Na to vprašanje je minister odgovoril: »Pa dobro. Menda ni treba napraviti nikake usluge za to, da se kdo pridobi za Panbalkansko unijo, če je ta unija v interesu vseh balkanskih držav. Tedaj je unija potrebna, če je to v interesu vseh držav na Balkanu, če pa ni v interesu ene izmed držav na Balkanu, tedaj je pač ni treba. Kadarkoli bi Jugoslavija želela zblizanje in sporazum med balkanskimi državami, pač ne bi imela nikakega razloga, da bi to plačala s kakimi koncesijami kakršnegakoli značaja. Manjšinsko vprašanje je vendar urejeno, prosim vas, saj obstojajo o njem konvencije, ki jih pred vojno ni bilo.«

»Ali obstoja«, so vprašali novinarji, »kakšna paralelnost med Panbalkansko in evropsko unijo?«

Minister je odgovoril: »Obe izhajata iz ene in iste ideje. Zblizanje Evrope je enako zblizanju na Balkanu. Težko je le, vsa ta vprašanja realizirati. V slučaju, da bi kdo hotel pri tem pridobiti specialnih koncesij, tedaj ne bo mogoče rešiti teh vprašanj niti v Evropi, niti na Balkanu.«

S temi besedami je gospod minister zaključil svoje izjave in nato dal roko vsakemu prisotnemu novinarju.

Beograd, 16. decembra. I. Zunanji minister dr. Voja Marinković je prispel s svojo soprogo davi iz Skoplja z brzovlakom v Beograd. V spremstvu gospoda dr. Marinkovića je bil grški poslanik na našem dvoru dr. Melas. Obenem je prispelo tudi ostalo spremstvo našega zunanjega ministra.

Odhod maršala Pilsudskega v inozemstvo

Varšava, 16. decembra. I. Maršal Pilsudski je odpotoval iz Poljske preko Leipziga na Dunaj. Na Dunaju namerava ostati nekaj dni, nato pa nadaljevati potovanje v Francijo in Španijo.

Varšava, 16. decembra. d. Za časa odsotnosti maršala Pilsudskega iz Varšave bo vodstvo poljskega vojnega ministarstva v rokah ministrovega namestnika generala Konarszewskega. Pilsudski potuje čez Dunaj, Innsbruck, čez Švico in Lisabono na Madero. Tam ostane 4 tedne. Pri povratku se bo za kratek čas ustavil v Parizu.

Dunaj, 16. decembra. d. Z varšavskim brzim vlakom D je danes opoldne dospel na Dunaj maršal Pilsudski ki, kakor znano, potuje na rivijero. Vlak je ostal na Dunaju kaki dve uri. Pozdravit so prišli gosta na zapadni kolodvor poslanik dr. Bader in osobe poljskega poslaništva. Potovanje Pilsudskega je bilo strogo incognito. Zato tudi avstrijske oblasti niso dajala nobenih informacij. Maršal Pilsudski iz istega vzroka ni sprejel nobenega novinarja.

Za depolitizacijo vojske v Avstriji

Dunaj, 16. decembra. d. Na današnji seji narodnega sveta je velenemški poslanec Wotawa stavil predlog, da se spremeni sedmi člen zvezne ustave, s čimer zahteva, da se depolitizira zvezna vojska in da se omeje državljanske pravice pripadnikov vojske. Velenemci zahtevajo, da se pripadnikom vojske prepove politično udejstvovanje, dalje udeležba v političnih društvih in na političnih zborovanjih in da se omeji področje zaupnikov zvezne vojske itd.

Nove tarife za izvoz žita

Beograd, 16. decembra. AA. Generalna direkcija državnih železnic je izdala nove tiskane tarife za izvoz ječmena, pšenice, rži in turščice, ki so stopile v veljavo 1. t. m. Nove tarife prinašajo olajšave 25 do 30 odstotkov. Naprodaj so v vseh železniških direkcijah.

Vremenska napoved

Dunaj, 16. decembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Pretežno oblačno in megleno, nagnjenje k padavinam; kdaj utegne nastopiti mraz ne ni gotovo.

Pomembno jugoslovansko-francosko slavlje v Parizu

Impozantna prireditev Udruženja prijateljev Jugoslavije v čast Nj. Vel. Aleksandra I. - Velik govor našega poslanika Spaljčkovića

Pariz, 16. decembra. AA. Udruženje prijateljev Jugoslavije in »Poilus d'Orient« so priredili sinoči na Sorbonni jugoslovanski večer. Poleg gospoda Honorata, predsednika univerzitetne delegacije o priliki odkritja spomenika Franciji v Beogradu, so bili prisotni predsednik udruženja bivši minister Marin, predsednik pariške organizacije »Poilus d'Orient«, bivši minister Champetier de Ribes, več profesorjev Sorbonne, članov medicinske akademije in drugih uglednih osebnosti, veliki zgodovinar Haumant, poslanik Spaljčkovića, osobe našega poslanstva, naš vojni ataše itd. Slavnostne govore so imeli prof. Honorat, predsednik udruženja prijateljev Jugoslavije in predsednik udruženja »Poilus d'Orient«. Vsi so na najlepši način slavili ujedinjenje Jugoslavije in jutrišnji rojstni dan Nj. Vel. Aleksandra I. kralja Jugoslavije ter skupnost obeh narodov za časa vojne, posebno na vzhodnem bojišču. Za vse te izraze simpatije in ljubezni napram našem kralju in našem narodu se je zahvalil poslanik Spaljčkovića z govorom, v katerem je najprej naglasil simpatije, ki jih uživa Francija že od nekdaj v Jugoslaviji. Več kot vsi govori govori za to spomenik hvaležnosti, ki ga je jugoslovanski narod postavil Franciji v svoji prestolnici Beogradu. Med drugim je dejal Spaljčkovića:

»Globoko je ganilo nas vse, ko smo čuli, kako predstavniki francoskega naroda med vami veličajo našega kralja in naš narod. Istotako so ti predstavniki veličali pred nami prijateljstvo in zvezo med obema našima narodoma ter naglasili duhovno edinstvo Francije in Jugoslavije.

Da, duhovno edinstvo, to je dominantna stran v naših odnosih. Jugoslovanska duša, ki se je prikazala v spomeniku hvaležnosti napram Franciji, tu duša je že davno spoštovala Francijo, ki brani naše pravice. Ta duša je enaka francoski duši, ki stoji na čelu Evrope, kadar gre za najplemenitejše ideale človeštva. Obe duši kažeta tudi nadaljnjo sličnost: isto nel-

brismo vitaliteto, iste napore, isto požrtvovalnost, isto samopremaganje. To je sličnost značaja, ki nas je zvezala v vojni in ki nas je napravila brate po orožju. Čim je nastopil mir, se je manifestirala iz veličine obeh duš prava plemenitost. V času vojne se je pokazala plemenitost francoskega srca še prav posebno. V tem času so naše duše bile spojene. Hvaležnost Jugoslavije napram Franciji je dokaz iste plemenitosti. Naši zavezniki Angleži nam za časa vojne niso mogli napraviti večje časti, ko so rekli, da je Jugoslavija balkanska Francija. Jugoslavija je ostala zvesta duhu dolžnosti in hoče to ostati. Vsako priliko hoče izkoristiti, da to manifestira. V tem je več kot simbolično ono, kar je omenil vaš delegat, ki se je zgodilo o priliki spomenika v Beogradu, ko mu je kmečko dekle dalo kot našem bratu po orožju ruto. Pri nas dajejo dekleta pri poroki ruto priči, s čimer želijo pokazati, da je postal pobratim ženina. Tako je ono dekle dalo ruto predstavniku Francije, da s tem pokaže pobratinstvo obeh narodov, ki ju je zvezalo orožje. Toda kakšno je naše orožje? To je orožje duha, to je delo za mir, v katerem prednjači Francija vsem narodom v Evropi. Leon Bourget je rekel, da je treba delati za mir, da bodo narodi močni. Sledit temu nauku lahko mirno gledamo v bodočnost. Delovanje vsakega naroda je treba urediti v tem prepričanju in to dela naš kralj Aleksander. Kakor francoski, tako je tudi jugoslovanski narod vpisal svoja srea v veliko knjigo miru.

Dr. Spaljčkovića je citiral znane verze srbskega pesnika v izgnanstvu, ki si je dal roko na sree ter rekel otrokom: »Tu je Francija!« Ves jugoslovanski narod hoče, da Francija večno ostane na tem mestu.

Ves govor Spaljčkovića so spremljali navzočni z izrazi navdušenja. Po govoru so se vršile muzikalne točke ter filmski del, v katerem so med drugim pokazali sokolski zlet in predajo novih polkovnih zastav.

Pogajanja med češkosl. in Madjarsko razbita

Med obema državama je nastopilo v trgovinskem področju brezpodobno stanje

Praga, 16. decembra. d. Češkoslovaško-madjarska trgovinska pogajanja so se končno veljavno razdrila. Madjarska trgovinska delegacija z madjarskim pooblaščenim ministrom dr. Nicklom na čelu je ob 13-29 odpotovala v Budimpešto. Tudi današnja pogajanja so ostala brez uspeha. Češkoslovaška delegacija je na podlagi sklepa ministrskega sveta sporočila madjarski delegaciji, da Češkoslovaška ni v stanju sprejeti madjarske zahteve. S tem je trgovinska pogodba iz leta 1927. izgubila svojo veljavo in nastopilo je brezpodobno stanje. V veljavi je ostal od stare pogodbe le dodatni sporazum o malem ob-

mejnem prometu.

Budimpešta, 16. decembra. d. Carinski konflikt s Češkoslovaško je bil danes dopolne na hodnikih parlamenta predmet živahnega razpravljanja. Finančni minister Weckerle je izjavil, da je včeraj v svojem uradu čakal pozno v noč na poročila iz Prage. Ko mu je bilo javljeno, da češkoslovaški ministrski svet ni donesel nobene odločitve in da je pustil, da je stopila v veljavo avtonomna carinska tarifa, je tudi on podpisal naredbo o uveljavljanju avtonomne carinske tarife. Ta bo ostala tako dolgo v veljavi, dokler se ne sklene nov dogovor.

Spor med Vatikanom in Anglijo v Palestini

Nota sv. stolice vsem katoliškim državam

Rim, 16. decembra. n. V vatikanskih krogih je zavladalo silno razburjenje spričo vesti, ki jo je poslal apostolski nuncij Valerij, ki se sedaj mudi v Egiptu, da je angleški guverner v Jeruzalemu v spremstvu večjega oddelka tamkajšnje angleške policije in nekoliko delavcev odšel v Betlehemsko votlino ter tam odredil vse potrebno, da popravi veliki altar, ki je postavljen v tej votlini v spomin Kristusovega rojstva. Čuvaj te votline, italijanski menih Marotta, je odločno protestiral proti temu vmešavanju in kršitvi statusa quo.

katoliškim državam

Odrekel je pravico Angliji, kot mandatni oblasti, da se vmešava v kakršnokoli zadevo betlehemske svetišče.

Današnja »Tribuna« trdi, da je Vatikan poslal vsem katoliškim državam posebno noto, v kateri zahteva, naj energično nastopijo proti tej žalitvi svetih mest in preprečijo nadaljnje slične kršitve obstoječih pogodb. »Giornale d'Italia« pa poroča, da so katoliški krogi v Jeruzalemu zelo nezadovoljni, ker Angleži nadaljujejo po sistematičnem načrtu svoje delo, da bi oslabili vpliv sv. stolice v Palestini.

Plenarna seja indijske konference

Načrt nove pokrajinske ustave -- Nerešen spor med Hindujci in Mohamedanci -- Grožnje maharadže iz Bikanarja

London, 16. decembra. AA. Davi se je sestala k plenarni seji indijske konference, ki je razpravljala o poročilih pododboru za Birmo in pododboru za pokrajinsko ustavo. Pravtako je proučila začasno poročilo pododboru za zvezno strukturo. Pododbor za pokrajinsko stavo je končal svoje poročilo sinoči v poznih urah.

Njegovi predlogi se bavijo večinoma s predlaganimi kompetencami pokrajinskih zakonodajnih zastopstev v zvezni Indiji in z vprašanjem odgovornosti pokrajinskih eksekutiv.

V kratkem povedano, pododbor predlaga, naj se ukine diarhija v guvernerskih pokrajinah. Vse pokrajinske zadeve bi upravljal pokrajinska zakonodajna zastopstva. Eksekutive bi bile enotne. Ministre bi imenoval še nadalje guverner. Pokrajinske eksekutive bi imele nadalje primerno število zastopnikov manjšin. Guverner bi imel pravico zakonodajno zastopstvo razpustiti in eventuelno odkloniti kak zakon ter ga predložiti generalnemu guvernerju v nadaljno proučevanje.

Vsi zakoni zveznega, verskega ali pa centralnega značaja bodo potrebovali sankcijo generalnega guvernerja.

Kompetenca guvernerjev bi bila omejena na delokrog, označen v ustavi, v številni varstvo manjšin in skrb za javno varnost pokrajine. Osem indijskih delegatov je odklonilo predloge pododboru, naj po odstopu vlade vodi vladne posle guverner.

Drugi predlogi se bavijo s sestavo pokrajinskih zakonodajnih zastopstev, ki bodo po potrebi razširjena. Njihova zakonodajna doba bo trajala razen malih izjem 5 let. Zbornice bi bile enotne ali pa dvojne, kakor bi pač zahtevale pokrajine.

Neodobren učbenik

Beograd, 16. decembra. AA. Na podlagi mišljenja glavnega prosvetnega sveta je minister za prosveto sklenil, da se »Kratka pregled slaven-ske književnosti, najlepša dela slavenske književnosti, drugo saskvim preradjeno in prošireno izdanje od dr. Milka Popovića« izdaja Stepana Kuglija v Zagrebu, ne more odobriti kot učbenik privatne izdaje za uporabo na šolah.

Resen značaj Poincaréjeve bolezni

Govori se, da je velikega državnika zadela kap -- Politični krogi v velikih skrbah

Pariz, 16. decembra. n. Vesti, ki so krožile o Poincaréjevi bolezni, so snoči potrdili. Zdravniki so objavili dva službena bulletina o njegovem zdravstvenem stanju. Uporno pa se med tem širijo glasovi, da je Poincaréja zadela kap in da je njegovo stanje zelo kritično. Nekaj njegovih prijateljev ga je hotelo posetiti, a so to zdravniki zabranili. Prav tako niso pustili k bolniku njegovih lastnih sorodnikov in celo Tardieuju so svetovali, naj ga ne obišče. Ministrski predsednik Steeg je njegovi rodbini izrazil nado, da bo Poincaré v kratkem okreval. Poincaréjeva bolezen je kljub temu, da ni nastopila nenadoma, povzročila v vseh političnih krogih veliko skrb. Jutri poteče 50 let, odkar je Poincaré pred pariškim sodiščem prvič nastopil kot mlad odvetnik. Odvetniška zbornica je hotela spričo tega proslaviti jutrišnji Poincaréjev jubilej s tem, da bi ga izvolila za svojega predsednika, toda svečanost

so morali spričo njegove bolezni odgoditi.

Pariz, 16. decembra. AA. Zdravnik, ki je odšel od Poincaréja, je izjavil novinarjem, da bo bolnik preстал noč. Iz tega sklepajo, da je Poincaréjevo stanje dokaj resno.

Pariz, 16. decembra. AA. Poincaré je prebil še dokaj dobro noč. Njegovo stanje je stacionarno. Njegovo pravo stanje bo razvidno šele čez dva, tri dni.

Pariz, 16. decembra. AA. Zdravstveno stanje bivšega ministrskega predsednika Poincaréja zbuja vznemirjenje.

Pariz, 16. decembra. AA. Angleški poslanik se je po naročilu angleškega kralja zanimal za stanje Poincaréja.

Več parlamentarnih skupin je izglasovalo izjave simpatije Poincaréju.

Ob 18.30 je bil izdan komuniké o Poincaréjevem stanju. Njegovo stanje se je malo zboljšalo. Temperatura znaša 37.4 pulsa 70.

Nov korak za uresničenje zveze Dravske banovine z morjem

Važna seja akcijskega odbora za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem -- Prvi konkretni predlogi za financiranje načrta

Ljubljana, 16. decembra.

Davi so se zbrali v posvetovalnici mestnega magistrata člani akcijskega odbora za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem s predsednikom g. Jurajem Ružičem, županom iz Sušaka. Navzoč je bil tudi župan dr. Dinko Puc, podžupan prof. Evgen Jare, inž. Zupančič, generalni tajnik zbornice TOI v Zagrebu g. Čuvaj, predsednik zbornice TOI v Ljubljani g. Jelačin, tajnik zbornice g. Mohorič, dr. Andrejič, g. Lušin, g. Colombo iz Sušaka, g. Vriğanin, direktor Putnika iz Sušaka, g. dr. Fuks in poročevalci ljubljanskih dnevnikov.

Sejo je otvoril g. Ružič ter sporočil, da so se opravičili člani odbora gg. Vrbanič, Aleksander, Hribar, Premrou in Malinar. Poročal je nadalje podrobno o zadnji seji in naglasil, da je namen sestanka, da se na njem pogovore o načinu finansiranja načrta za zgradbo železnice, ki bi vezala Dravsko banovino z morjem. Poročal je o avdijencah, ki jih je imel s predsednikom vlade in s pristojnimi ministri, ki so vsi kazali veliko zanimanje za načrt in obljubili podporo. Za uresničenje načrta se zanimajo tudi slovenski in hrvaški denarni zavodi ter neke inozemske skupine.

Župan g. dr. Puc je nato omenil, da bi se načrt realiziral najprej tako, da bi dobili posojilo domačih zavodov, ki bi krilo deloma potrebno vsoto, ostalo bi pa najeli v inozemstvu. G. Čuvaj je nato obrazložil stališče bančnih zavodov glede finansiranja ali posojila ter naglasil, da bo treba predvsem pridobiti obe prizadeti banovini, Savsko in Dravsko, da sodelujeta pri izvedbi načrta. Tajnik g. Mohorič je nato iznesel konkretne predloge, kakor bi se dala dobiti potrebna denarna sredstva za načrt. Pri-tegnili naj bi domače interesente, banovini, upravo dolenskih železnic in domačine interesirance ob vsej progii. Predsednik Jelačin je poudaril, da je treba pričeti s konkretnimi predlogi, kako naj se načrt financira, šele tedaj nam bo prišla prav naklonjenost vseh višjih faktorjev za ta načrt. Tako bi dala pod gotovimi pogoji znatno vsoto na razpolago uprava Pokojninskega zavoda. Odbor naj sondira teren glede tega pri vseh denarnih zavodih v Dravski in Savski banovini. Zastopnik uprave dolenskih železnic dr. Andrejič je menil, da bi bilo najbolje, da se osnuje delniška družba, ki bi izdala osnovne delnice in prioritete obligacije. G. Mohorič je glede na to izrekel neke pomisleke, ker si je država osvojila princip državnega železniškega sistema. Predsednik g. Jelačin je svetloval, naj se v odbor kooptirajo zastopniki ali zaupniki Dravske in Savske banovine ter denarnih institucij ter Pokojninskega zavoda.

Ban g. dr. Marušič zagotovil vsestransko podporo.

Okoli 11. ure je bila seja prekinjena in je odšla deputacija članov odbora k banu Dravske banovine g. Marušiču ter mu obrazložila svoje želje glede te železnice. G. ban jim je obljubil vsestransko podporo pri realizaciji tega načrta ter je poudarjal, da se zaveda, da je rešitev tega vprašanja za Dravsko banovino zdaj največjega gospodarskega pomena ter da bo v ta namen storil vse ob sodelovanju bana Savske banovine.

Na zakuski ob 13. uri v Zvezdi so bili člani gostje ljubljanske občinske uprave. Pozdravil jih je podžupan g. prof. Jare, želeč jim kar največ uspeha, da bi nam z zgraditvijo te proge približali Sušak, ki je zdaj oddaljen od nas celih 12 ur. Govorili so še g. Ružič, g. Čuvaj, ki je postavil za vzgled slovensko trdno voljo in vztrajnost pri uresničevanju načrtov, ki so vsemu narodu v prid. Izrekel je lepe besede, da moramo delati za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje Dravske in Savske banovine, naker je sledilo nadaljevanje prekinjene dopoldanske seje.

Po predlogih, ki so jih stavili gg. Ružič, Colombo, Jelačin, so bili vsi navzoči člani enoglasni v tem, da bo odbor podvel ponovno akcijo s konkretnimi predlogi pri denarnih zavodih v

Dravski banovini in v Savski banovini ter kooptiral v odbor zastopnike banovin. V Slov. bodo prišle v poštev vse tozadevne organizacije, to so Društvo bančnih zavodov, Zveza jugoslovanskih hranilnic ter združne zveze. K akciji se pritegnejo, kakor je bilo že dopolne sklenjeno, zaupnika Dravske in Savske banovine ter Drž. hipotekarne banke. Razen tega je treba zainteresirati za ta načrt tudi OUIZD v Zagrebu in TPD, ki bi tudi prispevali lahke s znatno vsoto pri gradnji železnice. Ko bo vse to izvršeno, bo odbor stopil pred pristojne ministre, ki bodo imeli konkretno podlago, da finančni minister razpiše posebno notranje posojilo za gradnjo železnice.

Prisoten je bil tudi direktor Pokojninskega zavoda g. dr. Sagadin in g. Evgen Lovšin, ki je poudaril, da je Pokojninski zavod pripravljen sodelovati z znatno vsoto pri akciji, toda delo za realizacijo tega načrta je treba pospešiti čim bolj je mogoče, ker so vsi navzoči sprejeli z odobravanjem. To je tudi predvsem v interesu razvoja tujkega prometa v Dravski banovini, ki bo, kakor vse kaže, glavni vir dohodkov našega ljudstva. Ob 15. uri je predsednik g. Ružič zaključil sejo, zahvaljujoč se vsem, pa tudi našem tisku, ki odbor tako uspešno v javnosti podpira v stremljenju za realizacijo tega pomembnega načrta.

Igra dr. Aljehina v Zagrebu

Zagreb, 16. decembra. k. Snoči je odigral svetovni šahovski mojster Aljehin v dvoranah novinarskega doma simultanko s 35 nasprotniki. Premagal je 22 nasprotnikov. Osem jih je izvajalo remis, 7 pa jih je zmagalo. Simultanka je trajala skoraj 6. jutraj in je Aljehin izjavil, da je naletel v Zagrebu na hud odpor in je zadovoljen s svojim uspehom. Razen petorice so bili po njegovem vsi igralci dobri, nekateri celo zelo dobri.

Šestnajst potnikov omedlelo v avtobusu

Praga, 16. decembra. l. Zaradi defekta na cevi za izpuščanje dima je omedlelo v nekem avtobusu 16 potnikov. Šele na postaji je šofer opazil, da so potniki zastrupljeni. Stanje 7 potnikov je zelo opasno.

Začasno odobrene šolske knjige

Beograd, 16. decembra. AA. Minister za prosveto je na podlagi mišljenja glavnega prosvetnega sveta odobril, da se smejo rabiti v šolah kot učbeniki privatne izdaje, dokler ne pridejo državni učbeniki, te-le knjige:

Zgodovina novega veka za višje razrede srednjih šol dr. V. Popovića;

Čitanka hrvatsko-srbskega jezika za II. razr. srednjih in njim podobnih šol Vladimirja Nazorja in dr. Antona Varca, nova izdaja 1930;

Čitanka hrvatsko-srbskega jezika za I. razred srednjih in njim sličnih šol Vladimirja Nazorja in dr. Antona Varca, nova izdaja 1930;

Slovnica hrvatsko-srbskega jezika za I. razred srednjih in njim sličnih šol dr. Stepana Musulina, nova izdaja 1930;

Katoliški veronauk za višje razrede srednjih šol, druga knjiga, in

Resnice katoliške vere dr. Gregorja Palšaka.

Poskusna odprava smrtno kazni v Angliji

London, 16. decembra. AA. Poročilo izrednega odbora za smrtno kazen predlaga, naj se smrtna kazen ukine za poizkusno dobo petih let.

Zakon bi veljal le za civilna sodišča in v mirni dobi.

Nadalje bo predložena spodnji zbornici resolucija, ki zahteva, naj notranji minister in minister za Škotsko v vsakem primeru predložita kralju v pomiloščenje na smrt obsojene zločince.

Po običajnem postopku poročilo ni bilo podpisano in ne v njem omenjeno, da so se člani tega odbora, ki niso bili sporazumni s potekom razprav, odstranili, ko je odbor razpravljal o tem poročilu.

Dnevne vesti

— Spomenik kralju Petru v obliki Narodnega doma. V Banjaluki so nabrali za spomenik kralju Petru že okoli 1 milijon Din. Na zadnji seji pripravljalnega odbora so sklenili, da zgrade namesto običajnega spomenika Narodni dom z muzejem Petra Mrkonjića.

— Veliki oficirski ples. Oficirski kor ljubljanske garnizije bo priredil danes 17. decembra t. l. v vseh prostorih Sokola I. na Taboru v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. svečano zabavo s plesom. Obleka: za dame večerna plesna toaleta, za gospode frak ali smoking; za oficirje svečana uniforma izven stroja z vseni dekoracijami. Pristop imajo samo povabljeni. Začetek ob 9-30.

— Triglavani in Triglavu naklonjene dame in gospodi, katere je bil prireditveni odbor za elitno triglavansko prireditev dne 10. januarja 1931 v Celju naprosil za sodelovanje, se naprošajo, da se tej prošnji odzovejo. Posebno so naproseni, da se potrudijo z nabiranjem prostovoljnih prispevkov v korist revnih akademikom-Triglavanom in pa, da za agitacijo v svojih okoliših pripomorejo za čim sijajnejši obisk prireditve.

— Največji jugoslovanski parnik »Kraljica Marija«, katerega je kupil Jugoslovanski Lloyd v Angliji, pride 17. t. m. v Split. Krstili ga bodo pa v Dubrovniku.

— Trgovine v nedeljo 21. decembra t. l. smejo biti v zmislu čl. 27. naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic ves dan odprte. — Načelstvo.

Pot vas pelje tudi mimo izložbe staroznane tvrdke

C. I. HAMANN
na Mestnem trgu št. 8.
Blagovolite si ogledati in našli boste primerno darilo za svojece. (922)

— Predavanje v »Pravniku«. V četrtek 18. decembra t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« apelačijski sodnik dr. Edvard Pajnič: »Preiskusi sodnih odločb v pripravljalnem kazenskem postopanju«. (Nadaljevanje in konec.) Predavanje se bo vršilo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani soba št. 79 in vabi k obilni udeležbi odbor.

— Dvodnevni kletarski tečaj, na katerem se bodo obravnavala vsa važnejša kletarska opravila praktično in teoretično, se vrši v dneh 2. in 3. januarja 1931 na banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli, pošta Slatina Radenci. — Oddaljeni posestniki tečaja dobe prenočišča in podporo za prehrano. Prijave je vpslati čimprej na upravo zgoraj naveden trsnice in drevesnice.

— Obleke, prinešene v kemično snajenje in barvanje ter pranje in svetlokanje perila izgotovi do praznikov tovarna Jos. REICH. 660

— Krzno se dobi najboljšje in poceni pri tvrdki I. Knechtli, krznar, Ljubljana, Sv. Petra — Poplave v Križevcih. V Križevcih in okolici je deževalo pet dni neprestano. Vsi potoki so močno narasli in poplavlili okolico. Križevci so od sosednih vasi odrezane. Ljudje se prevajajo samo še v čolnih. Voda je odnesla več mlinov ter živine v okolici. Škoda je velika.

— Zdravniki v tovarni Teslić. Skupina zdravnikov je te dni obiskala tovarno za spirituoze P. Teslića v Sisku. Ugotovili so, da odgovarja tovarna vsem predpisom higijene.

— Opozorilo udeležencem perutinarskega tečaja. Zaradi tehničnih ovir, predvsem pa zaradi slabega vremena se je moral izpremeniti prvotni načrt tečaja za 20. decembra t. l. Zato se opozarjajo udeleženci, da se zbero ob četrta na 11. v mestni klavnici na Poljanski cesti. Tamkaj se bo vršilo praktično klanje živali po najmodernejših načinih in razkazovalo obenem praktično kapunjenje. Za tem se vrši ogled naprave mestne klavnice. Popoldne, po kosilu, se zbero tečajniki, kakor običajno, v dvorani Delavske zbornice. Predavali bodo gg.: Malasek, Černetova in Zupanc. Na to bo zaključek tečaja.

Lovske puške

floberte, pištole za štrašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno na zalogi
F. K. KAISER
puškar, Ljubljana, Kongresni trg 9

— Usoda vaške lepotic. Vaška lepota neka Julia J. iz Obrizježi se je zakljubila v nekega kmetskega fanta, kar ni bilo brez posledic. Rodila je dete, katerega je takoj po porodu vrgla v bližnji potok. Obsojena je bila najprvo na 7 let prisilnega dela, te dni so ji pa kazen znižali na eno leto.

— Obesil se je zaradi žene. V Subotici se je obesil seljak Petar Garaj. Prišel je domov in je našel svojo ženo popolnoma pijano. Zato je šel v hlev in se tam obesil.

— Potres na Sušaku. V ponedeljek so čutili na Sušaku manjši potres, ki pa ni napravil nikake škode.

— Vreme. Barometer je kazal včeraj ob 7. v Ljubljani 760,2, v Mariboru pa 757,5. Temperatura je bila ob tem času v Ljubljani 2,2, v Mariboru pa —2 C. V Mariboru je bilo mirno, v Ljubljani so pa pihali severnovzhodni vetrovi. Snežilo je zjutraj v Ljubljani. Padavin je bilo pa samo 4-4 mm. Najvišja temperatura je bila

v Ljubljani 9,2, najnižja pa 1-3 C. Najnižja temperatura v Mariboru je bila —2 C. Iz drugih krajev v državi meteorološki zavod v Ljubljani ni prejel poročil, ker so zveze pretrgane.

KAJ JE AGRIPPA?

Ljubljana

Sreda, 17. decembra 1930, Lazar. Pravoslavni: 4. decembra, rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczi na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

— Slava pravoslavne kapele v Ljubljani. V petek 19. t. m. na dan sv. Nikole praznuje tukajšnja pravoslavna kapela svojo cerkveno slavo. V proslavo tega dne se vrši na predvečer v četrtek 18. t. m. ob 18. uri svečano bdenije; naslednji dan, na slavo se vrši ob 9. uri dopoldne svečana liturgija. Po liturgiji bo sprejemal odbor Srpske pravoslavne crkvene općine čestitke v parohijski pisarni. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali.

— Mestna občina ljubljanska razobesi v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. državne zastave. Vabimo vse meščane, da okrase svoje hiše z državnimi zastavami.

— Naše narodno ženstvo opozarjamo in vabimo, da v velikem številu poseti koncert dveh beogradskega umetnic, ki koncertirata prvič v našem mestu. Violinistka Marija Mihajlović in njena sestra pianistka Olga Mihajlović sta obe priznani in visoko cenjeni umetnici, ki imata najboljšje tu- in inozemske kritike.

Din 26.— Vas stane liter finega likerja

27 vrst esenc po Din 6.— in najfinejši alkohol nudi drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Državni konservatorij proslavi rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s produkcijo (interno vajo) gojencev drž. konservatorija. Produkcija bo danes 17. t. m. v Filharmonični dvorani. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstop prost. Ravnateljstvo vabi stariše in sorodnike gojencev, da posejijo to prireditve. Prihodnja prireditve bo pa v nedeljo 21. t. m. ob pol 11. dopoldne v Filharmonični dvorani. Kot dobrodelna prireditve se bo vršila akademija gojencev drž. konservatorija v prid ubožni mestni deci.

— Carina in carinska politika. O tem poglavju, ki ne zanima samo gospodarskih krogov, temveč v današnjih časih tudi vse druge sloje prebivalstva, bo govor na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« prihodnje soboto. O tem važnem in aktualnem predmetu bo predaval gospod Ivan Mohorič, tajnik Zbornice za TOI. Predavanje se vrši v soboto, dne 20. decembra ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezdca«. Vstop je brezplačen. Gostje, gospodje in dame so dobrodošli.

— Odprta noč in dan se groba vrata! Po dolgi mučni boleznii je umrla v Ljubljani gdč. Hermina Palčar, absolutka ženske obrtne šole. Pokopali so jo včeraj. — V javni bolnici je umrl Janez Stembal, sin posestnika iz Iške vasi. Pokopali so ga včeraj k Sv. Križu. — V ponedeljek so pokopali tudi Franca Schullerja, vlakovodjo v pokoji. — Naj počivajo v miru, preostalih naše sožalje!

— Društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 5. januarja 1931 v veliki dvorani Mestnega doma plesno veselico v prid podpornemu skladu društva.

— Naše glasbene kroge in ljubitelje glasbe opozarjamo na zanimivo predavanje profesorja S. Šantla: O novem tenorskem godalu goslarja Mušiča, ki se bo vršilo v soboto, dne 20. t. m. ob 18-15 v sobi 14 Glasbene Maticice. Po predavanju bo kratka muzikalna produkcija, pri kateri sodelujejo iz prijaznosti gg. Bajdč, prof. Ivančič, Lipovšek, Pfeifer, Stanič in Šantel ml. — Vstop prost.

— Zanimivo predavanje. V četrtek 18. t. m. bo ob 8. uri zvečer v gradbeni risalnici na tehniko predaval g. ing. Janko Maček v šek. Naslov predavanja: Nekaj zanimivih rezultatov glede utrditve cestišča na poskusni cesti pri Braunschweigu.

— Pod pokroviteljstvom mestne občine ljubljanske priredi državni konservatorij v Ljubljani 21. decembra od pol 11. do 12. opoldne akademijo v filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Vstopnina je prosta. V korist revne dece ljubljanske pa se bodo prodajali koncertni programi.

— Z ljubljanskega Gradu. Ljubljanski Grad je ena največjih mestnih kolonij. Ker so prostori na Gradu večinoma za stanovanja manj prikladni, je občina naselila seveda zgolj siromake, ki so nastanjeni po kletih, dvoranah in bivših zaporih. Dosti je med njimi sezonskih delavcev, ki so sedaj brez posla in njih otroci trpe glad in mrz. Vincencijeva konferenca za Grad si je vzela nalogo, da skrbi po svojih močeh za vse te siromake, toda manjka ji sredstev. Vljudno prosimo vse, ki bi hoteli kaj žrtvovati za stradajoče in prezebajoče otroke na Gradu, naj pošljejo v denarju ali v blagu na naslov: Vincencijeva konferenca na Ljubljanskem Gradu. Darovi bi bili razdeljeni pri

božičnici, ki jo ta priredi v ta namen. — Vincencijeva konferenca za Grad.

— Bukova drva, trboveljski premog in koks pri tt. »Kurivo«, Dunajska 33, tel. 3434 (na Balkanu). 199

— Nesreče in nezgode. V bolnico sta bila prepeljana delavec Krmec Josip, kateremu je pri delu v papirnici Venč poškodoval stroj desno roko in 19-letni sin posestnika Peglar Jurij, katerega je 15. t. m. v Polomu pri Kočevju divji lovec ustrelil v desno nogo.

— Tatvina aktivke. Elektromonter Pernat Franc je prijavil policiji, da mu je nekdo na glavni pošti ukradel aktivko, katero je za trenotek položil na mizo poleg sebe. V aktivki je bila samo prazna steklenica »Chabesa«.

Maribor

— Imenovanje. Za ravnatelja Studijske knjižnice je bil imenovan dosedanji knjižničar g. prof. Janko Glaser. Cestitamo!

— Seja okrajnega cestnega odbora. Jutri ob 8. zjutraj bo v uradnih prostorih cestnega odbora na Koroški cesti proračunska seja.

— Ljudska univerza v Studencih. Jutri v četrtek 18. t. m. ob 19. uri bo predaval sodni svetnik g. Vladimir Travner o temi »Kako smo lahko srečni?«. To bo zadnje predavanje v letošnjem letu.

— Davščina na blagovni promet. Z novim letom 1931 se prične pobirati nova davščina na blagovni promet in je treba mestnemu načelstvu prijaviti vse blago, ki na kakršenkoli način pride na ozemlje mestne občine. Da se poslovanje s tem davkom olajša, se vabijo podjetniki, firme itd., ki imajo živahnejši promet, naj se javijo pri mestnem knjigovodstvu zaradi pavšaliranja davščine. Pripominjamo, da za blago, uvoženo po železnici ali pošti, pavšal na davek ne velja. Ravno tako se vabijo stranke z živahnim blagovnim prometom, ki želijo plačevati davščino mesečno na podlagi obračuna, da se prijavi pri mestnem knjigovodstvu. Na postaji se ne bodo dovoljevali odlogi plačila nikomur, ki se ni pravočasno prijavil za mesečni obračun.

— Esperantsko društvo priredi danes 17. t. m. ob 20. uri v hotelu Orel družabni večer v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja in v spomin začetnika esperantskega gibanja Zamenhofa. Predavala bosta dr. Travner o esperantskem pokretu in hubezni napram domovini v slovenskem jeziku, profesor Rakuša pa o Zamenhofu.

— M učni tečaj za lasničarstvo in ondulacijo je v ponedeljek na tukajšnji deški osnovni šoli otvorila obrtna zadruga ob obilni udeležbi brivskih mojstrov, pomočnikov in pomočnic iz Maribora. Zadrudni nadzornik Založnik je v imenu banovinskega oddelka za pospeševanje obrtni prečital za brivski tečaj sestavljeni pravilnik in disciplinarni red, nakar je pozdravil tečaj g. Franjo Fürst v imenu pomočniškega zbora in g. Karel Kožuh v imenu mojstrov. Tečaju se je prijavilo takoj 16 brivcev iz Maribora.

— Stanje Ane Klingingerjeve. Ana Klingingerja, ki je bila v ponedeljek zjutraj na Glavnem trgu zabodena, kakor smo včeraj poročali, ima prezezan prsni koš in ranjena tudi pljuča. Zaenkrat je, če se ne pojavijo komplikacije, izven nevarnosti za življenje.

— Trenehcoti, usnjeni jopiči, simski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galošje, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vsi manufakturno blage na obrose, L. Ornik, Maribor, Koroška št. 852

— Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Roza Krajčeva, tkalka, 30 let; Ivan Juhart, sprevodnik drž. žel., 33 let; Terezija Krebsova, žena delavca, 66 let; Matilda Čehova, žena trgovca, 32 let; Antonija Bacherjeva, delavka, 48 let; Ivana Horvatova, hčerka železničarja, 4 mesece; Ivan Lavrer, ravnatelj v p., 71 let; Karel Janik, železozstrugar, 52 let; Tomaž Eiler, delavec, 75 let; Edvard Seyfert, ključavničar, 59 let; Karel Likavec, brivec, 39 let; Ivan Kozar, ključavničar, 78 let; Ciril Danko, sin železničarja, 3 leta; Mihael Požar, posestnik in vrtnar, 73 let in Martin Gajšek, trgovec, 57 let. N. v m. p.!

— Nalezljive bolezni. Od 8. do 12. t. m. so v Mariboru obbolele 4 osebe na nalezljivih boleznih, 3 na davici in 1 na šenu. Umrli ni nobena.

— Smrt med nakupovanjem v trgovini. Snoci med 16. in 17. je prišel v trgovino Martinž & Straus v Gosposki ulici okrog 55letni Seriatz, vpokojeni delovodja delavnice državnih železnic, sedanjí trgovec in hišni posestnik v Studencih in hotel nekaj kupiti. Nema doma pa se je zgrudil nezavesten na tla. Poklicali so rešilni oddelek, ki pa ni mogel ničesar več ukreniti, pa je pozval policijskega zdravnika dr. Zorjana, ki je konstatiral smrt. Zadelo ga je kap. Truplo pokojnika so takoj odpeljali v mrtvašnico v Studencih.

— Svetovni potnik. V našem uredništvu se je včeraj zglasil g. Ivan Flander iz Beograda, ki potuje v šumadinski narodni noši peš po svetu. Doslej je prehodil Jugoslavijo, Bolgarijo, Turčijo, ostalo Malo Azijo in Grčijo. Iz Maribora je odpotoval v Avstrijo.

— Delovni trg. Od 7. do 13. t. m. je pri tukajšnji borzi dela iskalo zaposlitve 126 moških in 52 žensk, prostih mest je bilo 65, dela je dobilo 41 moških in 38 žensk, odpotovalo je 1, odjavilo se jih je 43, ob koncu tedna pa jih je ostalo v evidenci 585.

— Za brezposelce. Pri borzi dela dobi zaposlitve: 18 viničarjev, 8 hlapcev, 2 pastirja, 1 ključavničar, 1 železovljar, 1 klepar, 2 čevljarja, 1 mlinar, 1 krojač, 1 fotograf, več vajencev, 8 kuharic, 12 služkinj, 1 sobarica, 2 varuški, 2

vzgojiteljci, 1 strojna pletilja, 2 prodajalki, 2 domači šivilji in več šiviljskih ter ena modistiška vajenka.

— m Sejem za prašiče. Na zadnjem sejmu za prašiče je bilo 216 živali. Prodajali se so 5 do 6 tednov stari po 100 do 120 Din, 7 do 9 tednov 180 do 200 Din, 3 do 4 mesece 250 do 350 Din, 5 do 7 mesecev 400 do 450 Din, 8 do 10 mesecev 550 do 600 Din, 1 leto stari 800 do 900 Din. Meso je stalo: kilogram žive teže 8 do 11 Din, kilogram mrtve teže 12 do 14 Din. Prodanih je bilo samo 76 glav, vse za domačo porabo.

— m Sejem za govedo. Na zadnjem živalskem sejmu je bilo 17 konj, 9 bikov, 117 volov, 439 krav in 18 telet, skupaj 600 glav. Kupčija je bila slaba, prodanih je bilo le 277 živali. — Cene so se gibale med 2-50 in 9 Din za kg žive teže.

— m Nesreča na Pragerskem. V ponedeljek popoldne je na postaji na Pragerskem povozil vlak 15-letno Gabrijelo Spatovo iz Slovenske Bistrice. Odrgral ji je levo nogo pod kolenom in jo poškodoval tudi na glavi. Pozvan je bil takoj rešilni avto, ki je nesrečno deklico prepeljal v tukajšnje bolnico.

— m Vlom v Razvanju. Pri posestniku Alojziju Šternu v Razvanju je te dni vlomil bivši hlapec I. K. in odnesel 300 Din gotovine in razne predmete v skupni vrednosti 920 Din. — Doslej ga še ni bilo mogoče izslediti.

— m Tatinska dvojica. Po mariborskih trgovinah sta že več časa kradla 23-letni v Beljak v Avstriji pristojen cigan Josip Leger in njegova 21-letna žena Terezija; pokradla sta več oblek, perila itd. Naposled sta sedaj prišla pod ključ, pa tudi blago se je večinoma našlo, ker je bil cigan tako nepreviden, da ga je spravil v svoj voz, hranjen nekje v Melju. Po prestani kazni bosta iz naše države izgnana.

— m Nesгода. V Stritarjevi ulici stanujoča 85-letna Eliza Kuželj, žena železničarja, je po stopnjah tako nesrečno padla, da si je zlomila levo nogo in so jo morali z rešilnim avtomobilom prepeljati v bolnico.

Gelje

— Službe božje danes na rojstni dan Nj. Vel. kralja. Svečana služba božja se vrši ob 9. v župni cerkvi sv. Danijela. V pravoslavni kapeli v vojašnici Kralja Petra bo blagodarjenje ob 10., v evangelijski cerkvi pa bo služba božja ob 9. Pri žolski službi božji ob 8-45 v Marijini cerkvi se bo izvajala Beranova slovenska maša pod vodstvom strok. učitelja g. Slegle.

— Rezervni oficirji se opozarjajo, da morajo v smislu pravit službe danes na rojstni dan Nj. Vel. kralja pristopovati službi božji, ki bo ob 9. uri v župni cerkvi.

— Sokolsko društvo v Celju poziva članstvo, da se udeleži svečane službe božje ob 9. v župni cerkvi v kroju. Sestanek četrte ure prej v društveni telovadnici.

— Častna diploma, ki jo je izročilo CPD svojemu častnemu članu g. dr. Schwabu, umetniški akvarist strok. učitelja g. Grašerja, je za nekaj dni razstavljena v izložbi trgovine Stermecki, da si jo javnost ogleda.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala ženska C. M. podružnica v Celju čisti dobiček koncerta, ki se je vršil ob plebiscitni manifestaciji za Koroško Din 4000.—. Pri koncertu je sodelovalo celjsko pevsko društvo. Katoliško pevsko društvo in pevsko društvo »Olijak«. Celjska sokolska župa pa je zbrala Din 956.—, tako da je prejela Družba za koroške namene znesek Din 4956.— iz Celja. Iskrena hvala! 948

— Plesni venček privatnih nameščencev bo 31. januarja 1931. v Celjskem domu.

— Tradicionalni obrtniški ples v Celju bo v nedeljo 1. februarja 1931., na kar se naj blagovoljivo ozirata ostala društva.

— Delovni trg. V času od 7. do 13. decembra je pri celjski Borzi dela iskalo zaposlitve 351 moških ter 142 žensk, dela je bilo za 31 moških ter 9 žensk, delo je dobilo 13 moških ter 6 žensk, brisano je bilo iz evidence 6 moških ter 7 žensk, koncem tedna pa je ostalo v evidenci 332 moških ter 129 žensk.

— Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva v Celju išče osrbernika za Kobcekov dom na Korošici in Mozirsko kočjo. Prošnje do 1. II. 1931.

— Kralj na Betajnovi v Ljudskem domu. V soboto, 20. dec. ob 20. ter v nedeljo 21. dec. ob 15-30 bodo ob 12. obletnici Cankarjeve smrti ter v proslavo 25-letnega odrskega delovanja igralca in pisatelja g. Fedorja Cradišnika vprizorili Cankarjevo »Kralja na Betajnovi«.

— V Mestnem kinu igrajo danes popoldan in zvečer zadnji nemi film. Kino bo nato nekaj dni zaprt, nato pa bodo začele zvočne predstave.

— Smrtna kosa. V Levstikovi ulici št. 1 je 15. t. m. umrla g. Cvelber Julijana, soproga čevljarkega mojstra v starosti 72 let.

— Celje v popolni temi. V ponedeljek čez dan še ni bilo toka. Mnogo obratov je radi tega počivalo, pa tudi v trgovinah in pisarnah je bilo pomankanje luči občutno spričo kratkega dneva. Zvečer so mnogo trgovin že zaprli ob nastopu mraka, druge pa so se pomagale s petrolejkami in svečami. Le maloštevilni lokali so bili lepo razsvetljeni, kjer še imajo plinove svetilke. Promet na cestah je bil skrajno otežkočen. Na križišču pred ljubljansko kreditno banko ter pred kolodvorom je elektrarna obesila po eno svetilko s spiritom. Točno ob 18. uri pa je prišel zopet tok in se je mesto spet svetilo kot običajno.

— Prvenstvena tekma med SK Celje ter SK Sohanj se vrši danes ob 14. na Glaziji. Je to nadaljevanje pred tedni igrane, a predčasno prekinjene tekme.

— Izgube. 12. t. m. je bila izgubljena v mestu rjava usnjena torbica z različno vsebino, vredna 150 Din. Pri kolodvoraki blagajni je bil izgubljen ženski dežnik, vreden 100 Din.

— Velika izguba denarja. Dne 13. t. m. je prišel s savinjskim vlakom ob 14-45 v Celje posestnik Toman Ivan z Klanca pri Dobrni. Ko je izstopil, je zapazil da nima več denaricne s 5960 Din ter lovsko izkaznico. Nazadnje se je že prepričal, da ima denar, ko je plačal v gostilni Janič v Zalcu, odkoder se je pedal na vlak.

Prelom v miselnosti naše akademske mladine

Prekrat in temu sledeče osvobodjenje nam je dalo med drugim tudi najvišji znanstveni zavod — univerzo, za katero so se v Avstriji zaman borili dolgo desetletja naši vodilni možje. S tem je dobila naša domača znanost vnanje sicer mlad in skromen, a zato za slovensko kulturo tem važnejši domicilij, ki nudi našim znanstvenikom, katerih znanstveno udejstvovanje je bilo doslej navezano na tuje vseučiliške institucije, varno okrilje. Kakor je obstoj naše univerze v kulturno-znanstvenem oziru brezdvomno eminentne važnosti, tako tudi v narodnem in socialnem oziru ni njen pomen nič manjši; slovenski, povprečno gmotno slabo situirani študent, ki je moral doslej ob velikih materialnih žrtvah iskati nadaljnje izobrazbe v tujini, je dobil možnost, da poseča vseučilišče doma. Kvarni vpliv tujine, ki je v marsikaterem slovenskem študentu zapustil škodljive posledice v njegovem nacionalnem, morda tudi etičnem naziranju, je s tem odstranjen. Ustanovitev univerze v Ljubljani in pa koncentracija slovenske akademske mladine v eno mesto pa je stavila na naše visokošolce tudi naloge, ki jih prej kot neznatni, manjšinski neupoštevani drobci na tujih univerzah niso poznali. Mislim tu zlasti na različne akademske reprezentančne, socialne in gospodarske institucije, ki jih upravljajo in vodijo akademiki sami. Gre predvsem za splošno reprezentančno organizacijo, ki naj predstavlja našo akademsko mladino v javnosti.

Ze kmalu po ustanovitvi ljubljanske univerze se je tudi osnovala reprezentančna organizacija, ki se je končno formalizirala kot »Svēt slušatelj ljubljanske univerze«. Dasi je SSLU pokazal v začetku dobro voljo, da uspe v svojih težnjah, vendar se je s časom pokazalo, da zbog svoje nesolidne baze, na kateri je bil osnovan, ne bo prešel preko začetnih težav. Osnovo Svētā so namreč tvorile kulturno-politično usmerjene grupacije na naši univerzi, ki so v tradicionalni mentaliteti slovenskega šolca iskale svojega izživiljanja mesto v resnem delu v medsebojni svetovnonazorski (liberalni: klerikalni) borbi, pozabljale pa so pri tem medsebojnem izigravanju na svoje temeljne naloge, ki so bile ne-le reprezentančne, marveč v prvi vrsti socialno-gospodarskega značaja. Ustvaril se je videz, da Svēt na tej osnovi, ki je neprestano izzivala nesoglasja načelnega značaja, nikdar ne bo uspel in nudi slovenskemu visokošolcu niti približno sličnih materialnih in socialno-gospodarskih dobrin, kot z njimi razpolagajo visokošolci inozemskih univerz.

Da se temu odpomore in da se duhu novega časa primerno preneha z neplodnim tratenjem sil v medsebojni borbi politično-svetovnonazorsko različnih skupin akademske mladine, se je pokrenila akcija, da se Svēt, ki so ga doslej zastopniki kulturnih akademskih društev — Jadrana in Triglava na eni, Danice, Zarje in Borbe na drugi strani — reorganizira na stanovski in strokovni podlagi. Razumevanju naše akademske mladine, ki je videla jalovo brezplodnost dosedanje borbe in se zavedala, da je sodelovanje vseh treznih, delavnih moči, ne oziraje se na njih prejšnjo liberalno-klerikalno pripadnost, ki deli kot žalostna dediščina avstrijske preteklosti Slovence v dva tabora, edina garancija za procvit vsesplošne akademske organizacije, se je zahvaliti, da se je reorganizacija uspešno izvedla.

Nova akademska ustanova temelji na kooperaciji strokovnih fakultetnih društev, v katerih so združeni slušatelji posameznih fakultet. Zastopniki teh peterih društev (Društva slušateljev filozofske fakultete, Društva slušateljev jur. fakultete, Društva jugoslovanskih tehnikov, Društva medicincev in Društva slušateljev teol. fakultete) tvorijo novo reprezentančno organizacijo Zvezo slušateljev Aleksandrove univerze; aktivnost in pa preizkušeni raison d'être posameznih strokovnih društev, ki so osnovana na solidnem strokovno-stanovskem temelju, nam tudi jamčita za procvit nove zveze. Povdariti je tudi treba, da nova Zveza ne bo predstavnica le tistih akademikov, ki so pripadali eni zgoraj navedenih miselnosti, kot je to bil dejansko SSLU, marveč da bo zastopala tudi oni, in sicer pretežni del naše akademske mladine, ki ne smatra za potrebno, da sledi zgledu slovenske

kulturno politične tradicije, izživiljoče se v nesodobnem liberalizmu in klerikalizmu.

Brezdvomno je s tem storila naša akademika mladina v konsolidaciji naših javnih razmer precejšen korak naprej, ki bo ugodno odjeknil tudi v naši javnosti. Upati je, da bo naša javnost znala upoštevati stremljenje našega visokošolstva in ga moralno in gmotno podprla pri realizaciji njegovih teženj. Važne socialne ustanove, kakor Akademska bolniška blagajna, Akademiški urad dela, ki je nekaka akademska posredovalnica ali borza dela, Akademiški fond itd., ki se osnovala pod okriljem Zveze, bodo brezdvomno potrebovale javne pomoči. Nadejamo se, da bodo naši javni, zlasti gospodarski krogi, pokazali popolno razumevanje za idealne težnje naše mladine, ki si pač iz lastnih moči kljub svoji najboljši volji ne more ustvariti na mah tega, kar nudijo druge univerze svojim slušateljem.

Ako se morda letos še niso dale pri volitvah v novo Zvezo povsem zaceliti stare rane slo-

venske razdvojaške mentalitete, vendar je Zveza v bistvu dosegla svoj uspeh, namreč s tem, da se je načelno postavila na stanovsko in strokovno podlago in si zadala nalogo, nuditi akademiku poleg kulturno-znanstvenih dobrin (knjižnice, izdajo znanstvenih in drugih publikacij itd.) predvsem socialno pomoč.

Novi vrhovni odbor se je konstituiral takole: predsednik Baraga Srečko, cand. phil., podpredsednik Prezelj Marijan, stud. ing., tajnik I. Vodušek Valens, cand. tur., tajnik II. Kos Jože, cand. phil., blagajnik I. Košar Joško, cand. phil., blagajnik II. Klasič Tone, cand. phil. in gospodar Jeličič Danilo, stud. ing. Novemu odboru želimo, da bi v svojih stremljenjih popolnoma uspel in služil kot dober zgled naši javnosti, ki se še vedno ne more otresti stare miselnosti, pa bodisi na kulturnem, gospodarskem ali kakšnem drugem poprišču javnega udejstvovanja, in se povzpeti do resnice, da je le po kooperaciji vseh možna meliorizacija naših domačih razmer. —ski.

Križanka Jugoslavija

- Vodoravno:**
 1. Italijanska reka — 3. poljedelsko orodje — 6. oče — 8. šah. izraz — 10. papiga — 12. posoda — 15. jugoslovansko mesto — 18. nada — 19. mesto v Jugoslaviji — 23. rimski krvolok — 26. pesnitev — 28. zmešnjava — 29. reka v Evropi — 30. gibanje vode — 31. mesto na Finskem — 33. naše mesto — 37. ubrani glasovi — 40. žensko ime — 42. sovražnik železa — 43. orožje — 45. pripadnik divjega naroda — 46. državni dohodek — 49. vas pri Ljubljani — 50. predlog — 51. pregovor — 52. francoski svojilni zaimek — 53. sorodnica — 54. žensko ime — 62. ozir. zaimek — 55. kontinent — 56. nikalnica — 57. os. zaimek — 58. lat. predlog — 59. sredstvo, s katerim čistijo medenino — 63. pokrivalo — 64. vzklík — 65. ž. ime — 68. kraj, kjer pridelujejo sol — 70. elektroda.

- Navpično:**
 1. Število — 2. ruska reka — 4. rimski cesar — 5. pergamski vladar — 7. vas na Stajerskem — 8. kratica — 9. tukaj — 11. gl. 29. vod. — 12. lovski pes — 13. ž. ime — 14. lubje — 16. koliba — 17. up — 20. suženj (shr.) — 21. reka v španskih Pirenejih — 22. vladar — 24. ž. ime — 25. svinec — 27. urejen sistem črk — 29. turški mogotec — 32. jed — 34. vzklík — 35. rastlina — 36. predlog — 38. naš otok — 39. kratica — 41. pl. mera — 44. vrsta dramatičnega pesništva — 47. seznam imen — 48. običaj — 49. naša sosedā — 51. eg. božanstvo — 53. kaz. zaimek — 53. a pesnitev — 56. kovačka potreščina — 57. del koleca — 60. glasbena kr. — 61. nota v solmizaciji — 65. sveta podoba — 66. žuželka — 67. število — 69. lat. kaz. zaimek.

Po strašni nesreči pri Vrhniki

Tragična usoda šoferja Modrijana, ki je bil zaročen — V nedeljo ga je prvič oklical župnik Kette, ki se je tudi ponesrečil

Ljubljana, 16. decembra. Avtobusna katastrofa pri Drenovem griču na križišču državne ceste Ljubljana—Vrhnika in lokalne železnice je vzbudila ne samo v Ljubljani in okolici, marveč tudi po drugih krajih Dravske banovine globoko sočutje s ponesrečenci. Mnogi, ki morajo večkrat potovati z avtobusi, živahno razpravljajo osebno vprašanje, kaj naj ukrenejo oblasti, da se v bodoče preprečijo tako hude nesreče. Avtobusi bi morali na vsak način tmeti se drug izhod, ne pa samo pri volanu, da je tako potnikom v primeru nesreče omogočeno se rešiti pred morebitnem ognjem.

Včeraj smo že poročali, da je najtežje poškodovani šofer podlegel poškodbam in da je v javni bolnici kmalu po prevozu umrl. Šofer

se pravilno zove Ignacij Modrijan, le po domače mu pravijo »Mihevc«. Star je bil 26 let, rodom Vrhnčan. Bil je zelo marljiv, soliden in trezen vozač. V kratkem se je hotel oženiti z neko Amerikanko, s katero bi potem odpotoval v Ameriko, kjer mu je bilo že zagotovljeno dobro mesto. Oba sta bila v nedeljo prvič oklicana ter ju je oklical težko poškodovani dekan in vrhniški župnik g. Kette, ki je dobil težke opekline po vsem životu. Kdaj bo pogreb šoferja Modrijana, še ni natančno določeno, ker bodo truplo prepeljali na Vrhniko. Prevoz bo poskrbel mestni pogrebni zavod.

Stanje vseh ponesrečenih v Leonišču in v javni bolnici je bilo danes povoljno. Subjektivno se vsi počutijo bolje.

Novice iz škojeloške okolice

Skofja Loka, 15. decembra. Bela žena je s svojo neučakano silo posegla koncem preteklega tedna v dom Fleševih in je ugrabila globoko užaloščenim svojem skrbno mater in dobro gospodinj, Kolašicam ustanoviteljico in bivšo gospodarico; Sokolu dolgoletno, vztrajno in narodno zavedno članico. Umrla je gosa Kristina Fleševa, ki jo je Škofja Loka v najčistnejšem številu pospremila na poslednji poti v soboto popoldne. Ko je pred hišo žalosti intoniral sokolski pevski zbor pod vodstvom davčnega nadupravitelja br. Franceta Adamiča večnolepo Usliši nas, se je formiral preko Mestnega trga dolg sprevod, ki je najbolj pričal o popularnosti pokojnice. Križu in vencem je sledila škojeloška godba z g. Ravniharjem na čelu, potem so sledili Sokoli, s tročlansko deputacijo v kroju in praporom, ter močna četa bratov in sester v civilu pod vodstvom podstaroste br. Zahrastnika. Za duhovščino in krsto so se zvrstili sorodniki, veliko število Kolašic s podpredsednico s. Sinkovo in izredno obsežne vrste prijateljev in znancev od blizu in daleč. Ze v noč je prešla domača gruda poslednje ostanke nepozabne g. Kristine in pevski zbor je zapel Človek glej..., ko so bile pogrebne svečanosti pri kraju. Blago in plemenito, narodno zavedno pokojnico ohranimo v trajnem spominu! Pokoj njeni duši!

Banovinsko mlekarstvo šole v Škofji Loki je zapustil strok. učitelj, g. Ivan Benko, ki je prevzel tajništvo Osrednjega mlekarkega društva v Ljubljani. Izpraznjeno mesto je zasedel g.

Pavlica, ki ga ne le kot strokovnjaka, dospelga iz Danske, toplo pozdravljamo, temveč mu tudi kot dolgoletnemu sokolskemu delavcu želimo iskreno dobrodoščilo. Strokovni učitelj g. Pavlica je bil sivočasno načelnik Sokola v Rihenbergu na Goriškem.

S početkom hladnejših in mrzlih dni se je uvela na deški šoli šolska kuhinja za dečke in deklice gorske šole, ki imajo tudi po dve uri daleč v šolo. Otroci dobivajo dnevno lipov čaj s kosom kruha. Socialna ustanova zasluži vse priznanje in podporo. Vseh gorcev je okoli 70. V sopomoč je centralni odbor Podmladka Rdečega križa.

Z največjim zadovoljstvom je prebivalstvo sprejelo vest o znižanju cen govejega, telečjega in prašičjega mesa. Pri kilogramu mesa so popustili mesarji 2 Din, zakar je bil že skrajni čas.

Škojeloški trgovci se v poslednja leta trudijo, da svoje izložbe čim efektneje uredijo. Ze za Miklavža smo videli par prav okusnih kombinacij; poslednje dneve pa so dobile izložbe izraz bližajočih se božičnih praznikov.

Prosvetni odsek Sokola je priredil v soboto zvečer v Sokolskem domu predavanje br. Verija Švajgerja o vseh aktualnih problemih sokolstva. Udeležba je bila primerna; manj je mogoe opraviti izostanek novostopivših bratov in sester, ki jim je bil predvsem večer namenjen. Udeležba okoli 60 ljudi.

30-letni jubilej je praznovala škojeloška Okr. hranilnica in posojilnica skromno, a dostojanstveno. Ob 10. uri popoldne je bila v sejni sobi slavnostna seja, na kateri je bilo podano načelstvo in nadozorstvenemu odboru izbrpno poročilo o delovanju vse dobe. Na večer se je vr-

šil pri Romanu družabni sestanek; ves dan je vihrala raz hranilnice poslopja državna trobojnica.

Odhod šolske upraviteljice ge. Lendovskove je bil z Bukovice v Selški dolini prav veren izraz ljudstva, ki brateko čuti z vestnimi, skrbnimi in poudarnimi vzgojitelji mladine. Poleg šolske mladine so izrekli ob odhodu vso srečo mnogim domačini s krajevnim šolskim odborom; gasilci, ki jim je bila gospa kumica, številni prijatelji in znanci, ki so vsi želeli g. upraviteljici na novem položaju v Škofji Loki vsega najboljšega.

Poslednje dneve so preplavili mesto majhni lepaki raznih barv na poziv k sodelovanju ob dnevu dobrega tiska. Nu, Škofja Loka ima rada pred eksperimentiranjem mir in se za tendenčno inscenirano zadevo ni ogrela, tem manj ker se vse meščanstvo predobro zaveda, da je sedanjí čas državne in narodne konsolidacije najmanj primeren za izvestno agitacijo takih ali drugačnih listov. Gospoda okoli župnišča in Kato-liškega prosvetnega doma je menda sama izprevidela neumestnost razburjanja narodnih plasti in je vse govore v Prosvetnem domu odpovedala. »Dan dobrega tiska« se je omejil na cerkev, kjer je imel ljubljanski škof dr. Rožman propoved. Aranžerjem dneva toplo priporočamo, da se poslužujejo za razširjenje svojega, edinozveličavnega tiska drugih sredstev in metod in ne vere. Sicer pa o prečudnih nastopanjih nekaterih škojeloških gospodov izpregovorimo v najkrajšem času.

Drzen divji lovec

Ljubljana, 16. decembra.

Zadnji čas so divji lovci postali zelo drzni. Po mnogih loviščih nastavlajo zanke in streljajo divjačino tudi po dnevih. Ker je sedaj po gozdovih zapadel visok sneg, je divjim lovcem njih nepošteni posel zelo olajšan. Divji lovci se pač hočejo za božične praznike preskrbeti s okusno divjačino. Najraje love zajce. Streljajo p tudi na vsakega, ki jih moti pri njih poslu.

V javno bolnico so včeraj pripeljali kmečkega fanta, ki so ga obstrelili divji lovci.

Posesnikov sin J. Högler iz Poloma pri Kočevju je v ponedeljek odšel v gozd, da bi trebil in sekal razno grmičevje. Nasproti pa je prišel neki, doselej še nepoznani divji lovec, ki je mislil, da je Högler gozdar. Pomeril je brez premisleka na mladeniča ter ga obstrelil v desno nogo. Nato je divji lovec pobegnil. Obstreljeni posesnikov sin pa se je z največjo težavo priplazil do vasi, nakar so ga naložili na voz in odpeljali na kočevsko postajo, od tam pa v ljubljansko bolnico.

Nekaj sličnega se je primetilo na Gorenjskem, kakor smo že včeraj podrobno poročali, posesnikovemu sinu Petru Kuharju iz Sv. Ambroža pri Cerkljah.

Nesreča ali samomorilni poskus mladega dekleta

Maribor, 16. decembra.

Včeraj popoldne okrog 14:30 je železniški uslužbenec Štegl zaslišal na južni strani črčnjanskega predora na železniški progi med Slovensko Bistrico in Pragerskem obupno klicanje na pomoč. Odhitel je na progo in našel v mlaki krvi mlado deklet z odrezano levo novo pri kolenu, močno poškodovano desno nogo in s krvavečimi ranami na glavi. Nesrečnica je ležala še vedno na tiru, s katerega jo je Štegl spravil na varno ter odhitel v najbližjo čuvajnico, odkoder so takoj obvestili o odkritju načelstvo postaje Slov. Bistrica.

Na postaji je bil takrat nabiralni tovorni vlak št. 563. Od njega so odklopili stroj in službeni voz, v katerem se je načelnik Regoršek odpravil s spremstvom k predoru. Nesrečnico so za silo obvezali in odpeljali na Pragersko, kamor so naročili rešilni avtomobil iz Maribora, ki je deklet takoj prepeljal v mariborsko bolnico.

V ponesrečenem dekletu so spoznali 17-letno Jelko Špatovo iz Slov. Bistrice, ki je bila kljub strašnim bolečinam in veliki izgubi krvi še vedno pri polni zavesti. Ugotovili so, da je Špatova že poprej odposlala iz Maribora vse svoje stvari in se sama odpeljala z vlakom, ki je odhajal iz Maribora ob 13:30. Ta okolnost je spravila oblasti do mnenja, da je hotela sama in prestovoljno v smrt, da je ob koncu predora skočila z vlaka, kjer je obležala do prihoda brzovlaka, ki jo je potem povozil. Njeno stanje je skrajno resno in le malo je upanja, da bo ostala živa.

Pod črto

Prevelik že postaja krvni davek, ki ga plačujemo za avtomobile, avtobuse in motocikle. — Poleti skoraj ni nedelje, ko ne bi motocikel zahteval svoje smrtno žrtve. In sedaj je strahovita nesreča pri Drenovem griču zopet razganila bolešno vprašanje, zakaj je toliko avtomobilskih nesreč in če se res ne bi moglo njih število omejiti. Ze površen opis vseh nesreč dokazuje, da mnogo teh nesreč ne bi bilo, če bi bili vozniki bolj previdni. Nauk iz te konstatacije je, da je treba šoferake izpite poostriiti. Varnostnih signalov po cestah je premalo in kjer križajo avtomobilisti vedno železnico, morajo biti ob progi zatvornice. Če so bile te včasih na nekaterih krajih nepotrebne, pa niso več danes, ker kako naj na primer tuje ve, da more izza te ali one hiše privoziti naenkrat vlak. Na vsak način pa je treh avtomobilskih in motociklističnih nesreč že preveč in zato je treba skrbeti, da se ta krvni davek, ki je čisto nepotreben, prav temeljito reducira.

Izvirne francoske pastilje
„VALDA“
 proti 804
prehladu, glavobolu, griboleu
 Prodajajo vse lekarnice in drogerije

Predavanja za obrtniški naraščaj

Zanimivo predavanje dr. Rapeta o doživljajih v zračnem morju

Ljubljana, 16. decembra.
 V okrilju »Zveze obrtnih zadrug« in pod vodstvom agilnega sokolskega delavca br. Milka Krapiča se sedaj vrše v Ljubljani in po deželi poljudnoznanstvena in strokovna predavanja za obrtniški naraščaj. Doslej je že bilo 5 predavanj, ki so bila vsa prav dobro obiskana. Zveza obrtnih zadrug pa je v nedeljo priredila predavanje tudi na Jesenicah. Predaval je dr. Puhar o vplivu in posledicah alkohola.

V Mestnem domu je bilo snoči peto predavanje. Vabilu načelstva Zveze se je odzval tajnik ljubljanskega Aerokluba dr. Rapa ter je obrtniškiemu naraščaju v lepih in zanimivih izjavah očrtal »doživljaje v zračnem morju«. Analiziral je osebno občutke, ki jih doživlja potnik pri svojem prvem dvigu v zračne višave. Očrtal je potničkove občutke, ko letalo pride v goste oblake, kjer človek izgubi občutek ravnovesja, a mu le instrumenti morejo točno pokazati pravo lego aeroplana v zraku. Če bi bil človek v tem slučaju navezan samo na svoje občutke, bi letalo gotovo izgubilo svoj normalni položaj in bi bila nato katastrofa neizogibna. Opisal je nadalje pomen takozvanih zračnih lukenj in njih nevarnosti. Zračne luknje nastanejo tam, kjer prideta skupaj topli in mrzli zrak. Letalo se v zračnih luknjah postavi navpično in se spusti do 10 m nizdol. V zračni višini stvar ni za letalo opasna, opasna pa je le v nižjih sferah in na krajih, kjer so hribi in mesta. Tu je dostikrat katastrofa neizbežna. Na podlagi skopičnih slik je g. predavatelj dalje pojasnil kratak zgodovinski razvoj letalstva, pokazal je najprimitivnejše aparate in prve poizkuse, kako se je skušal človek dvigniti v zrak. Pokazal je slike poizkusov s ptičjimi perotmi do najmodernejšega aeroplana.

Predavanje je bilo izredno dobro obiskano. Dvorana Mestnega doma je bila nabito polna obrtniškega naraščaja. Lahko računamo, da je predavanju sledilo do 400 vajencev in vajenk. Vsi navzoči so z največjim zanimanjem sledili poučnim in zanimivim izjavam g. predavatelja. Treba je posebno poudariti, da je vse hvale vredna akcija Zveze obrtnih zadrug, da skuša s predavanji izpopolniti izobrazbo naraščaja. Splošno je naraščaj bil pri predavanju discipliniran. Kljub mrazu in brozgi so slabo oblečeni vajenci pohiteli na predavanje.

Pluj

Likvidacija odvetniške pisarne pokojnega dr. Brumena je bila poverjena odvetniku dr. Lojzetu Romu.

Kolovadnicje dravinjskega mosta pri St. Vidu in dravskega pri Borlu, ki sta bila nedavno popravljena, je izvršil banski inženir g. Poniž.

Električna zadruga. Sobotni sestanek zadrugarjev je po svoji živahnosti živo spominjal na blažepokojne politične shode. Nasproti sta si stali skupina, ki je za prevzem zadruge v občinsko rešitvo, in skupina, ki je temu prevzemu nasprotna. Seveda sta imeli obehve dosti najbolj tehničnih argumentov v podporo svojega stališča. Nemerodajnega mnenja pa smo, da ne gre iskati ali umetno konstruirati nasprotstev med interesi zadrugarjev in med interesi občine, ker končno občina ni nič abstraktnega nego je občestvo vseh

občinarjev, med katere spadajo tudi zadrugarji. Pri glasovanju so zmagali tisti, ki zahtevajo, da se skliče občni zbor zadruge, ki naj odloči glede likvidacije zadruge.

Vzgladna občina, osobito, kar se tiče občinskih financ, je sosedna vas Breg, ki ima v proračunu za leto 1931 znesek 180.000 Din, katere krijejo deloma lastni dohodki, deloma doklade na državne davke, ki pa znašajo komaj 35 odstotkov, na liter vina 70, na liter piva pa 40 par.

Požar je uničil posestniku Klemenu Štefanu gospodarska poslopja in skedenj, dve kolarnici in dve šupi. Zgorelo je vse seno, slama, koruza, vse poljsko in domače orodje, vozovi, nekaj kokoši v skupni vrednosti okrog 80.000 Din, ki pa je domala krita z zavarovalnino pri zavarovalni družbi »Slavijac«.

Ormož

Gospodinski tečaj. Pod vodstvom gđe. Bratnič se je tukaj pričela gospodinska šola. Tečaj obiskuje žalibog le 10 mladenk.

Sokol. Naš Sokol se pripravlja za 20. in 21. t. m. za toletno akademijo v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja.

Križevci — Prekmurje

Častno občanstvo. Na uradni dan v Križevcih v Prekmurju dne 13. dec. 1930 je bila izročena gospodu Lipovščku Gasperju, sreskemu načelniku mursko-soboškega sreza, po soglasnem sklepu obč. zastopstva in v navzočnosti vseh obč. odbornikov častna diploma, s katero ga imenuje največja občina v severnem Prekmurju za svojega častnega občana v priznanje vseh njegovih zaslug, ki si jih je pridobil ne samo kot človek, ampak tudi kot šef upravno-politične oblasti mursko-soboškega sreza tekom 10-letnega svojega bivanja in taktnege ter nepristranskega službovanja na odgovornem mestu za procvit splošnega blagostanja svojih bratov.

Pragersko

Nesrečen padeč. Na opolzki deski pred domačo hišo je v soboto padel tukajšnji posestnik Anton Frangeš. Poškodovan si je levo roko in zadobil tudi notranje poškodbe.

Sokolski nastop v Gornji Poljskavi. V dvorani g. Kaca na Gornji Poljskavi je v nedeljo, 14. t. m. nastopil s zelo lepim uspehom naš pragerski Sokol. Pred nastopom je bil nagovor zastopnika župe iz Maribora.

Tatvina. Strojvodnji Zavodlavu je iz gostilne g. Kaca na Gornji Poljskavi izginil skoraj nov dežnik.

Slovenske Konjice

V proslavo državnega praznika 17. decembra priredi tukajšnji Sokol na predvečer 16. t. m. ob 8. uri v dvorani Narodnega doma družabni večer s predavanji. V sredo zvečer pa obiščejo naši Sokoli naše sosednje sokolsko društvo v Zrečah, da skupno s novim društvom proslave državni praznik.

Premestitev. Premeščen je kot učitelj na deško osnovno šolo v Konjicah g. A. Strgulca, dosedanjši šolski upravitelj na Resniku.

Gospodarski tečaj priredi na pobudo tukajšnjega Sokola »Zveza kulturnih društev iz Mariborac v telovadnici deške šole v nedeljo dne 21. t. m.

Slovenska Bistrica

Domovinstvo so si pridobili v Slov. Bistrici na zadnji seji občinskega odbora: gospa Olga Omerzovala, vdova artilerijskega oficirja, krojaški mojster Stefan Kerb, sluškinja Stupan Marjeta in Marija Tirgučanova, kuharica, vsi zaposleni oziroma bivajoči v Slov. Bistrici.

Zadnji letošnji sejem, kramarski in živinski je bil v ponedeljek. Ker je letos zadnji, je bil nekoliko bolj obiskan kot prejšnji. Vendar proti prejšnjim letom zelo slab.

Zelezniška postaja v Slov. Bistrici dobi po dolgem oklevanju in odlaganju tudi električno luč. Pretekli teden v sredo so pričeli s deli in bo ta teden postaja že razsvetljena.

Nesreča nikoli ne počiva. V tovarni Zugmayer in Gruber za predelavo bakra se je zgodila grozna nesreča. Tankaj službeni predelavec A. Mlinar je pri prelaganju in nakladanju težkih ba-

krenih plošč tako nesrečno padel, da si je zlomil hrbtenico. Nudili so pridnemu delavcu zdravniško pomoč in ga prepeljali v bolnico.

Za prvi letnik kmetijske nadaljevalne šole se je dosedaj prijavielo pre malo fantov, da bi se letnik otvoril. Ako se jih bo v doglednem času javilo dovolj, bo letnik pričel takoj z rednim poukom. Sploh se čudimo, da je ob naraščajoči gospodarski oziroma denarni krizi zanimanje za strokovno izobrazbo agrarcev nazadovalo. Fantje izrabite priliko, ki vam nudi strokovno izobrazbo vašega stanu!

Guštanj

Sokolski dom. Stara lesena baraka, ki je bila dosedaj zatočišče Sokola, že zdavnaj ne odgovarja več svojemu namenu. Tramovje razpada in streha propuša vlago na večjih mestih. Nujna potreba je torej bila, da se je v tem oziru nekaj ukrenilo. Agilni gradbeni odbor tukajšnjega Sokola je začel razmišljati, kako odpraviti ta nedostatek. Stopil je v stik s krajevnimi faktorji, s katerimi je dosežen popoln sporazum. Šolska občina in Sokol hosta skupno gradila telovadnico — dom, v neposredni bližini šolskega poslopja. Zemljišče je darovala tukajšnja jeklarna. Če pojde vse po sreči, se prične z graditvijo že prihodnjo pomlad. Ustreženo bo potem šoli, ki bo dobila na razpolago primerne telovadne prostore, nacionalna društva po bodo imela potrebno dvorano za razne kulturne prireditve in proslave.

Šolska prireditve. Osnovna šola v Prevaljah je v nedeljo ponovila igro »Kraljičina s mrtvim srcem«. Igra je bila dobro režirana. Ugajale so zlasti vse pevске točke. Čisti dobiček je namenjen za nabavo radio-aparata.

Dimnike podirajo. V bližini prevaljske postaje stoji zapuščen livarna, ki že nad 20 let ne obratuje ter polagoma razpada. Pri plavžih stoji visoki dimniki. Prejšnji teden so podrli 20 m visokega. Mnogo ljudi je opazovalo, kako je dimnik nihal, se nagibal, in z močnim udarcem padel na zemljo, ko so mu delavci spodkopali temelj.

Šoštanj

Sokolska akademija. Pri sokolski akademiji v nedeljo, 14. t. m. si opazil po številu telovadcev, občinstva in vladajočem razpoloženju blagodejni vpliv novega vladanja v državi, ki je odpravilo strankarsko strahovladno, ki je razkrajala že nežno mladino. Niso bili redki slučajji, da so se otroci med seboj sovražili, ker je bil ta pri Sokolu, drugi pri Orlu; drug je smatral drugega za manjvrednega telovadca. Sedaj pa si videl vso to mladino zbrano v eni četi, ki je prisegla, da hoče krepiti in posvetiti vse svoje duševne in telesne sile vladarju in domovini.

Vseh dvajset točk akademije je bilo izvedeno prav dobro. Krivično bi bilo, če bi se ne dalo vsem oddelkom enakega priznanje za njih vidno prizadevanje in navdušenje. Posebno ljubka je bila deca s punčkami in s cvetnimi lokci. Dolgi vaji ženskega naraščaja »Valček plese ter »Večer na Savici sta bili podani brez hib. Moški naraščaj je nastopil s strumnostjo, ki je zadivila. Med člani je br. Grillec s svojimi preciznimi vajami na drugo in bradlji žel burno priznanje. Tudi kritje in mirno držanje med pozorom je bilo tokrat boljše ko navadno.

Popravi. V nedeljskem članku Vodovod v Šoštanju je popravitelj v 14. vrsti besedo zgodovina z zgovorna, v 37. vrstici pa Mrško z Urško, kar so čitatelji gotovo že sami storili, ko že vsak otrok od majniških izletov ve, da imamo v bližini priljubljeno Urško, o Mrški pa še hvala Bogu niso bili nikdar v šoli vprašani.

Kranj

Gorenjska podružnica Slov. lovskega društva vabi v Kranju in bližnji okolici stanujoče odbornike, zaupnike in člane na razgovor radi prireditve lovskega plesa 10. I. 1931. Sestanek se vrši v hotelu »Stara postaja« v torek 16. decembra ob 20. uri.

Francoski tečaj III. (literarno-konverzacijski) radi drž. praznika v sredo odpade in se vrši ob isti uri v petek dne 19. t. m. — Vodja tečaja.

Jules de Goncourt

(Dne 17. decembra je 100 let, kar se je rodil.)
 Kadar čujemo ali čitamo ime Goncourt, si po navadi nikoli točno ne predstavljamo obeh literarnih figur, ki se krijeta v tem imenu. Izmed bratov Goncourt, ki sta v vsej svetovni literarni zgodovini izredni, edinstveni pojav krvnega in dušnega sorodstva in živnega, tvornega sožitja in sodelovanja dveh ljudi, je bil Jules mlajši, bednejši in nesrečnejši od Edmonda, ki je prišel nekaj let pred njim na svet in ki ga je potem ravno toliko preživel, da je še z vrsto del uspešneje uveljavil svoje ime in ga tako za nekaj delj kakor Jules otežil pozabi. Skupaj sta brata rasla, otroka premožne oficirske in plemenitaške rodbine, skupaj sta se odločila za pisateljsko pot, skupaj sta se bila in podlegala, in v vsem, kar sta ustvarila, bijo ure in krvi njenega v izredni intimnosti zvezanega življenja. Spominjati se enega od obeh, se nujno pravi, pokloniti se s pominu obeh.

Jules je bil manjši in slabotnejši od Edmonda in je bil bolj kakor ta prirasel materi pri sreu. Delati jima ni bilo treba, po starših sta imela lepo rento in sta se tako lahko vsa posvetila književnosti. Toda sreče jima usoda ni naklonila na pot. Takoj s prvo knjigo (»V letu 18.«) sta propadla. Potem sta se vrgla v žurnalizem, enega za drugim sta skupno vodila dvojce listov v Parizu, pa jima je oba prav zgodaj odnesla cesarska cenzura. Potem sta se lotila zgodovine, po pariških antikvariatih sta pokupila vse tiska vredne rokopise in tako izdala celo vrsto zgodovinskih del o času in človeku osemnajstega stoletja, del, ki so do danes ohranila svojo veljavo; toda francoska javnost ni opazila njunega prizadevanja in tako jima je podjetje žalostno končalo.

Tedaj sta se vrgla na roman, po resničnih zgodbah, ki sta jih na lastne oči doživela v svojem življenjskem krogu, sta napisala par stvari (»Germinie Lacerteux«, »Sestra Filomena«), toda kritika jima je odrekla vsak talent. Od romana sta prešla nato k dramam, pa sta s premijero »Henriette Maréchal« doživela pravcat škandal. Ta zadnji polom je za Julesa pomenil poslednji udarec — saj je prav na teater polagal svoje največje življenjske račune in se je ukvarjal z

„ELITE“ d. z. o. z.
JUBLJANA
 Prešernova ulica 9
 prodaja damske, moške in deške konfekcije. Na drobno! Na debelo!
 Prvovrstno izvrševanje po meri! 506

Umor užitarja pred velikim senatom v Celju

Celje, 16. decembra.

Pred velikim senatom, ki mu predseduje s. o. s. g. Dolničar ter mu prisedajo sodniki gg. Kompara, Levičnik, Tnoje in Detiček, stoje štiri obtoženci: posestnik Ekgartner Anton, njegova žena Antonija ter nje nečaka Kamenšek Matevž in Anton.

Vsi so iz vasi Zavinjak, občina Nadole v rogaškem sodnem okraju. Ekgartnerjeva je kupila, še preden se je poročila, posestvo Nemca Antona, ki si je izgovoril prevzitek ter skoraj vse sobe v hiši. Ker se je ona omožila, je morala z možem stanovati drugod kot najemnica, s prevzitarjem pa je nastal trajni prepir, ki se je izcimil končno v nevarne grožnje od obeh strani, dokler ni prišlo do krvavega obračuna, katerega žrtev je postal Nemeč. Obtožnica, ki jo zastopa državni tožilec dr. Rus, pravi, da je bil Nemeč 12. septembra ob 6. zjutraj ubit z močnimi udarci preko glave, kot krivce pa navaja gori omenjene obtožence. Razprava je morala šele ugotoviti dejanski stan, ker so obtoženci v preiskavi ali tajili ali različno izpovedali. Najverjetneje je, da sta oba Kamenška Nemca, ki ju je pri klatenju jabolk zalotil, držala za rame, dočim ga je Ekgartner najprej z leseno palico, potem pa še z železnim drogom tolkel dotle, da je izdihnil. Obtožence so branili gg. dr. Božič, dr. Orožen, dr. Rajh ter Stepančič.

Litija

Nadavkarški izpit je položil z odličnim uspehom v Beogradu g. Jagodic Lojze. Cestitamo.

Sokolsko društvo je ustanovilo smučarski odsek, kateremu predseduje tukajšnji sreski načelnik g. Podboj. Želimo obilo snega in dober smuk. Prijave k temu odseku sprejema br. načelnik Taufer Veno.

Nova hiša. Na parceli tik pred sodiščem si je zgradil g. Grošelj lično hišico, kateri bo pozneje prizidal še frontno poslopje.

Čuden gost. V sodne zapore je sprejel jetničar g. Juvan kaj čudnega stanovalca. Je to neki večten popatnik-cigan, ki sliši na ime Andro Rajhard zaradi nekkih še ne popravljenih dežnikov, za katere je prejel na račun.

Dar. Mesto venca na grob g. J. Modica, nadpoštarja v poklju, sta nabrali gospodični Pavla Meškova in Kamila Kraljeva med Litijčani 540 Din v korist Jugoslovanske Matice. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. bo proslavila litijska šola s šolsko sv. mašo; po maši pa priredi akademijo v šoli.

Spoznan prekleanc. Spomladi je prišel v naš trg cigan Reihner in se izdajal za popravljalca dežnikov. Z dežniki pa je potem neznanu kam izginil. Te dni nas je zopet obiskal, toda ženske so ga takoj spoznale in ga ovadile orožništvu, ki ga je že aretiralo.

Tržišče pri Krškem

Sprememba posesti. Občina Tržišče je zamenjala svojo hišo s privoljenjem banske uprave za »Zadrujni dom« v Tržišču. Tako ima občina Tržišče najlepši dom v krškem srezu.

Ostavka župana. Župan Kobal Franc v občini Tržišče, srez Krško, ki županuje z uspehom že sedmo leto, je podal ostavko.

Kultura

Uspeh L. M. Škerjanca v Zagrebu

Zagrebski kvartet je na svojem drugem letošnjem koncertu dne 3. decembra izvajal poleg Boccherinijevega in Brahmsovega kvarteta značilno domače delo, ki je doživelo odlične uspeh. »Sonatina da camera« je delo Škerjanca, ki je našlo popolno razumevanje pri zagrebški publikli in kritiki. Škerjanc je imel srečo, da je bilo njegovo delo izvajano pred izbrano publiko, katero so sestavljali gotovo vsi glasbeniki in ljubitelji komorne glasbe v Zagrebu. Ta publika zasleduje sedaj že deset let visoko umetniško, vseskozi sodobno in nacionalno delo zagrebskega kvarteta, ki je seznanil našo publiko z najmodernejšimi deli tuje in osobito domače komorne glasbe. Izvajali so doslej že dela glavnih reprezentantov moderne muzike Schönberga, Stravinskega in Hindemitha. Posledica takega sistematičnega dela je ono razumevanje moderne glasbe in diferenciranje umetniških vrednosti domačih skladb v primeri s tujimi. Tako je tudi Škerjanc bil na sporedu na sredi med Boccherinijem in Brahmsom. Po Boccherinijevi, skoro salonski, a dinamično in figurativno zelo rafinirani glasbi je nastopil Škerjanc impetuzno z glavnim motivom sonatne oblike prvega stavka. Teme se razvijajo v četrtozvojni polifoniji logično in smiselno na podlagi dinamičnih gradacij, ki skoro nikjer ne upadajo, temveč se naglo prekinjajo in odstopajo mesto novemu razpoloženju, ki bi ga jaz nazval »slovenskim«. To je obenem tudi glavna karakteristika Škerjančeve muzike, da ne pozna pravega dimnuenda. On pove na kratko in odločno, pa se nato spet povrne k onemu — kar bo došlo po njegovem »Sturm und Drang«: po teje iskrene slovenske glasbene duše. Škerjanc je poln sile, zato ne pozna ekonomije; on je niti ne rabi, njegova invencija se ne zmanjša prav do konca, kjer v skupnem, radostnem trilekju pušča odprto polje za vse, kar bo še povedal. V tem se Škerjanc oddaljuje od klasikov, ki so svoj finale tako izdelali, da je

bilo jasno videti, da je vse povedano, kar je bilo reči.

V drugem stavku (Scherzo) razmetava Škerjanc z zvočnimi efekti. Že na začetku uvaja violončelo (pizzicato) posebno nastrojenje. Priključuje se viola (glavni motiv), nato druga violina in slednjič tutti. Gradacija je močna. Prva violina dobiva vratolomne skoke. Prvotno nastrojenje se spremeni v sarkazem. Linije se naglo prekinjajo. Po borbi pride smel pogled v življenje. Vse to je karakteristično za Škerjanca, za njegovo mladost in dobo, v kateri je bil ta kvartet napisan. Kot dete svoje dobe ni mogel napisati v letu 1925 kakšen »in dulci júbilo«, medtem ko se celi svet trga od bolesti in razočaranja, iskaje nekaj, česar ni in česar morda več ne bo: radosti in bratstva. Bratstva celega sveta.

Zagrebski kvartet je interpretiral Škerjanca kakor tudi ostale skladbe stilno in tehnično dobro. Ta umetniški nivo so pridobili štirje umetniki (Ladislav Miranov, Milan Graf, Dragutin Aranyi in Umberto Fabbri) s sistematičnim delom. V svojem delu so preživeli razvoj od Haydna do Hindemitha. Njim gre zahvala, da so naši skladatelji mogli čuti svoja dela v odlični izvedbi, in še celo več: oni so mnogim dali pobudo, da napišejo dobra komorna dela.

Za našo glasbo bi bilo jako koristno, ako bi Zagrebški kvartet mogel vsak svoj spored ponoviti v Ljubljani in Beogradu. Pot temu je že utrta, kajti zveza z Beogradom že obstoja. Ostane samo še Ljubljana, kjer bo treba vzbuditi interes za čisto, komorno glasbo, kakor je to v Zagrebu in Beogradu, kjer ima Zagrebški kvartet že svojo stalno publiko. Prvi korak k temu je koncert, ki ga priredi kvartet v Ljubljani v prvi polovici januarja 1931, in na katerem namerava nastopiti z istom sporedom (Boccherini-Skerjanc-Brahms). Prepričani smo, da bo Ljubljana pokazala svoj interes za Škerjanca, kakor smo ga pokazali mi v Zagrebu. Škerjanc ima pravico do tega, ker je s svojim kvartetom dokumentiral svoj veliki talent. Njegov veliki uspeh v Zagrebu ni bila le naša gesta do brata Slovenca, temveč dolžno priznanje našemu domačemu skladatelju, kar je v polni meri zaslužil. — Krsto Odak (Zagreb).

načrtom, napisati celo vrsto velikih, širokopezanih komedij. Sredi svojega brezupnega, sisifskega življenja je že prejšnja leta večkrat zapadal v prav črna dušna razpoloženja, večkrat mu je prišlo tako, da je izgubil vsako zvezo s prostorom in v rečni okrog sebe in se ni zavedal ničesar več. »Kje si Jules?« ga je v takih časih klical Edmond. »V praznem sem,« je odgovarjal Jules. Žalost nad propadom svoje drame in žalost nad vsem ga je za dve leti priklenila na postelj in l. 1870. je umrl.

Po tej težki izgubi si Edmond celih sedem let ni mogel odpomoči — izgubil sem polovico najinega življenja, je dejal. Potem se je vzravnal in napisal še nekaj romanov in stvari, ki so imenu Goncourt naposled vendar prinesle uspeh — »Dekle Elizac« je najbolj znano teh njegovih zadnjih del. Njegova poslednja volja je bila ustanovitev Akademije Goncourt, katere pomen in veljava dandanes visoko nadkriljajeta pomembnost njunega književnega dela.

Jugoslovanski koncert v Varšavi. Dne 19. decembra priredi Varšavska filharmonija koncert, na katerega sporedu so sami jugoslovanski komponisti: Bersa, Tkalič, Baranović, Hristić, Gotovac. Koncert bo kot gost vodil Krešimir Baranović, ravnatelj zagrebske opere. — Slovenske skladbe, kakor je videti, ni na programu.

Gledališče
 REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
 Drama.
 Začetek ob 20. uri zvečer.
 Sreda, 17. decembra: Zaprt.
 Četrtek, 18. decembra: Zaprt.
 Opera.
 Začetek ob 20. uri zvečer.
 Sreda, 17. decembra: »La Mascotte«. Red E.
 Četrtek, 18. decembra: »Moč usode«. Red D.
NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
 Sreda, 17. decembra: Zaprt.
 Četrtek, 18. decembra ob 20. uri: »Življenje je lepoc«. Ab. A. Kuponi.

Stanje našega gospodarstva v tretjem četrtletju tekočega leta

Poročilo Narodne banke o stanju našega gospodarstva v tretjem četrtletju tekočega leta analizira posamezne gospodarske panoge sledeče:

Delavnost Narodne banke: Povpraševanja po tujih devizah so bila v tem četrtletju jačja, kakor pa ponudbe, vsled česar so se devizne zaloge zmanjšale od 222 milj. na 189 milj. dinarjev. Eskont se je povečal za 158 milj. Din. Bančne obveznosti so se zmanjšale za 282 milj. Virmanski promet izkazuje 27.862 milj. dinarjev. Stanje državnega dolga je neizpremenjeno.

Denarna tržišča. Na denarnih tržiščih je bilo izvanredno obilno sredstev na razpolago, kar je imelo za posledico, da se je obrestna mera znižala. Vloge dvajsetih največjih denarnih zavodov so se povečale za 1 odstotek, krediti pa za 46 odstotka.

Borze. Borzne transakcije so se zmanjšale za 83 milj. napram istemu razdobju lanskega leta. To zmanjšanje odpade v glavnem na zagreško in ljubljansko borzo. Državni papirji so bili stalno uvrščeni, posebno živahnost so izkazovale delnice Narodne banke na beograjski in delnice Prve hrvatske štedionice na zagrebški borzi. Industrijski papirji so v splošnem kazali šibko tendenco.

Banke. Dvigali so se krediti pri P. A. B. in Drž. hipotekarni banki, predvsem s strani združništva. Število ček. računov pri Poštni hranilnici se je dvignilo na 18.854, število vložnih knjižic pa na 113.584. Vloge na knjižice so dosegle 184 milj. dinarjev. Splošna situacija bankarstva se je v zadnjem tromesečju znatno zboljšala. Vloge 20 najvažnejših denarnih zavodov v državi so znašale 13.160 milijonov dinarjev.

Državne finance. Skupni državni prihodi v tem tromesečju so se zvišali za 174,3 milj. napram istemu razdobju lanskega leta.

Poljedelstvo. Žetev je bila v splošnem slabša, nego v preteklem letu, vendar pa znatno boljša od povprečne. Posejana površina ozimnih žitarij je narasla v vseh vrstah žita. Novi zakon o javnih skladiščih bo gotovo prispeval k zbolšanju poljedelstva. Cene žita so ponovno padle, medtem ko so se cene koruze uvrstile.

Industrija. Situacija je še vedno zelo kritična. Izvoz industrijskih predmetov je dosegel

edva 49 odstotkov izvoza lanskega leta v istem razdobju. Tudi v domačem konsumu je opaziti znatno padanje potrošnje. Vsled tega je bilo več podjetij primoranih omejiti produkcijo, nekatera pa so celo morala ustaviti z obratovanjem. Proizvodnja premoga se je zmanjšala za 28 odstotkov napram istemu razdobju lanskega leta. Istotako se opaža zmanjšanje produkcije tudi v ostalih panogah rudarstva, razen pri bakru in kromu. Situacija lesne industrije je še vedno zelo kritična, tako radi splošne gospodarske krize v Evropi, kakor tudi vsled naraščajoče ruske konkurence. Tudi sladkorna kampanja bo predvidoma manjša od lanske. Mlinska industrija je slabša z dneva v dan in tudi klavniška industrija preživlja kritične dneve. Industrija škroba, sirupov in slada je bila dobro zaposlena, tudi prodaja klorovih derivatov je bila zadovoljujoča, medtem ko je produkcija sode šibkejša, produkcija ferossilicija pa je jedva dosegla 40 do 50 odstotkov lanske proizvodnje v istem razdobju. Industrija umetnih gnojil je uspešno uvrstila svoj izvoz v Ameriko, cene pa še nadalje padajo. Cementna industrija je bila ostre borbe z drugimi tržišči. Usnjarska industrija stalno pada. Papirne tovarne so povečale svojo delovno kapaciteto, vendar je produkcija radi slabega izvoza manjša. Tudi v industriji predelave kovin je opaziti znaten zastoj.

Cene glavnih poljedelskih in tudi industrijskih proizvodov padajo — indeks cen je padal od avgusta meseca od 87 na 82,8.

Brezposelnost. Povprečno število nezaposlenih v mesecu se je računalo po podatkih posameznih borz dela na 6.440 oseb. Lansko leto je znašalo število nezaposlenih v istem razdobju 9.249 oseb.

Konkurzi. Število konkurzov v naši državi je znašalo v tretje četrtletju 98 slučajev.

Promet. Število natovornih vagonov je znašalo v tej dobi 440.211 ali 55.070 vagonov manj kot v istem času lanskega leta. V naše luke je prispelo 27.100 ladij s skupno tonažo 4 milj. 153.168 ton. V istem časovnem razdobju lanskega leta je to število znašalo 24.582 ladij s skupno tonažo 3.989.014 ton. Državna rečna plovilna je dosegla 134.807,808 kilometrskih ton, kar znači zmanjšanje za 43.931,049 kilometrskih ton napram letu 1929 za isti čas.

Slovensko združništvo

Znani ameriški list »The Christian Science Monitor« prinaša v eni izmed zadnjih števil informativen članek o Sloveniji in njenem narodnem gospodarstvu. Članek ugotavlja, da je od prebivalstva, ki šteje približno en milijon duš, nad 200.000 oseb organiziranih v raznih združenjih. Niti eden izmed narodov, ki se nahajajo na jugovzhodu Evrope, ni tako uspešno rešil svoja gospodarska vprašanja, kakor so to storili Slovenci. Čeravno je Slovenija po večini hribovita dežela, brez posebnih prirodnih zakladov, vendar vlada blagostanje, ki ga je doprineslo in ga doprinaša bogato razvita združništvo. Slovenci so štedljivi in s svojimi prihranki pomagajo eden drugemu. Skupno imajo Slovenci okrog 1000 združenj, ki se grupirajo v tri glavne skupine. Ustanovitelji teh združenj so bili pionirji na polju gospodarske organizacije in kmečkoga blagostanja.

Pred tridesetimi leti je skupina narodne inteligence duhovščina, učiteljska in druga prešla med kmečko ljudstvo z namenom, da to ljudstvo sprosti od tujega kapitala in ljudi, ki so ga izžemali in gospodarsko zasluževali. Voditelji so potovali iz kraja v kraj, pisali knjige in brošure, časopise in strokovna glasila, ter s tem že v kratkem času uspeli, da so ves narod uvodili v združni pokret. Danes je združništvo v Sloveniji glavni temelj gospodarskega razvoja. Slovenci prodajo večino svojih proizvodov potom svojih lastnih združenj. Pa tudi vse svoje denarne operacije v glavnem prodajajo preko svojih denarnih združenj. Na deželi oskrbujejo zadruga vasi in naselja z vodovodi in električno napeljavjo.

Zadruga pa opravljajo tudi važno kulturno mislijo z ustanavljanjem čitalnic, s predavanji itd. Članek sklepa, da je zasluga slovenskega združništva, da je slovenski del našega naroda rešil premnoga socialna vprašanja. Danes se v Sloveniji, tako nadaljuje članek, vsaka akcija izvrši kolektivno. Socialna disciplina pa je narod dvignila in utrdila na nivo narodne zavesti. Brezposelnost v Sloveniji ni običajna. Tudi v ostalih vprašanjih se bostonski list kaj laskavo izraža o Slovencih.

Gospodarske vesti

× **Proračuni.** Finančni minister je odredil, da je treba banovinske proračune dogotoviti najkasneje do 15. januarja ter jih dostaviti ministru. Prav tako je treba občinske proračune čimprej pripraviti in jih predložiti finančnemu ministru, da se lahko na podlagi teh samoupravnih proračunov sestavi državni proračun.

× **Rudarski zakon.** Načrt novega rudarskega zakona za vso državo je gotov in ga bodo te dni preložili v ZS. Zakon ureja vprašanja zaščite rudarskih pravic, bratovskih skladov in odnošaje med državnimi in zasebnimi rudarskimi podjetji, tako da bi se onemogočila nedopustna konkurenca. Zakon so izdelali po nemškem vzoru.

× **Pospeševanje konjereje.** Strokovna komisija v poljedelskem ministru je izdelala osnutek novega zakona o Kolu jahačev, ki bo veljal za vso državo. Osnutek je bil poslan

vsem odborom Kol jahačev na vpogled. Namen novega zakona je v prvi vrsti pospeševanje konjereje. Urejeno je prirejanje konjskih razstav in dirk, ki jih bo podpiralo poljedelsko ministarstvo. Do konca tekočega meseca bo zakon stiliziran in uveljavljen.

× **Nabava angleških plemenskih svinj.** Minister za poljedelstvo je poslal v Anglijo komisijo za nabavo angleških plemenskih svinj. V tej komisiji so načelnik poljedelskega ministarstva dr. Ljudevit Pruharski, inspektor poljedelskega oddelka savske banovine Rimstofi, višji svetnik poljedelskega oddelka dunavske banovine Radojevič. Nabavo teh svinj so zahtevale savska, dunavska, drinska in dravska banovina.

× **Važnost gnojenja s apnom** bo predmet predavanja g. višjega nadzornika Humeka v aredu zvečer ob tričetrt na 20, v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Stara resnica je, da trpijo vsi ljubljanski vrtni že desetletja na pomanjkanju apna, kar silno krati donos in notranjo vrednost pridelkov. Podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« opozarja vse lastnike vrtnov in ljubitelje cvetlic in jih vabi na to važno predavanje.

× **Cementna industrija.** Zastopniki cementne industrije so izročili merodajnim čimteljem vloge o kritičnem položaju te industrije. Zahtevali so silne ugodnosti kot jih uživajo ostala industrijska podjetja.

× **Sadeži orehov.** Ministrstvo poljedelstva je nabavilo v Franciji 2000 kg neke izredno kvalitete vrste orehov. Ministrstvo je te orehe razdelilo med posamezne banovinske drevesnice.

× **Mednarodna sladkorna konferenca.** Na mednarodni konferenci za sladkor je bil dosežen popoln sporazum. Letni eksport sladkorja iz Evrope bo znašal 1299 tisoč ton. Na Češkoslovaško odpade od tega kontingenta 590 tisoč ton, na Poljsko 319 tisoč, na Madjarsko 85 tisoč, na Belgijo 35 tisoč, na Nemčijo 200 tisoč za Kubo in Javo stopijo v veljavno kontingenti, ki so bili sprejeti z amsterdamskim sporazumom. Nemčija je zahtevala sprva razen gornjega kontingenta še posebno izvozno kvoto, za prvo leto 250 tisoč, za prihodnja leta po 50 tisoč. Naposled pa je Nemčija odnehala.

× **Nemška trgovinska bilanca.** Meseca novembra je uvozila Nemčija za 734 milijonov mark. Uvoz je padel napram mesecu oktobru za 99 milijonov mark. Izvoz je znašal 804 milijone mark t. j. za 141 milijonov mark manj nego meseca oktobra. Trgovinska bilanca je bila torej pasivna za 136 milijonov mark proti 170 milijonom meseca oktobra.

Borzna poročila

dne 16. decembra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 16. decembra. Amsterdam 22'76, Berlin 13'4525—13'4825, Bruselj 7'8905, Budimpešta 9'867—9'897, Curih 10'95'90, Dunaj 7'9357—7'9657, London 2'73'99—2'74'79, Newyork 5'6'295—5'6'495, Pariz 2'21'99, Praga 1'67'22—1'68'02, Trst 2'94'75—2'96'75.

Zagreb, 16. decembra, Amsterdam 22'76—22'82, Dunaj 7'93'57—7'96'57, Berlin 13'45'25—13'48'25, Bruselj 7'87'05—7'91'05, Budimpešta 9'88'87 bl., London 2'73'99—2'74'79, Milan 2'94'778—2'96'778, Newyork ček 5'6'295—5'6'495, Pariz 2'20'99—2'22'99, Praga 1'67'22—1'68'02, Curih 10'94'40—10'97'40.

Beograd, 16. decembra. Amsterdam 22'73—22'79, Berlin 13'4525—13'4825. Budimpešta 9'87'27—

990'27, Curih 10'94'40—10'97'40, Dunaj 7'93'57—7'96'57, London 2'73'99—2'74'79, Milan 2'94'72—2'96'72, Newyork 5'6'2950—5'6'4950, Pariz 2'20'99—2'22'99, Praga 1'67'22—1'68'02, Sofija 40'55—41'55.

Dunaj, 16. decembra. Amsterdam 285'96, Beograd 12'57, Berlin 169'24, Bruselj 99'15, Budimpešta 124'87, Bukarešta 4'215, Kopenhagen 190, London 34'2'25, Madrid 73'80, Milan 37'17, Newyork 710, Pariz 27'895, Praga 21'0637, Sofija 5'1485, Stocholm 190'45, Varšava 79'54, Curih 137'69.

Curih, 16. decembra. Beograd 9'1255, Pariz 20'2525, London 25'035, Newyork 515'625, Bruselj 72, Milan 27, Madrid 52'10, Amsterdam 207'675, Berlin 122'88, Dunaj 72'60, Sofija 3'7325, Praga 15'295, Varšava 57'75, Budimpešta 90'225.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 16. decembra. Državni papirji: 7% inv. pos. 86—87 (86'50), vojna škoda ar. 426'75—427'75 (427), vojna škoda kasa 427—427'75 (427), vojna škoda december 427—427'75, vojna škoda februar 417'50—418, vojna škoda marec 417 d., 4% agr. obv. 52'50 bl., 7% Bler. pos. 80—80'75 (80'75), 8% Bler. pos. 91'50—92'375 (92'50), 7% pos. hip. 78'50—80'75 (80'75). — Banke: Hrvatska 50 d., Prastediona 935 d., Udružena 189'50—190, Ljublj. kred. 124 d., Medjunarodna 67 d. — Industrija: Sečerna Osijek 297—299, Trbovjska 366—371, Slavonija 200 d., Vevče 126 d.

Beograd, 16. decembra. 7% inv. pos. 87—88, 4% agr. obv. 52'50 blago, 7% pos. drž. hip. b. 79—80, 7% Blaire 80'25, 8% Blaire 92'50 blago, vojna škoda prompt. 427—428, ult. dec. 427'50—428. Narodna banka 8120—8170.

Dunaj, 16. decembra. Bankvercin 16'80, Kreditni zavod 46'60, Dunav-Sava-Adria 13'30, Prioritete 86'25, Trbovlje 46'50, Leykam 3.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu.

London, 16. decembra. 7% Blaire 78—79.

Newyork, 16. decembra. 8% Blaire 91'50—92, 7% Blaire 78'50—80.

Zitna tržišča.

Tendenco na ljubljanskem tržišču stalna, brez prometa.

Novi Sad, 16. decembra. Koruza: baška, sremška nova 72'1/2—75, baška, sremška nova, december, januar 77'1/2—80. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 20 vagonov, koruza 40 vagonov, moka 11 vagonov, otrobi 9'1/2 vagona. Tendenco: neizpremenjena.

Sombor, 16. decembra. Koruza: baška, posušen 90—95 nova, baška, nova garant. 75—80, baška, nova garant., december, januar 77'1/2—82'1/2. — Moka: žetev 8 90—95, ostala neizpremenjena. — Otrobi: pšenični, baški 84'1/2—87'1/2. Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendenco: neizpremenjena. — Promet: 232 vagonov.

Budimpešta, 16. decembra. Tendenco: prijazna, promet miren. — Pšenica: marec 15'21—15'22 (15'21—15'22), maj 15'12—15'15 (15'13—15'14). — Rž: marec 9'83—9'92 (9'83—9'86). — Koruza: maj 12'54—12'62 (12'53—12'55).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenco mlačna, brez prometa.

Dobave

Strojni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg pisane bombaževine za čiščenje; do 22. decembra t. l. pa glede dobave 270 m kaučuk cevi. — Prometno-komercialni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 tiskovin; do 30. decembra t. l. pa glede dobave 150 komadov kožuhov. — Gradbeni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg pisanih čunj ter glede dobave 500 komadov hrastovih pragov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave sedla za ježo; do 31. decembra t. l. pa glede dobave 300 kg vijakov za spojnice, izolatorjev, skretnic, železne pločevine, 2500 kg olja za osovine ter glede dobave 1 pisalnega stroja znamke »Adler«.

Direkcija državne železarnice Vrešč sprejema do 24. decembra t. l. ponudbe glede dobave ventilov. (Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Prodaja vreč. Direkcija državne železarnice Vrešč sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede prodaje 6000 komadov jutinih vreč. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Nekaj o rokodelskih vajencih

Mnogokje, zlasti na deželi, so rokodelski vajenci pravi reveži, na katere se ne ozira nihče. Dasi so to večinoma mladeniči, ki so komaj dovršili osnovno šolo, toraj v najboljšem razvitku telesnih moči, vendar so primorani muditi se z delom v delavnici do kasne noči, večkrat celo čez polnoč, kar je za mlade razvijajoče se ljudi vsekakor preveč. Mlad človek potrebuje odih in odpočitka, da si utrdi telo. S celodnevnim 10-urnim sedenjem mlad človek gotovo zadosti vsem zahtevam, ki jih more nanj postaviti mojster-rokodelc. Vsekakor odveč in tiransko pa je že, če se od mladega učenca zahteva nad 10-urno delo, ki je večkrat 15—16-urno delo, zlasti pri krojačih in čevljarjih v sedanjem jesenskem in zimskem času. Dobe pa se celo brezvestni gospodarji, ki gonijo svoje vajence še na drugo delo, n. pr. žaganje drv itd., skozi cel dan, na večer pa se morajo ti reveži mučiti z delom pa še v delavnici. — Tako početje ni socialno in je tudi protizakonito. Zato bi bilo potrebno, da se oblast po svojih organih ozre tudi na take trpine vajence, ker je to potrebno že iz stališča, da si vzgojimo dober in telesno krepak narod. Kako pa naj se razvijajo mladeniči, ki so obsojeni na čezurno dnevno delo. Gospodarji, ki imajo toliko dela, da ga v 10-urnem dnevnem delu ne morejo izvršiti, naj si pač dobe več pomočnikov, kar bo precej odpomagano tudi brezposelnosti.

Z zastarelimi navadami, ko delavec še ni bil zaščiten, je potrebno končno povsod prenehati

in uvidevati, da je tudi vajenec človek, ki potrebuje odih in počitka ter razvedrila po dnevnem delu.

Za rokodelske vajence pa je potrebna tudi izobrazba, ki jim je naj nudi obrtno nadaljevalna šola. Obrtne šole so po mestih in večjih krajih, malo pa je vasi, kjer bi bila obrtna šola. In vendar tudi vajenec na deželi potrebuje izobrazbo tako, kakor njegov drug v mestu. Zato naj bi bila obrtna nadaljevalna šola na vsaki šoli, kjer je v dotičnem šolskem okolišu najmanj 15 vajencev. Tako bi tudi dežela nudila rokodelskim mladeničem isto, kar jim nudijo mesta.

Radio

Ljubljana, sreda, 17. decembra: 11.00 Slavnosna akademija Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. 12.15 Plošče (slovenska glasba, plesni šlagerji). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: trobenta solo. 18.30 Literar. ura: Izbrana mesta iz del L. Tolstega. 19.00 dr. Nikolaj Preobražensky: Ruščina. 19.30 Prof. Silvo Kranjec: Poglavje iz sociografije. 20.00 Prenos iz Prage: Koncert češke filharmonije. 22.00 Poročila in časovna napoved, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, Četrtek, 18. decembra: Opoldanski program odpade. 17.30 Otroška ura, Manica Komanova. 18.00 Plošče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Sbrhrvaščina. 19.30 Dr. Valter Bohinec: Geologija naše zemlje. 20.00 Pero Horn: Dešev, vzgoja otroka. 20.30 Orgeški koncert: Božič v glasbi. — Stanko Premrl, Božične skrivnosti: I. del, poje baritonist Marjan Rus. 21.30 Radio orkester Lince. 22.30 Casovna napoved in poročila, plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 17. decembra: 9.00 Svečana služba božja povodom rojstnega dne Nj. Vel. kralja. 11.30 Jugoslovanska glasba. 12.30 Kuhinja. 17.00 Popoldanski koncert. 19.30 Delavsko zavarovanje VI. 20.00 Praga. 22.00 Novice, vreme in sneg. 22.10 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 18. decembra: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasba. 18.30 Novice. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Večerna glasba.

Beograd, sreda, 17. decembra. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 12.30 Radio orkester. 13.30 Novice. 17.00 Otroška ura. 17.30 Kitara. 18.00 Narodne na dudo. 19.30 Predavanje. 20.00 Narodne. 20.30 Jugoslov. večer: sodelujejo: Lj. Šilihgoj, St. Janković, člani beograjske opere: Radio orkester. 22.00 Novice. 22.20 Ciganska glasba.

Beograd, četrtek, 18. decembra: 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Popoldanski koncert. 19.30 Francoščina. 20.00 »Zupnik Peter«. drama. K. Petmajer. 20.45 Radio orkester. 21.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.30 Plošče.

Sport

Skupščina JNS po 21 ur trajajoči debati zaključena

Poročali smo že delno o skupščini nogometnega saveza v Beogradu. Skupščina je bila v nedeljo okoli 14. prekinjena in se je nadaljevala od 15. do pol 6. ure zjutraj neprenehoma. Simonovičev predlog za lige je propadel s 192:188 glasovi. Odločili so manjši klubi in je nastal posebno v Zagrebškem podsavcu radi tega spor med velikimi in malimi klubi. Ta spor bo imel najbrže velike posledice, kajti večji klubi, ki so doslej podpirali manjše, se nikakor ne bodo pustili v svojem razvoju ovirati. Od slovenskih klubov je glasovalo 20 za predlog, 1 ni glasoval. Proti je glasovalo 8 klubov skupine Svobode, kar je z ozirom na oficijelno stališče LNP, ki je za lige, iznenadilo. Radi ustanovitve dveh novih podsavcev (niškega in zetskega), ki bi drugo leto že tekmovala v državnem prvenstvu, je postal sedanji sistem tekmovanja nevzdržljiv in je jasno, da bo uvedba lig neizogibna.

Skupščina je izvolila od predloženih dveh list (BSK in Jugoslavije) — ono BSK s 192:168 glasovi. Novi odbor se glasi:

Predsednik arh. Z. Marković, podpredsednik: dr. S. Hadži, B. Todorović, J. Golmajer, zunanji tajnik dr. M. Andrejevič, notranji tajnik D. Spasić, blagajnika R. Krstić in M. Živković; odbor dr. Josipović, M. Pavličević, K. Brenner, S. Sijerčić, D. Miljković, M. Vizjak, B. Simonović ter predsedniki podsavcev.

Sprejete so bile spremembe pravil in kazenskega pravilnika. Zavrnen je bil protest Sokoja glede verifikacije tekme s Landom. Bački, Iliriji in Hermesu je bila oproščena zabrana igre. Skupščina je odklonila zahteve Sokoja. Jugoslavije in Saška za dodelitev odškodnine od južnoameriškega denarja. Sklenjeno je, da se porabi 200.000 Din od ameriške turneje kot podpora klubov pri zgradbi igrišč. Za naše klube velevažen je zaključek, da se vrši razdelitev denarja prvenstvenih tekem v ljubljanskem, osjaškem in zagrebškem podsavcu tako, kot v ostalih podsavcih, to je, za vsako tekmo si kluba sproti delita dohodek na polovico.

Daljša debata je bila o sodniškem vprašanju. Določene so bile enotne sodniške takse za ves teritorij JNS.

Skupščina je bila zaključena ob 6. zjutraj v ponedeljek.

S. K. Ilirija (ženska sekcija). Danes popoldne ob 17.30 se vrši v klubski sobi kavarne Evropa plenarni članski sestanek, ki je zadnji pred obnim zborom. Sestanka se morajo udeležiti vse članice. Predvsem pa se opozarja na ta sestanek sledeče članice: Adler, Hafner, Petrič, Dovč in Errath. Po sestanku se vrši istotam zadnja seja sekcijskega odbora.

Načelnik sekcije.

Agitirajte za Jugoslavo!

Tudi računarstvo ne drži več

Mi se radi hvalimo, da živimo v dobi »eksaktnosti« znanosti, ki temelji na neoporečnih številkah, na objektivnem opazovanju in na nezmotljivem računarstvu (matematiki). Da pa tudi računarstvo ni nezmotljivo, to je prav lepo povedal profesor na ljubljanski tehnični fakulteti inž. dr. M. Kasal v predavanju v Združenju inženjerjev in arhitektov. Izvajal je med drugim:

»Pri študiju umetniške zgodovine naletimo na stare in prav stare zgradbe, ki imponirajo, ne samo sodobnemu arhitektu umetniku, temveč tudi inženirju-statiiku. (»Statiki« računajo, kolikšno težo lahko nosi kak tram itd.)

Stare egipčanske zgradbe, grške in rimske antične palače, srednjeveška gotika, barok in renesansa nudijo nešteto objektov, ki imponirajo

rajo nele po svoji umetniški sili, temveč tudi zaradi svoje smeje in statično pravilne konstrukcije.

Ali ne vidimo neke podobnosti med antičnim sistemom šibkih stebrov s horizontalnimi arhitravi ter modernimi železobetonskimi zgradbami z vertikalnimi stebri in horizontalnimi prekladami?

Ali ni mogoče primerjati ogromne kupole katedrale sv. Petra v Rimu z najmodernejšo železobetonsko kupolo slavnostne hale v Breslavi? Ali niso ogromne gotične cerkve na Francoskem, v Nemčiji, sv. Vida v Pragi, sv. Štefana na Dunaju, s svojimi vitkimi in visokimi, po večini v kamnu zidanimi stolpi, nekaj podobnega, kakor sodobni železobetonski nebotalniki?

Kako je v Parizu

Na vsakogar, kdor le kolikšaj pozna Pariz od nekadaj, dela Pariz tudi še danes vtis mesta, ki se vedno smehlja. Drugod ljudje tožijo in tožijo, da se jim godi vedno slabše in slabše in huje in ljudje žive v težkih skrbeh, kaj in kako bo jutri. Ljudje zdihujejo in tarnajo o slabih časih in so kar obupani nad negotovo bodočnostjo.

V Parizu pa je to drugače. Res je, da tudi v Parizu trgovina ne cvete tako kakor je cvetela prej, in tudi v Parizu pelje življenje bolj počasi. Toda to, kar imajo ljudje drugod za svoj pogin, to je v Parizu pač nekakšna sitnost, ki trpi od danes do jutri, potem bo pa zopet bolje. In zato se Parizani še danes zadovoljno smehljajo, ker še ni izgubil vere v svojo bodočnost. Natakariji n. pr., ki so bili vajeni zaslužiti na dan po 100 in še po več frankov napitnine, zaslužijo danes komaj po 70 frankov ali pa še manj, pa niso zaradi tega prav nič obupani, ampak čisto mirno čakajo na boljše čase.

Kako gre v Parizu trgovina, to kažejo najbolj številne razprodaje. Pariz je danes kar preplavljen z nogavicami, z rokavicami in z naramniki in s podobno robo, ki jo prodajajo večinoma kar na cesti.

Stanovanj pa dobiš danes v Parizu kolikor jih hočeš. Nekdanje stanovanjske bede ni več, samo denar mora človek imeti, da lahko plača za vsak stanovanjski prostor po 4—6 tisoč frankov na leto. Novih stavb ne zidajo več mnogo, ker so še stara stanovanja prazna. Stanovanja pa so draga, ker so ljudje silno drago plačevali stavbišča in stavbe same. Kakor torej vse kaže, bodo morali današnji lastniki hiš svoje hiše kmalu začeti prodajati, ker ne bodo mogli več plačevati obresti, in šele tisti, ki bodo njihove hiše kupili za mal denar, bodo najemnine lahko znižali.

Splošno pa se je začelo življenje v Parizu uravnati po potrebah »srednjega stanca«. Sicer prihajajo v Pariz še vedno bogati tujci, ampak za ves Pariz jih je premalo. Zato pa so zvečer nabito polni vsi lokali, kjer se ljudje lahko zabavajo po zmernejših cenah. Kar je drago, to je samo za tujce — Francoz pa ni tako bedast, da bi se dal do skrajnosti odirati.

Kaj je »Gigolo«

V velikih in malih mestih je danes ples »velika moda«. Ljudje plešejo dopoldne, popoldne in zvečer do ranega jutra. Plešejo pred obedom, po obedu, pri dopoldanskih čajankah in po večerji. Vsaka večja kavarna ali restavracija, da o velikih hotelih sploh ne govorimo, mora imeti danes svojo godbo in ples, če računata na obisk ljudi, ki hočejo veljati za moderne ali za »monden-nee«.

Na ples so posebno divje današnje ženske, mnogo bolj kakor moški. Zato pa skoro povsod primanjkuje plesalcev. Ker pa hočejo ženske po »svi sili plesati«, zato ima vsak večji hotel najetih po nekaj plesalcev, ki jim pravijo po nemško »Eintänzer«, o »mednarodnem« jeziku pa jim pravijo »gigolo«.

Ti plesalci izgledajo na zunaj sijajno. Najkasneje popoldne nekaj pred 5. uro morajo nastopiti svojo službo. Oblečeni so črno, navadno v smokingu najmodernejšega kroja, ob sobotah in ob nedeljah zvečer pa oblečejo frak. Počesani morajo biti brezhibno gladko, »kakor bi jih krava polizala«, ovratnike pa morajo menjati po dvakrat ali trikrat na dan. Tudi čevlji morajo biti fini in elegantni in ne smejo imeti pošvajdranih pet. Kdor ni vedno oblečen po najnovejši modi, tega gospodar lahko takoj odpusti.

Poklic plesalcev se je rodil nekako pred 3 leti, ko se je sukal in vrtel ves svet. Takrat so ti ljudje tudi lepo zaslužili, ker so zaslužili na mesec po 15 do 20 tisoč dinarjev. Danes pa gre z zaslužkom bolj trda in imeti mora posebno srečo, kdor zasluži na mesec po 5 do 6 tisoč dinarjev. S tem denarjem pa si mora plesalec vzdrževati in kupovati vso svojo obleko. Poleg tega mora plesalec menjati vsak dan srajco, včasih še po večkrat, tako da so tudi izdatki za perilo precejšnji.

»Delo« plesalčeve je zelo naporno, kajti plesati mora od petih popoldne vsaj do treh zjutraj. Dopoldne za silo spi, potem gre k obedu, od obeda k brivcu, da ga znova modernizira. Od dneva torej nima plesalec nič.

Nedavno so plesalci hoteli v Berlinu, kjer jih je okoli 250, ustanoviti svojo lastno organizacijo. Zborovanje so sklicali za ob enih popoldne. Prišlo pa jih je na zborovanje celih 10, vsi drugi so ob tem času že spali. Prosti pa niso noben večer, ker nočejo priti ob zaslužek.

Samoposebi je umevno, da mora biti »gigolo« prvovrsten plesalec, kajti na ples v razne hotele in kavarne prihajajo tudi ženske (bolje rečeno »dame«), ki se hočejo tam na prijeten način naučiti najnovejših plesov.

Ženske pravijo, da »gigolo« zato tako obrajta, ker so vztrajni in elegantni plesalci, one pa da hočejo plesati »da postanejo vitke. Tako pa ženske samo — pravijo. Res pa je, da plačujejo nekatere ženske »gigolom« za vsako kilo teže, ki jo izgube, po par »kovačev« in ti ženski milodari so za gigole glavni vir dohodkov... Gospodarji, ki so jih najeli, jim dajejo navadno le hrano in zelo skromen honorar.

Povratak nemških jahačev iz Amerike.

Nemški jahači, ki so dosegli v Zedinjenih državah in v Kanadi prav lepe uspehe, so se vrnili s parnikom »Hamburg« domov. Slika nam kaže njihov prihod v Hamburg. Od leve na desno vidimo: podpolkovnika Nagel-a (v civilu), nadporočnika Hasse-a, generala Brandt-a (v uniformi, ki je prišel jahače pozdravit, nadporočnika Momm-a in (čisto na desni) majorja Woldenfelsa.

Čudna jezera.

Na zemlji poznamo različne vode, ki imajo zelo čudne lastnosti, tako da se zdi na prvi pogled, da so te lastnosti popolnoma v nasprotju z naravnimi zakoni. Blizu mesta Quickborn se nahaja n. pr. jezero, čegar površina se ob suhi dviga, ob deževju pa pada. Ta pojav si razlagajo tako, da je jezero pod zemljo zvezano z votlinami, ki delujejo kot sesalke. Zanimivo je tudi jezero Mo-Fjord blizu mesta Bergen, ki ima tri vrste vode. Gorenja plast vode je sladka, ker prihaja iz nekega potoka. V tej plasti žive tudi samo sladkovodne živali. Srednja plast vode je slana, ker prihaja v jezero iz morja, in v tej plasti vode žive morske živali. Spodnja plast pa je »plast smrti«, kjer žive le še neke vrste bakterij. Zanimivo pa je, da se te tri plasti vode nič ne pomešajo med seboj, tudi ob viharnem vremenu ne. V Alžiru pa je neko jezero, ki ima popolnoma črno vodo.

Novo veliko pristanišče.

Kakor poročajo iz Aten, je sklenila vlada Nove Fundlandije zgraditi novo, veliko pristanišče na jugovzhodu Nove Fundlandije. Gre za morski zaliv »Mortier-bay«, ki leži blizu rta »Kap-race«. Za ugodno lego tega zaliva se doslej ni nihče zmenil. Ko bo to pristanišče dograjeno, bo odprta nova in dosti krajša zveza med Evropo in osrednjo Ameriko, kakor pa smo jo imeli doslej. Zaliv nikdar ne zamrzne in je tudi za največje parnike dovolj globok. Doslej je merila pot od Detroita do Newyorka, kjer je bilo treba blago prekladati, 4271 angleških milj, po novi vodni poti pa bo pot okoli 400 milj krajša.

Kaj vse vidijo otroci v kinu

Na Češkem so te dni razpravljali v parlamentu o novem kazenskem zakonu za mlade ljudi. Za besedo se je oglašil tudi duhovnik in poslanec Stašek, član češkoslovaške ljudske stranke. Ta je govoril največ o slabih posledicah kina na mlade ljudi. Iz švicarske statistike je povedal te-le številke: Na 95 srednjih šolah v Švici študira okoli 9800 učencev, od teh pa jih 2450 redno obiskuje kino. V enem samem letu pa so ti otroci videli na platnu: 1114 kravah pretepev, 1286 rodbinskih preprirov, 850 slučajev najbolj divje pijanosti, 120 prešestev, 10.515 ropov, 1179 tatvin, 1071 požigov, 765 samomorov in 1225 detektivnih zgodb.

To, kar gledajo otroci v švicarskih kinematografih na platnu, to gledajo tudi pri nas. Kultura!

V Berlinu pijejo vedno manj piva

Od avgusta meseca letošnjega leta opazujejo v Berlinu, da pijejo Berlinčani vedno manj piva. Najbolj je šlo nazaj vživanje piva meseca septembra, ko so popili za 24 odstotkov manj piva kakor septembra meseca lani. — Meseca oktobra so popili za 22 odstotkov manj piva, povprečno v celem letu pa se je znižal konzum piva v Berlinu za 4 in pol odstotkov. — Nazadovanje vživanja piva čuti tudi davkarja, kajti mesto Berlin je dobilo leta 1929 od davka na pivo povprečno po 802.000 mark na mesec, letos pa le 768.000 mark.

Trije člani Wegenerjeve ekspedicije na Grenlandijo

Trije člani dr. Wegenerjeve ekspedicije so se iz Grenlandije vrnili v Kodanj (Kopenhagen): Vigfus Sigurdson (na levi), nemški inženjer Schiff (na sredi) in Islandec Jon Jonsson (na desni). Ti so prinesli s seboj tudi prva resnična poročila o ekspediciji. Med drugim so povedali, da je ekspedicija za dolgo časa izborna oskrbljena z živežem in da so vsi člani ekspedicije zdravi.

Ljubezen, batine in hrana za psa

Neki dunajski inženjer se je zaljubil pred 18. leti v neko dekle. Takrat je bil današnji inženjer še dijak in ni mogel niti misliti na poroko s svojo ljubljeno. Komaj pa je dovršil svoje študije in postal inženjer, se je začela vojska in mladi inženjer je moral na fronto. Ker pa je vojska le predolgo trpela, se je lepa Irma omožila z drugim. Ko se je pa inženjer vrnil z bojišča zopet v svojo domovino, na svojo »nekdanjo« kar ni mogel pozabiti in jo je tako dolgo zalezoval, dokler je ni pregovoril, naj zapusti svojega moža in se preseli k njemu. Tako je po 18. letih dosegel cilj svojih želja.

Nista pa »srečna« zaljubljenca živela še niti pol leta skupaj, ko sta se neko noč nenadoma stepla tako temeljito, da je gospa Irma začela na ves glas kričati na pomoč. Ljudje so se zbudili in so poklicali stražnika, kateremu je svojega moža naznanila zaradi pretepevanja. Mož pa je odšel na bližnjo stražnico, kjer je ovdal svojo »ženo«. In tako se je zgodilo, da je prišla »zaljubljenca« dvojica te dni pred dunajsko sodišče.

Pred sodiščem je inženjer povedal, da ženska je dolgo prav grdo ravnala z njim in da mu je enkrat postavila za večerjo na mizo celo hrano za psa. Ona pa je zopet rekla, da je bilo to vse le šala in da je tista hrana inženjerju celo prav dobro teknila. Kar se pa tiče pretepanja, se je ona samo branila.

Sodnik je dal obema strog ukor. In na tako »ljubezen« je čakal nesrečni inženjer celih 18 let!

Druga mladost

Neki podjetni Amerikanec, gospod G. Hammar iz St. Louis-a, ki si je še pred prohibicijo pridobil z izdelovanjem raznih alkoholnih pijač prav lepo premoženje, je ustanovil posebno sekto, kakor je to v Ameriki že navada, članom svoje sekte pa obeta »drugo mladost«. Mož namreč trdi, da postane človeštvo lahko le tedaj srečno, če bo začelo vživati edinole sadje. In res je med njegovimi pristaši nekaj ljudi, ki presede cele dneve na drevju in uživajo samo sadje, večinoma orehe. Hammar trdi, da spremeni uživanje sadja 70-letnega starca v 20-letnega mladeniča. »Podružnica« te sekte obstoji tudi ob ženevskem jezeru, kjer ima gospod Hammar svojo vilo, člani podružnice pa so samo Amerikanci.

Ljubezen in zakon

O ljubezni in zakonu je napisal nemški pisatelj Maks Hayek te-le misli:

Ženska, ki ne ljubi, ni zdrava. Ženska, ki ljubi, je bolna.

Ženske so ženjalne v ljubezni. Kar ima ženska v duši, ne bo moški nikdar imel v duhu.

Zakon je stanje, v katerem se spametuje tudi mož, ki je bil zaljubljen do blaznosti, včasih pa lahko v zakonu ponori tudi najrazumnejši mož.

Ljubeča ženska bo zastupila svojo tekmovalko s ciankalijem, ali pa jo bo polila z vitrijolom po obrazu, če je tekmovalka lepša kakor je ona sama. Bo jo ustrelila ali kakorkoli že umorila, nikdar pa ne bo priznala, da je bila ljubosumna.

Tudi najbolj prismojena ženska je dovolj prebrisana, da goljufa najpametnejšega moža. Slabost moža je njegova slabost. Slabost ženske pa je njena moč.

On zahteva od nje več pameti. Ona zahteva od njega več ljubezni. Oba zahtevata drug od drugega nekaj, kar nima ne eden ne drugi: zato sta nesrečna.

Če je ženska izgubila ljubezen, ji ostane še pamet. To je pa malo.

»Ni je stvari nad dobro vestjo!
»In nad dobrim odvetnikom!
*

»Vaše srce je čisto zdravo. S takšnim srcem postanete lahko 70 let stari.
»Gospod doktor, 70 let sem vendar že star.
»No, kaj vam nisem rekel?«

Za kratek čas.

Na cestni železnici. — »Kaj, za psa moram plačati?« — »Da, gospod, tako je rečeno.« — »Potem ima pa moj pes vse tiste pravice kakor jih ima vsak gost in se sme torej tudi vnesti na klop?« — »Seveda, samo nog ne sme dati na sedež.«

Zima v Nemčiji.

Slika nam kaže pogled na gorovji Wetterstein in Karwendel.

Službene objave

Razglasi sodišče in sodnih oblastev

Preds. 468-4/30-1.

3-2

Razpis.

Pri deželnem sodišču v Ljubljani se odda mesto pisarniškega uradnika v 3. skupini III. kategorije; obenem se oddajo vsa mesta pisarniških uradnikov, ki bi se izpraznila tekom razpisa ali pa zaradi njega tudi pri drugih sodiščih.

Svojeručno spisane, pravilno kolekovane in s prilogni opremljene prošnje naj se vložijo po službeni poti najkasneje do

20. januarja 1931.

pri podpisnem predsedništvu.

Predseništvu deželnega sodišča v Ljubljani, dne 12. decembra 1930.

*

T 79/30-4.

3067

Amortizacija.

Na prošnjo Zumer Ivana in Katerine, posestnika v Hudošah št. 48, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj pozivlja, da uveljavi v teku šestih mesecev svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglašilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev:

Hranilna knjižica Ljubljanske kreditne banke v Ptujju št. 1628, glaseča se na ime Zumer Ivan in Katerina, z vloge 6010 Din.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 13. decembra 1930.

*

E 219/30-4.

3066

Dražbeni oklic.

Dne 15. januarja 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Ravne, vl. št. 158.

Cenilna vrednost: 2000 Din, najmanjši ponudnik: 1333 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Cerknici, dne 10. decembra 1930.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisala se je nastopna firma:

871 Sedež: Murska Sobota.
Dan vpisa: 27. novembra 1930.
Besedilo: Kreditna banka, d. d. v Murski Soboti;
srbohrvaški: Kreditna banka, d. d. u Murskoj Soboti;
nemško: Kreditbank, A. G. in Murska Sobota,
madjarsko: Hitelbank, R. T. Murska Sobota.

Obratni predmet: Namen družbe je:

a) podeljevati odprte in menične kredite, diskontovati menične ali kakršnekoli dru-

ge terjatve, sprejemati in izplačevati obresti in dividende ter opravljati vnovčevanje vsakovrstnih dobroimetij na račun tretjih; b) dajati posojila na vrednostne papirje, blago in na druge premične zastave, na nepremičnine kakor tudi na zadolžne s poroki;

c) preskrbovati kavcije in vadije ter prevzemati garancije za tuji račun;

č) posredovati ali izvrševati sama ali skupno z drugimi vsakovrstne finančne in kreditne operacije za račun sreza, občin, korporacij, zadrug, družb ali zasebnikov, se na njih udeleževati in sploh izvrševati s temi operacijami združena opravila, zlasti tudi prevzete dolgove v celoti ali delnih zneskih na druge prenesti;

d) napravljati menjalnice in opravljati za njih menjalne posle;

e) sprejemati denar na tekoči račun; vlagatelj sme razpolagati z vloženim zneskom s čekom ali drugače; sprejemati denar na vložne knjižice, glaseče se na prinosca ali na ime, ki so tudi delničarji lahko izplačljive prinoscu;

f) sprejemati vrednostne papirje, valute in vsake druge predmete v shrambo in opravljanje ter izdajati za to depotne liste;

g) nakupovati in prodajati vsakovrstne vrednostne papirje, devize in valute, promese in prodajati srečke na obroke;

h) nakupovati in prodajati nepremičnine, izdajati ali zajemati nakup ali v najem; izvrševati ali udeležiti se pri komisijskih parcelah večjih posestev;

i) ustanovljati, pridobivati ali opravljati, jemati ali dajati v zakup in najem vsakovrstno v gospodarstvu služeča podjetja kakršnekoli vrste ali družabne oblike in te pretvarjati; dalje se takih podjetij soudeleževati, voditi njih posle in oskrbovati za nje izdajo in prodajo njih delnic ali združnih deležev;

j) ustanovljati, pridobivati ali opravljati, jemati ali dajati v zakup in najem vsakovrstno v gospodarstvu služeča podjetja kakršnekoli vrste ali družabne oblike in te pretvarjati; dalje se takih podjetij soudeleževati, voditi njih posle in oskrbovati za nje izdajo in prodajo njih delnic ali združnih deležev;

k) fuzijonirati ali sodelovati pri ustanovitvi javnih skladišč, upoštevajoč tozadevne zakonite predpise, seveda po prejšnji pridobitvi za to potrebne koncesije, upravljati s skladiščem, izdajati skladiščna potrdila (Waranst) o vloženem blagu, napravljati po prej doseženem dovoljenju javne tehtnice in merilnice;

l) udeležiti se pri javnih ofertalnih licitacijah in baviti se z razpečevanjem monopolskih predmetov in to za svoj kakor tudi za račun tretjih oseb;

m) izvrševati vsa bančna, komisijska in posojilna opravila, ki spadajo v izvrševanje in obseg zgoraj navedenih opravil dovoljenih poslov, ali ki so potrebna v to kot pomožna opravila, zlasti tudi borzne operacije.

Vse navedene posle sme družba za lasten ali tuj račun izvrševati, ali tudi samo posredovati.

Družba sme ustanovljati podružnice in zastopstva v okolišju registrskega sodišča.

Družbina oblika: Delniška družba, ustanovljena na občnem zboru dne 9. novembra 1930. Ustanovitev družbe dovoljena in pravila odobrena z odlokom kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 2. septembra 1930 br. VIII. No 3306/4 na podstavi pooblastitve g. ministra za trgovino in industrijo z dne 7. avgusta 1930 VI 22577/k.

Družba je ustanovljena na nedoločen čas.

Delniška glavica znaša 1.500.000 Din in je razdeljena na 3000 v gotovini popolnoma vplačanih, na ime se glasečih delnic po 500 Din.

Delniška glavica od 1.500.000 se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 3.000.000 Din.

Člani načelstva: Banko Viktor, gostilničar v Noršincih, Benko Josip, industrijalec v Murski Soboti, dr. Böls Julius, lekarnar v Murski Soboti, Dittrich Gustav, klepar v Murski Soboti, Hirsch Ludvik, trgovec v Murski Soboti, Kohn Samuel, trgovec v Murski Soboti, Meszarič Štefan, stavbenik v Murski Soboti, Nemeč Janez, trgovec v Murski Soboti, Ratkol Teodor, rentjer v Murski Soboti, Siftar Ludvik, mlinar v Murski Soboti.

Podpis firme: Tvrdka družbe se podpisuje tako, da pod natisnjeno, s štampiljo odtisnjeno ali od kogarkoli predpisano besedilo vrdke v slovenskem (srbo-hrvaškem, nemškem ali madjarskem) jeziku podpiseta vsak svoje ime ali dva člana načelstva in ravnatelj ali 1 član načelstva s prokuristom, ali 1 član načelstva z v smislu člena 48 trg. zak. za podpisovanje firme pooblaščenim uradnikom.

Ravnatelj, ki ni član načelstva, in prokuristi morajo dostaviti svojemu podpisu dodatek (pp. p. pa) ki kaže na prokuro, a za podpisovanje pooblaščenih uradnikov pa s pristavkom (vp.) kot pooblaščenici.

Družba priobčuje svoje javne razglase v Službenim listu sedeža družbe.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 27. novembra 1930.

Firm 988/30 Reg B II 33/1.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 12.261/II.

3061-2-2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za na dan 5. januarja 1931. ob enajstih nabavo:

300 m³ jamskega lesa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. decembra 1930

*

Štev. 4373.

3065

Razglas.

Direkcija šum v Ljubljani ponovno razpisuje v verskozakladnih gozdih v področju kr. šumske uprave v Kranjski gori prodajo okoli 5600 plm³ v režiji izdelanega mehkega tehnično porabnega lesa in okoli 1000 prm bukovih drv.

Ponudbe, pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direkciji šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta šte. 1, je vložiti do 7. janu-

arja 1931. do 11. ure dopoldne pri isti direkciji.

Vsa predmetna pojasnila daje direkcija šum v Ljubljani in šumska uprava v Kranjski gori.

Direkcija šum v Ljubljani, dne 15. decembra 1930.

*

3060-3-2

Razglas

o prvi pisarni ofertalni licitaciji za zgradbo vodovoda na Vranskem, srez Celje.

Zupanstvo občine Vransko razpisuje po naročilu kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 28. novembra 1930. V. Nr. 4914/2 in na podstavi čl. 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih sprememb odnosno spopolnitvev za prevzem in izvršitev del pri zgradbi vodovoda za Vransko, srez Celje, prvo javno pisarno ofertalno licitacijo na dan

31. januarja 1931. ob enajstih

v pisarni zupanstva občine Vransko.

Načrti in proračuni so interesotni na razpolago proti primerni odškodnini v pisarni občinskega urada na Vranskem.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na uradno potrjeni, proračunjeni znesek Din 570.000.—.

Zapečateni ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100.—, priloge s kolkom za Din 2.—, morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenici na dan licitacije z označbo »Ponudba za vodovod Vransko od ponudnika N. N.« neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldan. Poznejše, nepravilno opremljene ali brzjavne ponudbe se ne bodo upoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo: domačini 10%, tuji državljani 20% proračunjene, oziroma razpisane vsote pri blagajniku občine Vransko, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz odelka »B« pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrđilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za zgradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrđilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenici morajo poleg tega predložiti, pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Občina Vransko si pridržuje pravico, odati razpisano delo, ne oziraje se na višino ponudene vsote. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 (trideset) dni po licitaciji.

Zupanstvo občine Vransko, dne 12. decembra 1930.

Razne objave

3064

Objava.

Izgubil sem izpričevalo IV. razreda ljudske šole v Trbovljah iz leta 1898. na ime: Frankovič Martin, rodom iz Trbovelj. Proglašam ga za neveljavno.

Frankovič Martin, s. r.

Ouida:

Kneginja Zurova

Roman.

14

»Nikar se ne trudite,« je odgovorila Vera prezirno. Moj bratranec ne bo nikoli dal posekati tega gozda. Hengist in Horza sta na svojih pohodih šla skozi ta gozd, kralj James se je tam sestel z Johnie Armstrong. Fuchsia Coach se je zarežala in pokazala svoje lepe zobe.

»To je zelo genljivo,« je dejala, »toda vse to ne škoduje premogu, ki leži pod gozdom. In če bi vaš bratranec sprejel moj svet, se ne bi več pomišljala.«

Vera ni nič odgovorila, ampak se samo okrenila. »Oprostite,« je dejala, »moram oditi. Gremo na jahalni izlet.«

Mis Fuchisa Coach se je zasmejala, ko pa se je ona oddaljila, je zamišljeno gledala za njo.

»Razumem te, mala,« je rekla sama pri sebi. »Gotovo ni prijetno, ko vidiš, kako se tvoji bratje, bratranci in sorodniki puste odpeljati od takih brezimnih pritepenih ljudi, kakor smo mi. Na tem se pa ne da nič izpremeniti. Z nekaj stotisočaki letnih dohodkov si moremo mi od onstran luže kupiti najponosnejše in najstarejše evropske naslove. Ljudje, ki morejo pokazati ducat križarjev med svojimi predniki, ljudje, ki pravijo, da poteka njih rod naravnost iz Cezarjevih časov, ki so imeli v Noetovi barki svoje strice, vsi obletujejo naše milijone kakor muhe lonca z medom!«

Fuchisa Coach se ni udeležila jahalnega izleta, ki ga je priredila grajska družba. Jahanje ji ni prijalo. Rajši

je sedela na mehkih blazinah lahkega pletenega voza poleg kneginje Nalagine, ki se je rada vozila na izprehode s svojimi izbranimi prijateljicami.

Knez Zurov je bil ves čas ob Verini strani. Laskavo se je izrazil o njenem lepem držanju na konju in ji izrekel nešteto poklonov, toda ona ga je jedva slišala.

Pomislila je na stari, plemeniti gozd, proti kateremu se je gospodična Coach tako grdo zarotila, in se je vprašala, kako da ni Herberta pl. Mulla sram, ker se poteguje za tako dekle in bi jo hotel imeti za ženo. In to naj bi bila potem tudi njena sestrična! Pri tem pa ni opazila, kako jo je Zurov gledal, in ni niti slutila, da so se dame, jahajoče v njeni bližini, izpraševale: Jeli mogoče? Ali misli kaj resnega?

Pa je bilo res tako. Knez se je resno potegoval za njo. Samo Vera je to ugotovila.

Mati ji je sleherni dan očitala, da je hladna do kneza in sploh do vseh.

»Na ta način ne boš imela prijateljev,« je govorila Lady Dolly. »Kakor v gozd zavpiješ, takšen je odmev. Zapomni si to. Na tem svetu je že tako, da se ti vrača, kakor daješ. Predvsem moraš biti prijaznejša, dostopnejša in prožnejša.«

Vera je molčala. Vzela je s seboj svojega najljubšega prijatelja, kneževoga volčjega psa in ga peljala v vrt. Izbrala si je samotno mesto, kjer je iz nekega mirnega grma molel kvišku mramornat kip, sedla na klopco, objela okrog vratu psa in se razjokala kakor otrok.

Spomnila se je divjih šipkov, rastočih tam spodaj ob belih klečeh. Oh, da bi bil tu Corréze in bi ji svetoval, kaj naj napravi.

Pes se je stisnil k njej, kakor bi sočustvoval z njeno

žalostjo. Veter z morja je zavel po cvetlicah. Obrežje je bilo tako blizu, da je slišala mrmranje valov. Globoka tišina samotnega kraja jo je pomirila.

Gotovo bo še videla Corréza. Morda prihodnjo zimo v Parizu. On naj ji pove, če je grajanja vredna, ker ji ti ljudje niso všeč.

»Gospodična Vera,« je zaslišala nenadoma za seboj neki glas, ki ni bil pač nič podoben Corrézovemu. »Vi tu, pa tako sami! Ali vas kaj teži?«

Bil je glas kneza Zurova. Vera se je prestrašila ter se ogledala s svojimi še solznimi očmi.

Zurov je bil vedno izredno ljubeznjiv z njo, vendar pa ga ni mogla trpeti. Bala se ga je tako sama.

»Kaj vas teži?« je vprašal in v njegovem glasu je zazvenela neka otožnost, kar ni bilo pri njem v navadi. »Žalljivo je zame, če moram ugotoviti, da se v moji hiši kakšen gost ne počuti dobro. Če je v moji moči vas razvedriti, tedaj bi me to neizmerno veselilo, gospodična.«

»Predobri ste, gospod,« je odgovorila Vera z obotavljanjem. Moja mati ni zadovoljna z menoj. To je vse.«

»To vendar ne more biti. In če je to res, tedaj se vaša ljubezniva mamica gotovo moti. Kaj pa je bilo?«

»Ona pravi, da nisem priljubljena, ker se ne znam vesti.«

»Vi da niste priljubljeni, gospodična —«

»Ne,« je dejala, strmeč na morje, »mama pravi, da sem drugačna, kakor so drugi ljudje, in da me zatir nihče ne mara.«

Vstala je, da odide, ker ni hotela ostati sama z Zurovim. Sama ni vedela zakaj, toda bala se ga je. On pa se ji je pridružil

Priporoča se parno slaščičarstvo
820 Teodor Novotny
 Ljubljana (Friškovec) Telefon št. 34-14
 Prodaja na drobno in debelo! Po najnižji ceni!

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.
 Za pismene odgovore priložite znamko.

VESTA 910
 tovarniška zaloga vseh vrst **šivalnih strojev.**
 Zastopnik:
I. Malnar, Ljubljana
 Pražakova 13.
 Iščejo se zastopniki za celo Slovenijo.

Banovinsko zdravilišče Rogaska Slatina
 St. 1.241/30.
 V Rogaske Slatini, 12. decembra.

RAZPIS.
 Z odobrenjem kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 10. decembra t. l. I. No. 10.424 razpisuje podpisano ravnateljstvo v zakupno oddajo:
 1. Hotel »Solnce« z restavracijo in pritliklami, brez inventarja.
 2. Lokal trgovine z galanterijo in papirjem v kriterem šetališču, brez inventarja.
 3. Lokal delikatese, brez inventarja.
 4. Lokal modne trgovine v paviljonu tik križega šetališča, brez inventarja, za dobo enega leta s pogojem, da se veljavnost najemne pogodbe vsakokrat podaljša za 1 nadaljno leto, če se ni odpovedala do 1. novembra vsakega leta.
 Ponuditi temeljno najemnino.
 Oddaja lokalov ni vezana na najvišjega ponudnika, prav tako je pridržana pravica, da se isti sploh ne oddajo, ali pa, da se razpišejo na novo.
 Ponudbi je priložiti potrdilo zdraviliške blagajne o položnem vadju v višini 10 odstotkov od ponudene svote, dalje dokazila o strokovni sposobnosti, državljanstvu oziroma domovinstvu, in zadostni višini obratne glavnice.
 Pravilno opremljene in kolekovane ponudbe je vložiti do
 15. (petnajstega) januarja 1931.
 pri ravnateljstvu banovinskega zdravilišča v Rogaske Slatini, ki na zahtevo da vsa podrobna pojasnila.
 Ravnatelj: dr. Šter I. r.

Kolesarji!
 Končala je sezona vožnje! Treba pa se je pripraviti na prihodnjo pomlad. Zato dajte urediti svoja kolesa, da bodo z malimi stroški kakor nova! Potrebno je, da se kolesa razderejo, emajlirajo, poniklajo, ležaji očistijo, z vazelino namažejo ter zopet sestavijo. Tudi shranite jih lahko čez zimo. Za vse to se priporoča največja specialna mehanična delavnica: Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Brezkonkurenčne cene! Točna in solidna postrežba!

REKLAMNI RISAR
 z večletno prakso v izdelovanju reklamnih risb se priporoča cenj. tiskam za naročila za risbe za Božič in Novo leto. Naslov pove uprava.

SVETLO SOBO
 po možnosti v centru mesta išče privatna nameščenka. Po dnevi je v službi. Ponudbe pod »Zdrava soba«.

KLIŠEJE
 vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše **klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13**

Lokal
 na najprometnejši ulici v sredini Ljubljane za 1. januar 1931 išče večje podjetje. Ponudbe na upravo »Jugoslavana«.

IŠCEM SOBO
 s 1. januarjem. Rad bi dobil skromno sobo, svetlo in zdravo. Plačam točno. Ponudbe pod »Skromen študent«.

Premog, drva, koks
 prodaja
»Ilirija« d. z. o. z.
 Dunajska 46, tel. 2820
 Miklošičeva 6, tel. 2595

Prevajalce iz vseh jezikov
 v slovenščino iščemo. Nastop 1. januarja. Ponudbe z označbo honorarja na upravo pod »Književna slovenščina«.

Zakoni v knjižnicah:
 Zakon o pobijanju nelegalne konkurence 6 Din. Zakon o javnih beležnikih (notarjih) 12 Din. Zakon o glavni kontroli 10 Din. Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov 8 Din. Uprava »Jugoslavana«, Gradišče 4.

Kdor ljubi lepo čtivo
 se naroči na »Roman« tednik za vse. Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 2 Din. Naročnina četrtletno 20 Din. Prinaša dva lepa romana, feljtone, film, uganke, humor, doma v družini in mnogo drugega interesantnega čtiva. Uprava »Roman«, Breg 10.

Kupim naslove
 dobro stoječih gospodarjev in posestnikov z dežele po nizki ceni. — Ponudbe na upravo »Jugoslavana« pod: »Naslovi«.

Gramofone.
 šivalne stroje, otroške vozičke in kolesa popravljamo najbolje specialna mehanična delavnica: Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14, nasproti Narodnega doma. (925)

Za moderni kape
 ogrodje, prodam po zelo nizki ceni. Naslov v upravi.

Otroški voziček
 dobro ohranjen, se ugodno proda. — Poizve se: Glince, Cesta XII, št. 6.

Papir za zavijanje
 potiskan in nepotiskan prodaja po nizki ceni
tiskarna »Merkur«, Ljubljana
 Gregorčičeva ulica 28

Od dobrega najboljši je le
Gritzner-Adler
šivalni stroj in kolo
 Elegantna izvedba najboljši material!
URANIA
 pisalni stroj v 3 velikostih!
 Novost!
Sivalni stroj
 kot damska pisalna miza Le pri
Jos. Petelinc
Ljubljana
 za vodo, blizu Prešernovega spomenika
 Zmerne cene tudi na obroke! Tel. int. 2913

Najprimernejša darila za Božič in novo leto
ALKO-LIKERJI
 Dobivajo se v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah
»ALKO« d. z. o. z. v Ljubljani 935

POZOR!
Sir in med
 vseh vrst kupite po najnižjih cenah pri
Julij ZUPAN, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35
DOBRO BLAGO! **SOLIDNE CENE!**

Trajno veselje povzročajo v teh težkih časih samo koristni božični darovi. - Praktičen in koristen dar so naši čevlji! Nizke cene, izbrana kakovost!

PEKO ČEVLJI

Otroški čevlji	Din 125.-	Dolgotrajni, nepremočljivi.
Damski čevlji za ples	Din 145.-	Iz atlasa, elegantni, odlični
Damski čevlji na špango	Din 165.-	Crno, rujavo, splošno priljubljeni.
Damski čevlji pumps	Din 195.-	Crno, rujavo-lak, zelo moderno
Moški polčevlji	Din 195.-	Zelo ugodna noša.
Moški visoki čevlji	Din 245.-	Pravi čevlji za štrpac.

Luksuzni čevlji po zmernih cenah. Izdelujemo jih najbolje, ker razpolagamo samo mi v državi z original Goodyear-Welt stroji.

Najlepši dar za Božič!

Seja ljubljanske občinske uprave

Čestitke občinske uprave k rojstnemu dnevju Nj. Vel. kralja - Županova poročila - Poročila odsekov - Ljubljana in novi cestni odbor - Vprašanje elektrifikacije in Ljubljana

Ljubljana, 16. decembra.

V lepo prenovljeni sejni dvorani mestnega magistrata se je danes vršila 2 uri trajajoča redna seja občinske uprave. Dvorana je bila po potresu pred 32 leti pod takratnim županom Ivanom Hribarjem prenovljena in primerno opremljena. Letos je bila znova renovirana. Na eni steni visi slika akad. slikarja Vavpotiča Ljubljana, a na drugi slika pokojne slikarice Ivanke Kobiljeve »Slovenija se klanja Ljubljani«. Kot zastopnik banske uprave je seji prisostvoval banski svetnik g. Vinko Borštnar.

Predsedstvena poročila

Po otvoritvi seje je župan dr. Dinko Puc poročal o važnih dogodkih, ki so se dogodili od zadnje seje. Omenil je, da je Ljubljano posejil predsednik kraljevske vlade, da je pri tej priliki občinska uprava poslala Nj. Vel. kralju Aleksandru vdano steno brzojavni pozdrav. Kabinetna pisarna Nj. Vel. kralja se je 27. novembra zahvalila za ta pozdrav celokupni občini in ljubljanskemu prebivalstvu. Smatrala za primerno, da današnji občinski svet odpošlje povodom rojstnega dne Nj. Vel. kralja brzojavno čestitko, ki se glasi:

Na predvečer Vašega Visokega rojstnega dne zbrani občinski svet mesta Ljubljane se z velikim navdušenjem pridružuje iskreni želji celokupnega našega naroda, da naj bo še dolga pot Vašega življenja, da naj bo srečen Vaš kraljevski dom in da naj bo srečna pod Vašim visokim vodstvom vsa domovina. V strniti vseh sil hočemo neumorno delovati za procvit naše velike Jugoslavije. Naj živi Vaše Veličanstvo kralj Aleksander I.!

Občinski svet je poslušal to čestitko stoje ter trileratno vzdihnil: »Živel naš kralj!«

Nato je g. župan omenil, da je mestna občina povodom odkritja spomenika zahvalnosti franciji odposlala pozdravni brzojav tako francoski vladi potom beograjskega francoskega poslanstva, kakor tudi najiskrenejše čestitke mestu Beogradu. Od obeh je župan prejel primerno odgovore. Ljubljana je težko občutila veliko nesrečo, ki je zadela nedavno mesto Lyon, s katerim vežejo Ljubljano tesni stiki. V velikem številu so lyonski meščani pred leti posejili mesto Ljubljano in smo nato navezali z njimi stike prijateljstva. Lyonski župan Herriot se je za sožalje prav toplo zahvalil.

Zahvala bivšega češkoslovaškega konzula dr. Resla.

V nadaljnjem svojem poročilu je župan omenil, da se je velik prijatelj našega mesta, bivši češkoslovaški konzul dr. Resl še enkrat najtoleje zahvalil za izkazano gostoljubje. Ko je nastopil svoje novo službeno mesto v Pragi, je odposlal na občinsko upravo pristrčen dopis, v katerem zagotavlja Ljubljano, da jo bo vedno ohranil v najlepšem spominu in da bo vračal ljubezen za ljubezen. Zagotovil je tudi, da bo povsod in ob vsaki priliki opozarjal na slovanško gostoljubje Ljubljane. (Klici: »Živel dr. Resl!«)

V posebnem dopisu se je zastopstvo sokolske župe Ljubljana zahvalilo občinskemu svetu, ki je s posebnim sklepom odločil, da je mestna občina prepustila Sokolskemu društvu Ljubljana-matica brezplačno v last prostor v Tivoliju, kjer je sedaj društveno letno telovadišče.

Reorganizacija magistratnih uradov

Župan dr. Dinko Puc je nadalje naznanil, da je z ozirom na to, da se reorganizacija občinskih uradov in njih poslovanje v okviru občinskega sveta še ni posrečila, sam sedaj odredil, da se s 1. januarjem 1931 uvede reorganizacija pisarniškega poslovanja na magistratu. Reorganizirano je poslovanje vložnega zapisnika in registrature po gotovih načrtih. Prepričan je, da bo sedaj poslovanje hitreje in v slučaju, da bi sedanjí načrt praktično ne ustrežal, bo pač potrebno upoštevati vse praktične izkušnje, ki se bodo pokazale. Za enkrat prosi občinski svet, da vzame njegovo odločitev na znanje.

Mimogrede je dalje omenil g. župan, da so zadnji čas prišle nove odredbe, s katerimi se spreminja organizacija cestnih okrajev. Mesto Ljubljana tvori sedaj z ljubljansko okolico in Vrhniko nov cestni okraj.

Občinski proračun

Naposled se je g. župan v svojem poročilu dotaknil članka, ki je bil danes objavljen v »Jugoslovanu« o občinskem proračunu. G. župan je skušal zavrniti argumente članka ter ugotoviti, da je mestni magistrat pri proračunu postal v smislu sedaj veljavnega občinskega statuta in tako, kakor je bila doslej običajna praksa. Je mnenja, da je bil ta članek nekoliko deplasiran. Praksa o sestavi občinskega proračuna datira že iz leta 1910. Postopanje pa je odobrila tudi nadzorna oblast.

* V članku, objavljenem v »Jugoslovanu«, se ni govorilo o praksi, temveč o zakonu. Ured.

Mestna občina in novi ban

G. župan je smatral za umestno, da je omenil na današnji seji spremembo na banski stolici, imenovanje dr. Draga Marušiča za bana Dravske banovine. Pričakuje, da bo novi gospod ban šel občinski upravi pri njenem stremljenju na roke, ker je sedanja praksa uprave pokazala, da nima ta na sruču nobenih strankarskih stremljenj, marveč upošteva vse gospodarske interese celokupnosti. Apelira zato na g. bana, da bo občinsko upravo izdatno podpiral pri vseh njenih stremljenjih. (Odobranje.)

Poročilo finančnega odseka

Poročevalec finančnega odseka obč. svet. Ivan Ta v č a r je nato podal kratko poročilo o nekaterih zadevah več ali manj privatnega značaja. Obč. svet je na njegov predlog deloma odobril odpis predpisane prirastkarine, deloma pa zadevne prošnje za odpis zavrnil. Zavrnjene so bile prošnje: Alojzija Prelesnika, Josipa in Matilde Zalta, Franje Hočevar, Josipa Mastnaka. Prositelju Vladimirju Pinterju je bil odobren popoln odpis prirastkarine, Mariji Pinterič je bilo odpisanih 612 Din, a Jošku Jamniku odpis 345 Din. Gasilskemu uradu je bil dovoljen kredit 40.260 Din za nabavo posebnih cevi k aparatu za gašenje mineralnih olj. Finančna direkcija v Ljubljani je bila oproščena nadaljnjega plačila davčine na vozila za svoj službeni avtomobil.

Občinski svet je nadalje sklenil popoln odpis najeminskih dolgov: Hermini Brajer, Karlu Majee, Tereziji Benigalija, Francu Kolerju in Josipu Zuru.

Poročila gradbenega odseka

Podžupan prof. Evgen Jarc je nato poročal kot načelnik gradbenega odseka. Občinski svet je zavrnil pritožbo Ljubljanske kreditne banke proti prispevku za tratoar. Odobril je prodajo mestne parcele v Trnovskem predmestju Josipu Puhu. Odobreno je bilo mestni občini stavno in uporabno dovoljenje za paviljon trafike v Vegovi ulici in na Lunajski cesti. Stranki Kopač-Uličar je odobrena parcelacija parcel v Sp. Šiški. Prav tako je bila odobrena Tornago Ane dedičem parcelacija parcel k. o. Poljansko predmestje isto stranki Pavli Perles za parcelo v Gradišču. Stavbni družbi je bil dovoljen odmik hiš od sosedov na Vrtači. Nemškemu vitezskemu redu je odobrena sprememba parcelacije njegovih stavbnih parcel. Občinski svet je prav tako dovolil parcelacijo Antonu Mavriču v Kapucinskem predmestju, Mariji Živič v St. Peterskem predmestju I in Rozi Acceto v Karlovskem predmestju.

Nova razdelitev cestnih okrajev

Daljšje poročilo je podžupan prof. Evgen Jarc podal o novi razdelitvi cestnih okrajev, po kateri tvori sedaj Ljubljana z okolico in Vrhniko enoten cestni okraj. Popreje je bila Ljubljana samostojna v tem pogledu. Prav tako je tvorila ljubljanska okolica poseben cestni okraj, a zopet Vrhnika zase. Za vzdrževanje cest je Ljubljana prispevala nad 10.000.000, ljubljanska okolica 3.000.000, a Vrhnika vsako leto 57.000 Din. Prispevki banovine za samoupravne ceste so se sedaj znižali na 12 odstotkov, dočim so preje znašali za ljubljansko okolico 27, za Vrhniko pa 35 odstotkov. Ljubljana bo morala sedaj k samoupravnim cestem prispevati nad 1.000.000 več. Zato predlaga: I.) ugotavlja se, da je na podlagi odredb gradbenega ministristva smatrali v Ljubljani za banovinske ceste: 1. prog. Prešernova ulica—Sv. Petra cesta—Zaloška cesta, 2. prog. Jegličeva ulica—Smartinska cesta in 3. Stritarjeva ulica—Poljanska cesta — in Hradečkova vas. Vse te proge znašajo 6557 m.

II. Župan se naroča, da posreduje pri mero-dajnih oblastih, da se spremenijo v banovinske ceste še naslednje ulice in ceste: Vilharjeva cesta, Cesta za gradom in Streliška ulica, Ižanska cesta, Vodnikova cesta, Erjavčeva cesta in Cesta na Rožnik.

Županu se naroča, da posreduje, da bi banovina prispevala mestni občini določeno svoto, da bi te ceste mestna občina sama še nadalje vzdrževala. G. župan se tudi pooblašča, da posreduje pri oblasteh, da se spremeni prispevek banovine.

V debati je g. župan pripomnil, da bo na breme ljubljanskih davkoplačevalcev prišla z novim letom nova cestna doklada v iznosu 12 do 13%, a zato občinska uprava ne more nositi odgovornosti.

Obč. svet. Lovše je predlagal, da se v predlog finančnega odseka ustavi kot banovinska cesta tudi Cesta dveh cesarjev, kar je bilo sprejeto.

Občinski svet je sprejel predloge finančnega odseka in je nato izvolil zastopnike mestne občine v novi cestni okrajni odbor. Izvoljeni so bili kot člani: podžupan Evgen Jarc, inž. Pavlin, inž. Zupančič, Josip Turk in I. Olup, a kot namestniki: Ivan Urbas, Avgust Jenko, Mihelčič, Likozar in Lombar.

Novi ljubljanski občani

Na predlog poročevalca personalno-pravnega odseka obč. svet. dr. Jožeta Bohinca je občinski svet sprejel v domovinsko zvezo ljubljanske ob-

čine 80 prošnikov, a 31 strankam je zadevne prošnje odklonil, ker niso bili izpolnjeni vsi zakoniti pogoji za sprejem.

Pogajanja med banovinsko upravo in občino

Obč. svet. dr. Fettich in tovariši so vložili nujni predlog, v katerem zahtevajo, da se svoječasno izvoljeni odsek za proučitev pogodbe med banovinsko upravo odnosno KDE in mestno občino glede dobave električnega toka razpušča in da se nadaljna pogajanja z banovinsko upravo poverijo upravnemu odboru mestne elektrarne.

Obč. svet. dr. Fettich je kratko utemeljeval nujnost in meritnost tega predloga. V svojem poročilu je omenjal, da je bil 27. marca letos izvoljen poseben odsek za proučevanje pogodbe med bansko upravo in občino za dobavo električnega toka. Omenil je, da je odsek že v dolgotrajnih sejah proučeval vprašanje elektrifikacije, a ni mogel priti do zaželjenega uspeha. Pojavile so se med zastopniki občine in banske uprave diference. Navajal je nato kratko potek debate v občinskem svetu in v javnosti. Po tej debati je sledilo na obeh straneh iztreenje ter so zastopniki stopili v medsebojne stike. Toda delo v odseku ni šlo naprej. Je mnenja, da je upravni odbor mestne elektrarne edini

Davek na samce

Družine s številnimi otroki so davka proste

Beograd, 16. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o davku na neozenjene in davčnem osvobojenju davčnih obvezancev z 9 ali več otroci.

§ 1.

Vse moške neozenjene ali sodno ločene osebe in vdovci, če stalno živijo v mestih, trgih in krajih s sreskimi načelstvi, kjer plačujejo neposredne davke, oziroma sprejemajo tantijeme, podležejo plačevanju neposrednega davka na neozenjene osebe. Dalje plačujejo ta davek vdovci, ki nimajo zakonite dece, in ločene osebe, če je njihov zakon sodnim potom uničen ali ločen, ali če nimajo zakonitih otrok, odnosno če nimajo s sodnim sklepom plačevati vzdrževalnine ženi in deci.

§ 2.

Ta davčna obveza stopi v veljavo začetkom januarja prihodnjega leta, ko davčni obvezanec izpolni 30. leto življenja in preneha onega dne, ko davčni obvezanec izpolni 60. leto življenja ali sklene zakoniti zakon.

§ 3.

Plačevanja tega davka so oproščeni:

1. posvečene osebe, katerim cerkveni predpisi prepovedujejo zakon;
2. one osebe, ki radi cerkvenih predpisov ne morejo ponovno skleniti zakona;
3. vojniki in podčastniki pod zastavo ter višji častniki;
4. obsojenci v zaporih dokler vzdržujejo kazni;
5. inozemci;
6. osebe, ki po civilnem zakoniku niso sposobne upravljati svoje imovine;
7. popolni invalidi;
8. osebe v službi, ki ne sprejemajo nad 2.500 dinarjev dohodkov.

§ 4.

I. Ta davek se predpisuje na temelju dopolnilnega davka na zemljišče, hišnega davka, pridobitnega davka in davka na rente, in znaša po davčnem razporedu za osebe od 30 do 35 leta 50% odnosnega davka, od 35 do 40 leta 40% odnosnega davka, od 40 do 50 leta 25% odnosnega davka, od 50 do 60 leta 10% odnosnega davka.

II.

Neozenjene osebe, ki sprejemajo dohodke v tantijemah bodo plačevale ta davek tudi na dohodke po letih, omenjenih v § 4. I. po 5, 4, 2, odnosno 1%.

III.

Neozenjene osebe, ki so v službenih odnošajih bodo plačevale na ime tega davka po letih starosti 50, 40, 25 in 10 odnosnega davka po členu 95 odnosno 35 zakona o neposrednih davkih.

IV.

Nižja stopnja se bo jemala od 1. januarja onega leta, ki sledi letu, v katerem je dotična oseba dobila pravico na nižjo stopnjo.

§ 5.

Občinska oblastva so dolžna prilikom popisa davčnih obvezancev po členu 110 zakona o neposrednih davkih v dotičnih spiskih naznačiti, dali je davčni obvezanec neozenjen, vdovec ali ločen in koliko ima let. Za netočno izpolnjene navedene podatke odgovarjajo dotični organi po odredbah zakona o neposrednem davku.

§ 6.

Davčni obvezanci na hišni davek, pridobitni davek in na rentni davek so dolžni v svojih prijavah navesti, da so neozenjeni, ločeni ali vdovci, koliko so stari in ali imajo zakonito deco. Davčni obvezanci na zemljiški davek, ki

merodajen in pooblaščen, da vodi skupno s strokovnjaki nadaljna pogajanja, da pride končno do pogodbe. V poročilu je tudi omenil, da odsek ni storil popolnoma svoje dolžnosti.

Obč. svet. inž. Dietrich je k temu poročilu stvarno pripomnil, da sta bila bivši obč. svet. Ivan Mohorič in on pooblaščen, da sestavi osnutek zadevne pogodbe s KDE, Osnutek je bil izdelan in je bila pogodba za mestno občino prav ugodna. Zato smatra, da sta on in g. Mohorič popolnoma izpolnila svojo dolžnost.

Župan dr. Puc je nato konstatiral, da sta oba gospoda za sklepanje pogodbe izvršila svojo dolžnost in da sta storila še več kot svojo dolžnost.

Občinski svetnik Saša Knez je nato kratko pripomnil, da je odseku predložen načrt pogodbe, da je odsek storil svojo dolžnost, toda odsek po predložitvi načrta pogodbe ni bil več sklican k seji.

Nujnost predloga obč. svet. dr. Fetticha je bila nato sprejeta. Občinskemu svetu so bili predloženi tudi še nekateri drugi nujni predlogi posameznih občinskih svetovalcev, ki se nanašajo na razsvetljavo nekaterih ulic. Javno sejo je nato župan zaključil, nakar se je vršila kratka

tajna seja.

Občinski svet je pooblastil župana za pravdo proti družbi »Elektrac« v zadevi samolastne položitve električnega kabla čez mestni svet pred Ljubljansko kreditno banko.

Pisarniški oficijal Anton Senčar je bil vpo-kojen s 94% svojih prejemkov. Magistratnemu slugi Martinu Kvedru se je podaljšal bolniški dopust. Občinski svet je ugodil prošnjam nekaterih mestnih uslužbencev za napredovanje.

so obvezani plačevati ta davek, bodo popisali občinski organi o priliki popisa po členu 110 zakona o neposrednih davkih.

§ 7.

Razpis davka po § 4. tega zakona bodo vršile pristojne davčne uprave. Za osebe, ki nimajo dohodkov iz tantijem, oziroma osebe, ki so v službenih odnošajih, bodo pobirale davek pravne osebe oziroma poslodajalci iz izplačila tantijem oziroma dohodkov po predpisih. Ta davek se mora v vsakem slučaju plačati v gotovi vini in predati davčni upravi.

§ 8.

Proti razpisu tega davka se obvezanci lahko pritožijo po predpisu zakona o neposrednih davkih.

§ 9.

Dospelost in plačevanje tega davka razen slučaja iz § 7. tega zakona se vrši po predpisih, ki veljajo za dotično davčno obliko, s katero se ta davek razpiše.

§ 10.

Za osebe, ki podležejo temu davku, ki so solastniki ali družabniki z drugimi osebami, se razpiše ta davek na osnovi onega dela dopolnilnega davka oziroma davka na rento, ki odpade na njihov del sodelovanja.

§ 11.

Oni davčni obvezanci po zakonu o neposrednih davkih, ki imajo 9 ali več otrok, ali so nekoč imeli 9 ali več otrok, so oproščeni plačevanja neposrednega davka in vseh davkov, ki se na ta davek razpišejo.

§ 12.

Oprostitev po § 11. tega zakona se prizna od 1. januarja onega leta, v katerem so davčni obvezanci dobili deveto dete, oziroma velja za osebe, ki že imajo te pogoje od 1. januarja 1931. in se nanaša na one neposredne davke, katere bi te osebe od časa oprostitve morale plačevati. Oprostitev preneha z dnevom smrti obvezanca.

§ 13.

Pravico na oprostitve je dolžan davčni obvezanec z vsemi veljavnimi dokazi prijaviti pristojni davčni upravi. Dan smrti oproščene osebe so dolžni njegovi pravni nasledniki prijaviti v roku 14 dni.

§ 14.

O vsem ostalem za uporabo tega zakona se bo postopalo po odredbah zakona o neposrednih davkih.

§ 15.

Vsa navodila in pojasnila v smislu in duhu tega zakona v cilju njegove uporabe, izdane s strani ministristva financ imajo obvezno moč.

§ 16.

Ta zakon dobi obvezno moč na dan objave v Službenih novinah in se bo uporabljal od 1. januarja 1931.

Pol milijona za invalide

Beograd, 16. decembra. AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je podeljena o priliki božičnih praznikov vsota 500.000 Din iz dohodkov fonda za graditev invalidskega doma. Ta vsota se bo razdelila invalidskim preko invalidskega združenja oziroma njegovih pododborov. Odbor v Ljubljani dobi 24.000 Din.

Odlikovanje društev

Beograd, 16. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je odlikoval na predlog prosvetnega ministra z redom jugoslovanske krone V. stopnje sledeča akademska društva: Obilič v Beogradu, Balkan v Zagrebu, Mladost v Zagrebu, Akademski pevski zbor v Ljubljani, Obilič v Skoplju, Svetlost v Sarajevu, Obenem so imenovana društva oproščena vseh taks.

Novi sovjetski poslanik v Berlinu

Berlin, 16. decembra. AA. V ponedeljek je novo imenovani poslanik sovjetske republike v Berlinu Hinčuh izročil predsedniku Hindenburgu svoje akreditivne listine. Predaji je prisostvoval minister za zunanje zadeve dr. Curtius. Novi poslanik, kakor tudi Hindenburg, sta govorila o prijateljskih odnosih med Nemčijo in sovjetsko Rusijo.

Angleška trgovinska misija v Egiptu

London, 16. decembra. AA. Začetkom novega leta poseti Egipt angleška misija slično misijam, ki so bile poslone na Kitajsko, na Japonsko in v druge inozemske države. Predsednik misije je Balfour, ki je bil svojetasno predsednik vladnega industrijskega in trgovinskega odbora leta 1924.

Koliko je že plačala Nemčija

Berlin, 16. decembra. AA. Nemčija je plačala zaveznikom do 15. decembra 1930. na ime reparacij in okupacijskih stroškov 19711 milijonov zlatih mark ali 966 milijonov šterlingov. 517 milijonov šterlingov odpade na materialne dobave.

Nova Gradiška — mesto

Beograd, 16. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra financ in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o proglasitvi občine Nova Gradiška za mesto.

Regulacija predvojnih dolgov

Beograd, 16. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil finančnega ministra in po zaslišanju proglasil zakon o reguliranju predvojnih dolgov in sicer 4 in pol odstotnega posojila iz 1895., 5% iz leta 1902., 4% iz leta 1906, 4% iz 1909., 5% iz leta 1913., 4% uprave fondov (hipotekarne obligacije) iz leta 1910., 4% uprave fondov (obligacije) iz leta 1911, in posojila Srbskega Rdečega križa.

Pojasnilo italijanskega poslaništva

Beograd, 16. decembra. AA. Od italijanskega poslaništva v Beogradu smo prejeli to-le v objavo: Nekateri jugoslovanski listi so javili, da namerava italijanska vlada pri kraljevskem italijanskem poslaništvu v Beogradu ustanoviti poseben oddelek za proučevanje podlage čim intenzivnejšega plasiranja italijanskih proizvodov na jugoslovanskih tržiščih. Glede na to vest se javlja, da pri kraljevskem italijanskem poslaništvu v Beogradu že 6 let obstoji posebna trgovska delegacija, ki ji je na čelu g. Pietrabis, trgovski ataše pri kr. italijanskem poslaništvu, in ta delegacija se v prvi vrsti bavi z Jugoslavijo in Italijo. Ta delegacija je edini vseni vprašanji o gospodarski izmenjavi med pooblaščenim organom italijanske vlade v tej misiji in so zato vesti nekkih jugoslovanskih listov popolnoma netočne.

Važna tujsko-prometna konferenca

Ljubljana, 16. decembra. Ob 11. dopoldne je na vodil na bankski upravi načelnik g. dr. Maru tujsko-prometno konferenco, na kateri je bila zastopana tudi Zveza za napredek turizma na gornjem Jadranu. Njen smoter je bil doseganja boljših zvez med Dravsko banovino in Primorjem. Sklenjeno je bilo, da je treba najprej popraviti ceste Kočevje—Brod in Moravica—Delnice in Sušak. Potrebna je tudi moderna avtomobilska cesta Ljubljana—Sušak. Zborovalci so razpravljali tudi o otvortivni letalske proge med Ljubljano in Sušakom, ki bi bila priključena progi Celovec—Salzburg—Berlin. Izvoljen je bil odbor, ki bo imel nalogo, da organizira in uresniči gorenje narčne.

Vlom v trnovsko župnišče

Ljubljana, 16. decembra. Danes popoldne ob pol 16. je slišala sestra g. kaplana v župnišču v Trnovem sumljiv ropot v pisarni župnišča. Slišala je tudi, kako se je nekdo plazil pod streho. Šla je za neznanec in ko pride pod streho, opazi dva mladeniča, ki sta hotela pobegniti. Imela pa je toliko prisotnosti duha, da je urno zaprla železna vrata podstrehe in zaklenila oba tička ter hitro poklicala stražnika, ki je oba odpeljal v luknjo. Tretji, ki je stal na straži, jo je pa urnih krač popihal.

Pol hrenovke ...

Ljubljana, v decembru. Ob pozni večerni uri — zvečer ob devetih je v Ljubljani že pozno — je ljubljanska promenada navadno že pusta in prazna kakor je bil svet, predno ga je Bog ustvaril. Mlad svet se razgubi in raztrese s svojimi dolgočasnimi dogodki in pustimi doživljaji na promenadi (če jih je sploh kaj bilo) navadno domov, stari svet pa se razleze v gostilne in kavarne ali pa v gledališče, kjer presedi še par ur, predno se odpravi s tega dolgočasnega sveta v še bolj dolgočasni svet večnega ljubljanskega spanja in sanjanja.

Ko je na ulicah vse tiho in mirno, da človek ne vé, ali se sprehaja po pokopališču med grobovi ali pa po ulicah med mestnimi hišami, takrat se pojavijo na cesti lepi, beli vozički s platnenimi strehami, vozički pa rivažo pred seboj mladi fantje v belih jopičih in belih kapah. Vozijo počasi in previdno, saj se jim tudi nikamor ne mudi, vsak na svoje določeno mesto, navadno na cestna križišča ali pa v bližino kavarn, kjer mora vendarle mimo priti še kakšno božje ljubljansko bitje.

Vozički ne stojijo dolgo osamljeni. Od te strani se priplazi eden, od druge strani drugi in kmalu je zbrana okoli vozička prva njegova »publika«

Kočevje

Sokolsko društvo Kočevje vabi k svoji prireditvi, ki bo v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja 17. dec. v hotelu Trst. Vprizorili bomo mladinsko igro »Triglava«, ki jo je spisal Jakob Spicar. Sodeluje dij. orkester. Vstopnice od 12 do 4 Din v predprodaji v trafikih br. Lovšina. Začetek ob 16. uri.

Ribnica

Stanje na prašičjem trgu je vedno slabše. Cene so že padle na 8 Din, le najlepše blago se še plačuje po 950 Din. Kljub temu se izvoz ne zmanjša, ker se povsod pozna potreba denarja. Zato pa da kmet, ki se boji poslabšanja cen, tudi po ceni, ki mu jo narekujejo trgovci. Dobro so naredili oni, ki so jih prodajali še tedaj, ko je bil kg po 11 Din, odtodaj pa vedno pada, vendar poslabšanja ne more biti, ker to je skrajna cena, ki podcenjuje vrednost blaga.

Nabava sadik v l. 1931. Nabiralna polja za nabavo sadik je v občinski pisarni, kjer se dobe tudi vsa pojasnila. Letos je postavljena na trg veliko manjša količina kot v drugih letih, zato opozarjamo reflektante, da se čimprej prilase.

Sneg je zapadel v noči od nedelje na ponedeljek za 20 cm visoko. Moker sneg se je oprjel drevja in ga precej polomil, ker je bil težak. Uprava elektrarne je prvič podvzela korake, da otepe vode, ki so bili močno obteženi z snegom ter tako zopet preprečila škodo, da bi sneg potrgal vode, kar se je zgodilo, ko je zapadel prvi sneg. Cesta pa ni za voz ne za sani, ker je sneg mehak in se vdira. Da pa sneg zmrzne, potem bo izredno dobra sanina. Autobus, ki vozi na Ljubljano ni imel večjih zamud. Kmetje in mesarji so imeli ugoden dan za klanje, zato so v mnogih hišah obhajali ta domači praznik.

Kino je pocenil vstopnino za 1 in 2 Din radi konkurence filmskih trdk.

Precej palic so prodali Kočevjarji v ponedeljek. Zima je pritisnila, za to se delo omejuje na hišo. Zato tudi Ribničani pridno koljejo palice, delajo vitre in se pripravljajo na pletenje rešet in »rajte«.

Trebnje

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Danes se vrši v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja v Prosvetnem domu slavnostna akademija šolske mladine.

Kmetijska nadaljevalna šola v Trebnjem. Na svoji zadnji seji je občinski odbor sklenil, da ustanovi v Trebnjem kmetijsko nadaljevalno šolo za odraslo kmečko mladino. C. učitelj Marjan Tratar je dobil pooblastilo odbora, da zainteresira kmečko prebivalstvo za to šolo, ter da ukrene vse potrebno, da stopi v stik z merodajnimi činitelji, da se pouk čimprej začne.

Novi semnji. Ker je obisk poletnih trebnjskih sejmov zelo slab, je občinski odbor sklenil, da se sejni prestavijo, obenem pa da se naprosi še za en nov sejm, ki naj bi bil pozno v jeseni.

Proračun brez doklad. Zdravstveni zastop okrožja Trebnje je imel zadnjo nedeljo svojo proračunsko sejo. Stroški zdravstvenega zastopa so precej veliki, kljub temu se pa ni odmerila nobena naklada na državne davke, ker je prebritek letošnjega leta tolikšen, da pokrije vse izdatke za par let naprej.

Božičnica. Tukajšnje Prosvetno društvo priredi 28. t. m. božično igro »Kralj in pastirji«, na katero so vabljeni vsi ljubitelji nabožne dramatike.

Škofljica

Ogenj. Preteklo soboto popoldne se je na tukajšnji orožniški postaji v stanovanju g. Brezovca vnela lesena stena. Ogenj so kmalu zapazili in pogasili.

Prostovoljno gasilno društvo v Šmarju vprizori v nedeljo 21. t. m. v društveni dvorani Moliérovega »Skopuha«. Začetek ob 15. in 19. uri. Prijatelji gasilstva vabljeni!

Zarčil se je režiser dramskega odseka Tamberaškega društva »Krim« g. Joža Antonič z gdč. Zalko Črnologarjevo iz Škofljice.

Rudnik »Orlek« bo začel v kratkem obratovati. Čuje se tudi, da se bo sedaj delalo v veliko večjem obsegu, kar preide najbrže ves rudnik v roke Angležev.

Trbovlje

Pretrgano telefonsko in brzojavno omrežje ter elektrovodi. V ponedeljek je v zgodnjih jutranjih urah nastala motnja pri oddaji toka, ki ga dobavlja elektrarna Fala rudarskim revirjem. Tudi brzojavne proge so bile včeraj ves dan pokvarjene.

Predavanje o ženski domači obrti. V soboto ob 16. uri popoldne je predaval v telovadnici tukajšnje meščanske šole referent državnega osrednjega zavoda za žensko domačo obrt g. B. Račič. Stevilne udeleženke so z zanimanjem poslušale iz-

vajanje predavatelja, ki jim je v vseh podrobnostih predočil razvoj domačih obrtov, zlasti pa ročnih del, ki se več ali manj goje že skoraj v vsaki domačiji. Prireditelji so razstavili v risarski dvorani meščanske šole ročna dela, ki so jih izvršile gojenke osrednjega zavoda.

Nov rudarski inženjer-domačin. Na montanistični visoki šoli v Pibramu je te dni diplomiral za rudarskega inženjerja tukajšnji domačin g. Karol Slokan, sin g. Filipa Slokana, šihnega mojstra v pokoju. Čestitamo!

Zagorje

SK Zagorje : SK Hrustnik 1 : 1 (1 : 1). V nedeljo popoldne sta odigrala imenovana kluba prijateljsko nogometno tekmo ob skrajno slabem vremenu. Normalen potek igre je bil popolnoma onemogočen, kajti igrišče je tokrat bilo podobno malemu jezeru. Igra je bila silno naporna, nudila pa ni še precej številnemu občinstvu nobenega sportnega užitka.

Sneg. V nedeljo popoldne je pričelo snežiti. Padale so velike krpe, najbrž so se »kregali beračič«, kakor pravijo. Posijalo pa je kmalu zopet sonce, in imamo blato, da komaj gazimo.

Gledališki oder. V Zadržnem domu bodo 20. in 21. t. m. vprizorili Finžgarjevo dramo »Na razvalinah življenja«. S to igro bodo otvorili novi oder.

Cerknica

Semenj v Zirovnici. V ponedeljek je bil v Zirovnici pri Cerknici semenj, ki je bil pa radi ravnokar padlega snega zelo slabo obiskan.

Božična in novoletna voščila za »Jugoslovane« sprejema Jože Škulj. Istotam se lahko naročite na »Jugoslovane« in dobite vse druge informacije. »Jugoslovane« vsem toplem priporočamo, ker je najcenejši dnevnik v Dravski banovini in prinaša vsak dan obilico dobrega čtiva. V kratkem ga bomo tudi vsako nedeljo kolportirali po Cerknici, mogoče tudi vsak dan in upamo, da bodo Cerkničani pridno segali po njem.

Zima se je začela. V nedeljo opoldan je začelo nad našo dolino močno snežiti. Snežilo je celo popoldne in skoro vse noč do ponedeljka opoldne. Nad Cerknico ga je padlo okrog 3 dm; kakor pa pripovedujejo, so ga mnogo več dobili nad bližnjim Rakekom in dalje proti Logatcu. Smučarji so se tudi že pojavili, a se nič kaj ne pohvalijo.

Pretep. V vasi Herblane blizu Selščka so se v ponedeljek v neki tamkajšnji gostilni sprli domači fantje delavci, ki so zaposleni pri gradnji nove ceste Begunje-Sv. Vid. Ker so bili vsi nekoliko vinjeni, je kmalu prišlo iz ostrega prepira do spopada. Ker ni v bližini orožniške stanice, se ni bitka prej končala, dokler niso bili delavci premagani. Dočim so dobili domačini le nekaj prask, sta dva delavca dobila tako hude poškodbe, da sta se morala zateči k zdravniku.

Bled

Kino Bled predvaja danes v sredo ob 4. uri ter 8. uri zvečer sporno veseligr »Amor na smučeh«. V glavnih vlogah Harry Liedke in Christa Tordy. — K večernim predstavam vozi avtoBUS iz Gorji. Dvorana je topla kurjena.

Vreme. V ponedeljek jutraj je jel padati sneg ter je naletaval ves dopoldne. Sneg je zapadel komaj 4—5 cm ter je podoba, da bo v kratkem izginil.

Mesne cene so na Bledu pred kratkim padle za 2 Din pri kg. Umestno bi bilo, da bi tudi znižali cene drugim živiljskim potrebščinam. Draginja je še vedno velika, dasi nimamo nobenih gostov.

Smrtna kosa. Te dni je umrla gospa Potočnik Jožica. Pokopali so jo v soboto 13. t. m. ob 10. uri na pokopališču na Koroški Beli. Pokojnica je bila mati g. Potočnika, ravnatelja na mariborskem učiteljskiču. Naj ji bo zemlja rahla! Preostalih naše sožalje!

Stavbeno parcelo pred šolo, ki je bila last lesnega trgovca g. Krboča iz Rečice je pred kratkim kupila naša občinska uprava.

Električna razsvetljava. Pri nas se čočče pripeti, da prenehajo goreti žarnice in nastane tako neljuba tema, ki ovira obrat v javnih lokalih. Tema traja po četrti do pol ure, nakar zopet gore žarnice. Merodajni faktorji naj bi poskrbeli, da odpravijo ta nedostatek.

Ograja v slabem stanju. Na šetališču kraljice Marije na Mlinem je ob jezeru silno slaba ograja in obstoja nevarnost, da mimoidoči pasanti ne padejo v jezero. Pred več leti se je zgodila nesreča, ponesrečenec je padel v jezero in utonil.

Pred kratkim je objavil »Jugoslovane« notico, vlada na cesti od vile Mayer do pensiona Svoboda ob temnih nočeh pravcova egiptovska tema. Danes že vidimo da gori na sredini omenjene ceste električna žarnica, ki razsvetljuje

vso bližnjo okolico. Onim, ki so oskrbevali nad vse potrebno razsvetljava, velja odkrita zahvala. Diploma. Za inženjerja elektrotehnikne je diplomiral te dni na ljubljanski univerzi g. Anton Repe iz Zeleč na Bledu. Čestitamo!

Napredek v soboslikarstvu. Gospod Alojzij Stiplovec, operater »Kina Bled« in soboslikar si je pred kratkim nabavil najnovejši moderen brizgalni aparat za soboslikarska in plesarska dela.

Nove stavbe v Lescah. V Lescah so zgradili v zadnjem času 7 novih hiš, več so jih pa renovirali. Zgradili so tudi dvorsko čakalnico na postaji ter postavili moderno šolsko poslopje, ki obsega šest učilnic, telovadnico in stanovanjske prostore za upravitelja in učiteljstvo. V omenjeni stavbi posluje tudi občinski urad. Šola je v grobem gotova ter je pod streho. Spomladi se bo nadaljevalo z deli. Slavnostna otvoritev se predvideva za Vidov dan. — V neposredni bližini železniške proge je zgradil g. Zavrtanik tovarno za čokolado. J. Jeglič je ob prelazu postavil svojo veletrgovino.

Tatovi se radi pojavijo, ko pritisne mráz. Stavbeni družbi »Obnovic« so odnesli orodja za okoli 10.000 Din. Zlikovcem je orožništvo že za petami. Pri tej priliki omenimo, da je bilo zaposlenih pri basaltiranju ceste 76 delavcev pod nadzorstvom g. arhitekta Jandlna. Prideljen mu je bil kot strokovnjak Dunajčan g. ing. Steiner. Oba gospoda sta se res hvalevredno trudila, da je cesta vzorna za našo državo. — Omeniti imamo tudi, da so zaposlili samo domače delavstvo, ki je bilo pod vodstvom g. polirja Dvorčaka. Saj je naša postaja Bled-jezero prag Bleda.

Kranjska gora

Ustanovitev društva SKJ. Po dolgem oklevanju je vendar dozorela misel za ustanovitev društva »Sokol kraljevine Jugoslavije« tudi v Kranjski gori. V ta namen so sklicali dne 13. dec. t. l. v hotelu »Slavec« ožji sestanek. Iz udeležbe se je sklepalo, da se lahko takoj prične z intenzivnim delom. Po pozdravnem govoru sklicatelja br. Tumpaja in poročilu br. Peterca se je otvorila debata o sestavi pripravljalnega odbora. V odboru so: ing. Miklavčič, Šefman Ivan, Peterca Aleksander, Prmu Vera, dr. Kotnik, dr. Volbank, Klobfutar Peter, Černe Andrej, Lavtižar Jos. st., Knap Anton, Zore Leopold, Pristave Teodor, Zavodnik Anton, Blatnik Fran, Subašič-Divjak Milena, Košir Josip, Ranžinger Fric ml., Lavtižar Josip ml., Pečar Pepca, Rupnik Julčič, Kernik Ivan, Robič Janez, Dobovišek Vida, Kavčič Drago in Smolej Alojzij. Obenem so sklenili, da se vrši ustanovni občni zbor dne 20. decembra t. l. v hotelu »Razor«.

Radovljica

Sokolsko gledališče v Radovljici priredi dve mladinski predstavi in sicer v nedeljo, dne 21. in dne 28. t. m., vedno ob pol 16. uri. Obkrat se vprizori igra »V božični noči« v šestih slikah, kjer sodeluje članstvo, naraščaj in deca. Na ti predstavi opozarjamo posebno okoliška šolska vodstva.

Škofja Loka

Zima, zima. Nekam nenadejano se je izprevrilo vreme v poslednjih dneh. Petek še čist, krasen in solčen nam je dal pooblašeno soboto, ki se je izprevrila v deževje. V nedeljo okoli poldnanskih ur pa se je jel prikazivati beli, zimski prijatelj. Snežilo je vse popoldne in preko noči v ponedeljek, ko je prekrila vse škofjeloški kraj za ped debela snežna plast.

Dela za napeljavo elektrike v Ratecah, Gorenji vasi, Senici in Sori prav uspešno napredujejo in je delavstvo zaposleno s pripravljanjem elektriških drogov, sondiranjem terena in zidavo transformatorjev. Ako ne bo prehude zime, je upati, da bo tudi napeljava toka uspela v zgodnje pomladne mesece in bo vaščanom zagorela luč že v marcu ali aprilu. — Gradbena dela na novem šolskem poslopju so bila prav pretekli teden zaključena. Delavstvo je v vseh predelih stavbe prispelo do ostrešja. Sredi fasade so namestili ob tej priliki velik napis: »Živel kraljevni šolski odbor, živel graditelj!« Poleg mlajčkov so bile izvešene tudi zastavice. Novo poslopje, katerega obsežnost se da šele ob sedanji dovršitvi prav oceniti, vzbuja največjo pozornost vsakega obiskovalca Škofje Loke. Ni dvoma, da bo v novi prosvetni hram vnešeno žarišče kulture in prosvete za bližnjo in daljno okolico. Stavba je med sovrstnicami najlepša v vsem škofjeloškem kraju in še tudi izven njega. Zanimanje za razpis ostalih del je prav živahno in se interesirajo za stvar poleg krajevnih obrtnikov tudi Ljubljantani, Celjani i. dr. Ker ni misliti na zastanke, se bo po vsem upanju pričel pouk v novi zgradbi s prihodnjim šolskim letom. Istočasno se otvori prvi razred meščanske šole.

ki začne stikati po vseh žepih, če bo še kje vsaj za »pol hrenovke« in za košček kruha.

Fant v belem jopiču pa vlijudno ponavlja: »da, pol hrenovke, prosim takoj.« In že odkrije kotliček, iz kotlička puhne mogočen oblak bele pare, ki ovije njega in vso »publiko« v gosto meglo, potem pa seže z dolgo kljukco v krop in izvleče iz njega tenko in dolgo, ali pa kratko in debelo klobasio jo lepo položi na snažen papir in vpraša: »Ali s hrenom ali z ženom?«

In fant v belem jopiču polaga klobasio za klobasio ali pa samo polovičke pred svojo »publiko«, »publika« pa slastno uživa toplo večerjo kar ob vozičku, nekateri pa jo uberejo s svojo polovičko kar kam v temo, ker ni vsakemu dano, da bi kar javno kazal, do hodi večerjat v tako imenitno restavracijo.

Ko odide prva »publika«, začne prihajati »odličnejše« občinstvo. So to idealisti, ki še dandanes hodijo v gledališče in na koncerte s praznim želodcem, za boljše razumevanje umetniških užitkov pa je vendar le še dobro vsaj pol hrenovke. Dosti je pa tudi takih idealistov, ki jim žalostno gledajo na voziček le prazni želodci in še bolj prazni žepi. Kredita namreč pri vozičkih navadno ni, ampak gre vse le za denar, za majhen in skromen denar sicer, ampak vendar.

So pa v drugi skupini tudi ljudje, ki so zelo lepo oblečeni, ki nosijo tudi zlate verižice in

svetle prstane, pa se vendar radi zatekajo v svoje zadnje zavetje k vozičku. Med temi ljudmi jih je dosti, ki so pravkar sedeli v lepih kavarnah na mehkih stoli in se lepo obnašali in se lahko smejali, čeprav le navidezno, da zakrijejo svoje težke skrbi, navsezadnje pa le zavijejo tja, ker najdejo zadnjo uteho za silni želedec — pol hrenovke ...

Po odhodu te skupine je nekaj časa mir, ki ga moti le kakšen uradni sluga, ki pride kupit malo okrepčilo za sebe ali pa za svojega gospoda v nočni službi, potem pa se začne »glavna sezona«, ki jo otvorijo razni veseljaki iz gostiln, za temi pa pritisne armada korajžnih ljudi iz kavarn in kdo ve odkod še.

Ta armada se dolgo zbira, zato je pa tudi najbolj vesela in razposajena.

Zbira se mlado in staro, moško in žensko in vse živi: eden uživa »pol kranjske« s slastjo, kakor da večerja najboljšega purana, ošabni »kapitalisti« med njimi se bahajo s celo hrenovko, skromnejši si privoščijo le »polovičko«, imenitne dame in navadno že precej priletne ljubljanske done Klare pa lupijo krasni božji dar lepo in elegantno z dvema prsti in z daleč proč stegujemim mezinem, da jim hrenovska koža ne odrigne vsega rdečila s poborvanih ustnic. In komaj napase fant v belem sulknjicu eno skupino, se priziblje k vozičku še druga, še bolj razposajena in živa, in tako gre posel na-

prej vse dotlej, dokler ne zmanjka zaloge ali pa dokler ne prično zvoniti jutranji zvonovi, ki preženejo vse veseljake — drugam. Če imajo namreč še kaj v žepu, sicer pa spat.

Ko pa se razgube zadnji »sladkosnedečič«, katerim diši naš domači ženof tudi brez pol hrenovke bolje kakor najdražji ruski kavjar, takrat začno tudi fantje v belih jopičih misliti s strahom na svoje Minke in Tončke, če so jim še zveste ali ne in hitro kakor bi trenil je vse pospravljeno, voziček pa izgine počasi v jutranj meglo ...

Voziček s hrenovkami se mi zdi kakor nekaj simbol za ljubljansko zadovoljnost in dobrodušnost. Samo pol hrenovke je treba, pa je ljubljancem miren in tihi in pohleven in krotak kakor jagnje. Nekki veliki državnik je rekel, da je treba silno malo modrosti, pa že lahko vladaš svet. V Ljubljani bi ga pa vladal že v pol hrenovke.

Najcenejše se oblečete

za božič, ako kupite obleke pri
JOSIPU OLUPU — LJUBLJANA
STARI TRG 2

ki ima na zalogi tudi kamgarn in sukno iz najboljših tu. in inozemskih tvornic ter vsakovrstne pletenine in perilo iz lastne tovarne »Triglava«. Moje geslo: konkurenčne cene, dobro blago. 951